

306771

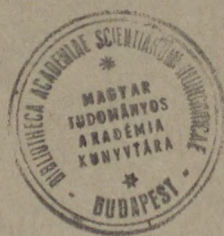
A KÜLFÖLDI MAGYAR INTÉZETEK
MŰKÖDÉSE ÉS A MAGAS MŰVELTSÉG
CÉLJÁT SZOLGÁLÓ ÖSZTÖNDÍJAK
AZ 1927—28. TANÉVBEN.

KÖZZÉTESZI
AZ ORSZÁGOS
ÖSZTÖNDÍJTANÁCS

BUDAPEST, 1929

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

A KÜLFÖLDI MAGYAR INTÉZETEK
MŰKÖDÉSE ÉS A MAGAS MŰVELTSÉG
CÉLJÁT SZOLGÁLÓ ÖSZTÖNDÍJAK
AZ 1927—28. TANÉVBEN.

KÖZZÉTESZI
AZ ORSZÁGOS
ÖSZTÖNDÍJTANÁCS

BUDAPEST, 1929

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

Az 1926—27. évekről szóló jelentés bevezetésében hírt adtunk arról a változásról, amely az ösztöndíjügy intézésében az 1927. évi XIII. törvénycikk megalkotásával lépett életbe. Az ösztöndíjtanács azonban csak 1928 március hó 7-én tartotta alakuló ülését és így az 1927—28. év ösztöndíjasai még nem az ösztöndíjtanács előkészítése és jelölései alapján kapták ösztöndíjukat.

A Tanácsot megalakulása után különben is első sorban az elvi kérdések foglalkoztatták. Először saját szervezeti szabályzatát kellett megalkotnia, amelyet a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1928 okt. 15-én hagyott jóvá és a Budapesti Közlöny 1928 okt. 31-i számában tett közzé. Ezt a szabályzatot e jelentés végén teljes szövegében közöljük.

Foglalkozott azután a Tanács az ösztöndíjak adományozása körül követendő elvekkel is és minthogy a miniszter úr tekintélyes összeget bocsájtott a Tanács rendelkezésére belföldi kutató ösztöndíjak céljára is, szabályzatot dolgozott ki ez új ösztöndíjtípus felhasználására is. Ezt a szabályzatot is közöljük a jelentés függelékében a miniszter úr által jóváhagyott szövegében.

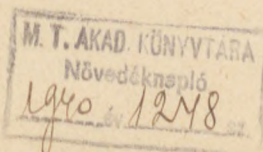
I. A BÉCSI ÉS RÓMAI TÖRTÉNETI INTÉZETEK.

Ez alkalommal is első helyen arról a két tudományos intézetről emlékezünk meg, amely szorosan véve nem tartozik az Ösztöndíjtanács hatáskörébe.

A Bécsi Magyar Történeti Intézet működése széles körre terjed ki. Az állami ösztöndíjasokkal egy sorba csak azok a tagjai vehetők, akik mint belső tagok, hosszabb időt hivatalos kiküldetésben történeti kutatással töltöttek el az intézet kötelékében.

Ilyen tagja az 1927—28. tanévben négy volt az intézetnek.

Fleischer Gyula tanár, művészettörténész három irányban kutatott. A bécsi Képzőművészeti Akadémia levéltárából összeállította a magyar művészek személyi és tanulmányi adatait. Ezt a gyűjtést befejezve, az eredményeket összefoglaló feldolgozással foglalkozik. A bécsi Staatsarchivban kutatva a XVIII. század építészetére, összegyűjtötte a Hofbauamt jegyzőkönyveinek, valamint a Hofbauamtsakten, Generalhofbaudirektion és Geheime Kammerzahlamtsbücher 1780-ig terjedő magyar vonatkozású adatait, amelyek tudományos

használatra a szakembereknek rendelkezésre fognak állani. Végre anyagot gyűjtött a Hekler professzor szerkesztésében készülő „A magyarországi barokk művészet forrásai“ c. műhöz.

Dr. Grünwald Béla a legújabb kor történetére szerzett ismereteinek kibővítésére hallgatta Srbik és Bibl professzorokat, nemzetgazdasági ismereteinek kiegészítésére Degenfeld-Schomburg professzort. Kutatásokat is végzett, amelyek főcélja az volt, hogy tanulmányozza a bécsi körök felfogását a Magyarországot illető gazdasági kérdésekben 1825 és 1848 között. E célból átnézte a Staatsrath és Staatskonferenz iratait 1840-ig. Ezzel kapcsolatosan előkészíti Széchenyi Hitelének centennáris kiadását, beállítva a legnagyobb magyar leghíresebb munkáját a kor szellemi áramlatába.

Dr. Ila Bálint gazdaságtörténeti ismereteit mélyítette el Redlich, Übersberger, Bauer professzorok és Erna Patzelt előadásain. Dopsch professzor szemináriumában „Die Entwicklung der weltlichen Grundherrschaft in Deutschland im Mittelalter“ címen készített dolgozatot. Érdeklődése főképp a magyar birtoktörténetre irányul, elsősorban a nagybirtok alakulására. E részben a kamarai levéltár anyaga alapján I. Ferdinánd uralkodásának végéig haladt és „A magyar királyi birtokok elzalogosításának folyamata a XVI. században“ címen az erre vonatkozólag gyűjtött anyag feldolgozását is megkezdte.

Dr. Váczy Péter társadalom- és jogtörténeti irányban dolgozott. Hallgatta Bibl, Adler, Dopsch és Erna Patzelt történeti, Voltelini jogtörténeti és Brasloff római jogi előadásait. Dopsch szemináriumában előadást tartott „Die Entwicklung der Ministerialität im Südosten Deutschlands“ címen. A miniszteriális-kérdés, amelyre Bécsben nagy irodalmi anyag áll rendelkezésére, általában nagyon leköötötte figyelmét. Az intézet kurátorának, Károlyi Árpád úrnak biztatására német nyelven a német tudományos kritika elé készül bocsájtani középkori alkotmány- és társadalomtörténetünknek ezt a problémáját: a magyar miniszteriális intézmény kialakulását. E mellett adatokat gyűjtött az ősiség jelentőségére a magyar nemesi birtok és a rendi társadalom kialakulása szempontjából.

Ezek mellett az ösztöndíjasok mellett mint az intézet belső tagjai dolgoztak az intézetben: *Dr. Angyal Dávid* budapesti egyetemi tanár a monarchia és Anglia viszonyáról a XIX. század második felében, *dr. Lentz Géza* debreceni egyetemi tanár a Bocskay-felkelés történetéről, *dr. Salacz Gábor* debreceni tanársegéd a Cassa parochorum történetéről, *dr. Szabó Dezső* debreceni egyetemi tanár a XVIII. századi úrbéri viszonyokról, *dr. Török Pál* a Magy. Tud. Akadémia könyvtárnoka a XVI. századi konstantinápolyi követjelentésekről és *dr. Vasady Béla* pápai teológiai tanár vallástörténeti témákról.

Mint vendégek rövid ideig tartózkodtak az intézetben *dr. Alföldy András* debreceni egyetemi tanár régészeti tanulmányokra, *dr. Balassa Brunó* budapesti cisztercita tanár a magyar történettudás történetének kutatására, *dr. Bruckner Győző*, a miskolci ev. jogaka-

démia dékánja, aki a szepesi reformáció és ellenreformáció történetére kutatott, *dr. Domanovszky Sándor* budapesti egyetemi tanár, aki József nádorra vonatkozó anyagát egészítette ki, *dr. Fettich Nándor*, a Magyar Nemzeti Múzeum őre, a népvándorlási kor régészeti anyagának tanulmányozására, *dr. Friedreich Endre* budapesti piarista tanár, aki gróf Batthyány Lajosné visszaemlékezéseivel kapcsolatosan kutatott, *vitéz dr. Házi Jenő* Sopron város főlevéltárnoka, a Sopron történetére vonatkozó anyag gyűjtésére, *dr. Höllriegl József*, a Magyar Nemzeti Múzeum őre, magyar kerámiai emlékek tanulmányozására, *dr. Huszti József* szegedi egyetemi tanár a Janus Pannoniusra vonatkozó bibliográfia kiegészítésére, *dr. Illés József* budapesti és *dr. Iványi Béla* debreceni egyetemi tanár, mindketten jogtörténeti kutatásokra, *dr. Kapossy János* orsz. levéltárnok Hildebrandra vonatkozó tanulmányokra, *Barabási Kún József* debreceni egyetemi tanár Tisza István első kormányelnökségére vonatkozó kutatásokra, *dr. Lutter János* egyetemi m. tanár a monarchia 1867 utáni balkáni politikájának tanulmányozására, *dr. Lósy-Schmidt Ede* mérnök Hatvani István debreceni főiskolai tanár életére vonatkozó kutatásokra, *dr. Málnási Ödön* szoboszlói tanár Csáky bíbornok életrajzára, *dr. Thewrewk-Pallaghy Attila* miniszteri fogalmazó Ferdinánd Miksa főherceg trónigényeire, *dr. Tompa Ferenc*, a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatóőre, régészeti részletkérdésekben, *dr. Tóth Zoltán*, a Magy. Nemz. Múzeum igazgatóőre, fegyvertörténeti céllal, *dr. Viszota Gyula* tankerületi főigazgató Széchenyi-kutatások céljából, *dr. Zsinka Ferenc*, a Magy. Nemz. Múzeum igazgatóőre, XVII. századi protestáns egyháztörténeti adatgyűjtésre, *dr. Theiss Frigyes*, az Iparművészeti Múzeum őre, a bécsi iparművészeti múzeum tanulmányozására, *dr. Somogyi József* a bécsi gyűjteményének keletázsiai anyagának tanulmányozására, *Gombosi György* olasz művészettörténeti tanulmányokra, továbbá *dr. Hekler Antal* és *dr. Lukinich Imre* budapesti egyetemi tanárok.

Más tudományszakok művelői közül az intézet vendégszeretetét élvezték még *dr. Bakucz József* debreceni egyetemi tanársegéd, gyermekgyógyászati tanulmányokra, *Carrère Jean* a báró Eötvös József-kollégium francia tanára, *Galabro Pietro*, a báró Eötvös József-kollégium olasz tanára, *dr. Kutassy Károly* geológus, *dr. Lajos Iván* nemzetközi jogi tanulmányokra, *dr. Lajthy István*, a Cooperation Intellectuelle alkalmazottja, *dr. Mágócsy-Dietz Sándor* budapesti egyetemi tanár a kertészeti kongresszus alkalmából, *dr. Moór Gyula* szegedi egyetemi tanár, *dr. Pongrácz Sándor*, a Magy. Nemz. Múzeum őre, ásványtani és geológiai tanulmányokra, *dr. Schmidt Antal*, a Magy. Nemz. Múzeum igazgató-őre, *dr. Ybl Ervin* miniszteri titkár, *dr. Zimányi Károly*, a Magy. Nemz. Múzeum osztályigazgatója és *dr. Zsivny Viktor*, a Magy. Nemz. Múzeum igazgatóőre.

A német történettudósok részére az intézetben fenntartott három állandó hely közül az egyiket egész éven át *dr. Fritz Walser* vette igénybe, aki V. Károly császár politikai levelezését gyűjti, a másik

két helyen váltakozva a következők dolgoztak: *dr. von Rantzau* Kielből, aki Schleswig-Holstein újabbkori történetét kutatja, *dr. Siegfried Schott* Berlinből, aki egyiptomi feliratos emlékeket tanulmányozott, *dr. Leo Just* Kölnből, aki a Rajnavidéki XVIII. századi felvilágosodási mozgalmakra vonatkozólag kutatott, *dr. G. Mentz* egyetemi tanár Jénából, aki Weimári Károly Ágost uralkodásának kezdeteivel foglalkozott, *dr. Alfred Hessel* egyetemi tanár Göttingából, aki I. Albrecht német király uralkodására kutatott, *dr. Hildegard Dannenberg* Berlinből, aki az osztrák gótika művészetét tanulmányozta, *dr. A. O. Meyer* egyetemi tanár Göttingából és *dr. Zimmermann* Heidelbergből rövidebb levéltári kutatásra, *dr. Kleo Pleyer* Berlinből, aki Csehország és a német birodalom közjogi kapcsolatait tanulmányozta, *dr. Th. Creizenach* Frankfurtból, aki a német szellemi élet hatását kutatta az osztrák egyetemekre, *dr. Lotte Hüttelbränker* Berlinből, aki IV. Károly alkotmányjogi intézkedéseivel foglalkozott, *dr. Reinhold Brackmann* Studienrat Plauenből, aki Grillparzer kiadását készíti elő, *dr. Ernst Posner* Berlinből, aki a hétéves háború részletkérdéseihez kutatott és *dr. Anthes*, a kairói német archaeológiai intézet adjunktusa.

A Római Magyar Történeti Intézet ösztöndíjas tagjai az 1927—28. tanévben a következők voltak:

Dr. Galla Ferenc, váci egyházmegyei áldozópap, összegyűjtötte a Congregatio de Propaganda Fide magyar vonatkozású jelentéseit, amelyek különösen a török hódoltság történetére fontosak. Témájához kutatásokat végzett a Congregatio levéltárán kívül a vatikáni levéltárban, a Brevek Congregatiójában, valamint a vatikáni könyvtárnak ú. n. Barberini-gyűjteményében (v. ö. Századok, 1928. évf.).

Dr. Genthon István a középs- és újkori olasz művészetet tanulmányozta, tekintettel a régi magyar művészetre. Több cikket tett közzé a Magyar Művészetben. Önállóan megjelent műve: *Korb Erzsébet*, Olaszországban működött magyar művésznőről. (Korb Erzsébet, Budapest 1928, 30 képpel.)

Dr. Mihalik Sándor a magyar ötvösség olaszországi kapcsolataival foglalkozott. Rómán kívül hosszabb tanulmányutat tett Észak-, Közép- és Dél-Itáliában. Tanulmányainak eredményeképpen készülő nagyobb munkáján kívül tanulmányokat közölt a rietii székesegyház magyar serlegeiről (Corvina, 1928), a Felső-Magyarországba szakadt Gallicus sienai ötvösesaládról (Bolletino Storico della patria Senese, 1927), valamint egy Rietibe szakadt magyar családról (Turul, 1928).

Dr. Paulovics István, a Magyar Nemzeti Múzeum régiség-tárnak igazgatóőre, archaeológiai tanulmányokat végzett, különös tekintettel a pannóniai kispasztikára. Tanulmányozta a nápolyi, firenzei és bolognai múzeumok római kori emlékeit. Részt vett a firenzei nemzetközi etruszk kongresszuson és az olasz archaeológusok által rendezett Rhodos-kisázsiai tanulmányúton.

Dr. Tóth László egyetemi magántanár, aki az Intézet titkári teendőinek ellátásán kívül folytatta a bécsi pápai nunciások jelen-

téseinek gyűjtését és kiadásra való előkészítését, II. József trónra lépésétől a vatikáni zsinat elnapolásáig. Egy rész megjelent a Századok 1928. évfolyamában. Foglalkozott Antonio Bonfini humanista történetírónak egyrészt magyarországi kapcsolataival (v. ö. tanulmányát: Bonfini in Ungheria, az ascoli picenoi Bonfini-emlékkönyvben), másrészt Bonfininak Olaszországban feltalálható emlékeivel (v. ö. Analecta Bonfiniana, Turul, 1929). Rómának magyar történeti szempontból fontos emlékeiről értekezett a Turulban (Mátyás király állítólagos utolsó leszármazottjának sírja Rómában, Turul, 1927. évf.), a Magyar Katholikus Almanachban (A vatikáni könyv- és levéltár, 1928. évf.), a Prímás-Albumban (A Sant' Anselmo). Kisebb cikkeket és kritikákat írt a Századok, Turul, Magyar Szemle és Széphalom folyóiratokba.

1928 január elsején szolgálattételre beosztást nyert az Intézetbe dr. Várady Imre szombathelyi reáliskolai tanár, aki egy olasz-magyar bibliografián és olaszok használatára szolgáló kimerítő magyar nyelvtanon dolgozott s magyar nyelvi és irodalmi előadásokat tartott a római Istituto per l'Europa Orientalen.

E tanévben is nyertek ösztöndíjat Rómába főiskolai hallgatók, akik olasz nyelvi és irodalmi, vagy egyéb tanulmányokat végeztek az Intézet irányítása mellett.

Kucserka Miklós olasz szakos budapesti bölcsészettanhallgató a római egyetemen olasz nyelvi és irodalmi tanulmányokat végzett.

Königes Celta olasz szakos budapesti bölcsészettanhallgató szakdolgozatának elkészítésén kívül a római egyetemen hallgatott előadásokat és a vatikáni könyvtárban Buda visszafoglalására vonatkozó szonetteket gyűjtött.

Dr. Tassy Ferenc okl. középiskolai tanár Debrecenből a római egyetemen olasz nyelvi és irodalmi tanulmányokat végzett. Ezenkívül történeti szaktanulmányainak megfelelően a vatikáni levéltárban Buda 1685-i ostromának történetéhez gyűjtött adatokat.

Dr. Wolf Rózsi budapesti bölcsészettanhallgató olasz művészettörténeti tanulmányokat végzett; különösen kiemelendő, hogy Michelangelo több kiadatlan kéziratát találta meg, amelyek tudományos kiadásán dolgozott. Több cikkét a Magyar Művészet, Századok, Magyar Könyvszemle közölte.

Az Intézet életében nevezetes fordulatot jelent, hogy a kormány megszerezte a Via Giuliában a Palazzo Falconierit, amelyben a bécsi és berlini kollégiumokhoz hasonló hajlékot kíván nyitni a magyar kultúrának. Ennek az intézetnek külön képzőművészeti osztálya is lesz, valamint egy osztály róm. kath. teológusok részére. Az átszervezéssel kapcsolatosan az 1928—29. tanévben a Magyar Történeti Intézet is átköltözik a Palazzo Falconieribe, megőrizve különálló célját és szervezetét.

II. A BÉCSI COLLEGIUM HUNGARICUM.

A bécsi Collegium intenzív életében egy újításról kell megemlékeznünk. A nehezebben elhelyezhető, hosszabb lélekzetű, főképp irodalmi és történeti tanulmányok megjelentetésére — amelyek a külföldi és a hazai folyóiratokban nem közölhetők — az igazgatóság megindította a „Bécsi Collegium Hungaricum Füzetei“-t. Ezek során olyan tanulmányok jelenhetnek meg, amelyek a bécsi levéltárak és könyvtárak anyaga alapján készültek és olyan témákat tárgyalnak, amelyek vagy a magyarság külföldi vonatkozásairól szólnak, vagy azokat a problémákat tárják föl, hogy a külföld hogyan látta és értékelte a magyarság szellemi stb. életét. E két szempontot tartván szem előtt, a Collegium igazgatója a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi miniszter úr intencióinak megfelelően megindította a Kollégiumi Füzeteket. Az első a Collegium igazgatójának rövid ismertető füzet a Collegiumról, amelyben a nemzeti kultúra fogalmából kiindulva, tudomány- és kultúrpolitikánk külföldi kapcsolatairól, azután pedig részletesen a bécsi Collegium szaktudományi és belső életéről van szó. E füzet magyarul jelent meg, most készül német kiadása. Ezenkívül még három füzet jelent meg az 1927—28. tanulmányi esztendőben. A 2. számú történelmi témát tárgyal (A tatárok és a XIII. századi Európa, írta dr. Pálffy Ilona). A 3. számú történeti és geográfiai szempontból nagyjelentőségű, felfedezésszámba menő kézirati térképanyagot dolgozott fel (Kézirati térképek Magyarországról a bécsi levéltárakban, írta dr. Eperjesy Kálmán). A 4. füzet a szeptemberben Budapesten tartandó palaeontológiai kongresszusra készült és a magyarországi palaeontológiai kutatás történetét adja (a füzet szerzője dr. Kubacska András, előszót írt hozzá Nopcsa Ferenc báró). Az első három füzet magyarul jelent meg, bővebb német kivonattal, a 4. füzet német és angol nyelven.

A Collegium tagjai az 1927—28. tanévben a következők voltak:

Antal Ida, III. éves debreceni német-francia szakos bölcész Kiküldetésének célja német nyelvkészségének fokozása, amit sikerült elérnie. Német szakdolgozata (Kazinczy und die Siebenbürger Sachsen) teljesen elkészült, azonkívül összegyűjtötte alapos könyvtári kutatások alapján francia disszertációjának anyagát, melyet sikerült teljes egészében eddig föl nem dolgozott és nagyértékű anyaggal összeállítania (A francia operette-szövegek a XIX. században, különös tekintettel a Magyarországon és Bécsben előadottakra). A francia szemináriumban dolgozott.

Dr. Beöthy Konrád egyetemi tanársegéd, Pécs, törvényszéki orvostani intézet (Entz prof.). A bécsi törvényszéki orvostani intézethen (Haberda prof.) dolgozott. Törvényszéki orvostani kérdésekkel, elsősorban azonban a véresoport-meghatározásokkal s azok apasági keresetekben való jelentőségével foglalkozott. A törvényszéki orvostani intézetben histológiai munkákat is végzett és a véresoport-meghatározásokkal kapcsolatos munkálkodása betetőzéséül e kérdés legkiválóbb képviselőjénél, Lattes professzornál két hetet töltött Modenában

(Olaszország), az ottani egyetemen. Itt a vérfoltok identifikálásának kérdését tanulmányozta. Gyakorlatilag is működött, amennyiben ki-szállásokban, exhumálásoknál, törvényszéki boncolásokon stb. vett részt. Hat dolgozata készült el, melyek hazai, ill. németországi szak-folyóiratokban jelent meg, amelyek közül egyet Lattes professzorral együtt írt s ez olaszul is megjelent.

Berky Ilona, III. éves debreceni német-francia szakos bölcész. Német nyelvkészségét tökéletesítette. Német szakdolgozatát (*Die Kleidung der Germanen nach Lazius*) elkészítette; francia disszertációjának irodalomtörténeti szempontból értékes anyagát összeállította (A Bécsben előadott francia operák a XIX. században), az előadások körülményeit és a korabeli kritikákat feldolgozva. A francia szemináriumban dolgozott és a német gyakorlatokon részt vett.

Boronkay Antal, III. é. budapesti magyar-német szakos bölcész, Eötvös-kollégista. Egyetemi tanulmányain kívül német szakdolgozatának anyagát összegyűjtötte és német nyelvkészségét nagyban tökéletesítette. Szakdolgozatának témája: Gutzkow drámái és a francia romantika.

Czéhmaster István, III. é. budapesti magyar-német szakos bölcész. Kiküldetésének célja német nyelvkészségének fejlesztése; ezt sikerült is megfelelő szorgalommal elérnie. Német nyelvészettel foglalkozott különösképpen és szakdolgozatát (egy XVI. sz.-beli mű hangtani és alaktani feldolgozása) elkészítette.

Eckmann János, III. é. budapesti magyar-német-turkológia szakos bölcész, Eötvös-kollégista. Elsősorban orientalista tanulmányokkal foglalkozott. Disszertációjának címe: Adalékok Magyarország történeti földrajzához keleti kútfők alapján. Dolgozata arab és török nyelvű, Magyarországról szóló leírások alapján készül. Kraelitz és Mzik professzoroknál dolgozott és turkológiai tanulmányokon kívül arab és izlám bölcseleti kérdésekkel is foglalkozott.

Dr. Egerváry Tibor díjas gyakornok, Budapest, urológiai klinika (Ilyés professzor). Kiküldetésének célja urológiai szakképzettségének gazdagítása. Hosszabb-rövidebb ideig tanulmányozta az urológiával foglalkozó klinikákat és tudományos intézeteket; elsősorban Hoehenegg professzor urológiai osztályán hospitált, majd a bőrklinikán (prof. Kerl) a gonorrhoea és luesz kezelési módszereit tanulmányozta. Lorenz professzor kórházában Doppler asszisztens eljárását, a sympathikus idegrendszer kémiai úton való kikapcsolását volt alkalma közelebbről megismernie. Nagyszámú módszertani megfigyelésein kívül az urológiai bakteriológiával is foglalkozott tudományosan a szerológiai intézetben. Bécsi tanulmányaiból kifolyólag hét dolgozata fog elkészülni.

Dr. Eperjesy Kálmán, szegedi reálgimnáziumi tanár. 1. Archaeológiai tanulmányokat végzett a csanádvármegyei praehisztórikus és népvándorlaskori leletekkel kapcsolatosan, s dolgozott Menghin professzor Prähistorisches Institutjában. 2. A hely-, település-, gazdaságtörténet és földrajzkutatás szempontjából tanulmányozta — különös tekintettel a Csanád vármegyére vonatkozó anyagra — a bécsi levél-

tárakat (Staatsarchiv, Kammerarchiv, Kriegsarchiv); az itt talált anyagot „Csanád vármegye települése a fölszabadulás után“ c. munkájával kapcsolatosan alapos kutatás tárgyává tette, részben pedig átnézte az anyagot abból a szempontból is, hogy a szerkesztésében megjelenő „Csanád vármegyei Könyvtár“ sorozatában másokkal való feldolgoztatás céljából milyen természetű anyag áll rendelkezésre. E kutatásai közben egész Nagy-Magyarországra vonatkozó eddig nem ismert és föl nem dolgozott történetföldrajzi, gazdaságtörténeti és geológiai szempontból nagy jelentőségű kézirati térképeket talált a bécsi Kriegsarchivban. Ez anyagról szóló első beszámolója a Föld és Ember c. szakfolyóiratban jelent meg (1928., 1—2.). Szeged legrégibb látképéről írt cikke a szegedi Alföldkutató-Bizottság könyvtára első számaként látott napvilágot. Az egész anyag részletes ismeretése német szövegkivonattal és több melléklettel együtt a bécsi Collegium Hungaricum Füzetei III. számaként jelent meg „Kézirati térképek Magyarországról a bécsi levéltárakban“ címen. Befejezés előtt áll az összes kézirati térképekről szóló katalógus összeállítása.

3. A történettanítás methodikáját tanulmányozta; e szempontból átnézte az erre vonatkozó osztrák rendtartást és utasításokat, több középiskolai tankönyvet és ősszel, amikor fenti katalógus összeállítása céljából még néhány hétre visszatér a Collégiumba, a különböző fokú iskolákban hospitálni is fog a történelemtanítás methodikájának tanulmányozása végett.

Franz Elza, VIII. féléves budapesti német-francia szakos tanárjelölt. Egyetemi szaktanulmányain kívül a francia prozemináriumban dolgozott. Német szakdolgozatának anyagát összegyűjtötte (Die soziale Lage der Frau in Hebbels Dramen); francia szakdolgozatával (Le style de Maupassant) elkészült. Az angolt is fölvette szaktárgyául, miből pótlóan fogja vizsgáit letenni.

Fuchs Emil, a budapesti zeneakadémia végzett növendéke. Zeneszerzéstannal kapcsolatos tanulmányait a bécsi Hochschule für Musikon jeles eredménnyel, ugyanott a karmesterképző szakot jó eredménnyel elvégezte. Mint zeneszerző, szerzői estét is adott, igen szép sikerrel. Az egyetemen is folytatta zenetudományi tanulmányait.

Dr. Horváth Barna egyetemi magántanár, Budapest, közalapítványi ügyigazgatósági ügyész. Jogbőlelellett foglalkozott. Résztvett Kelsen professzor magánszemináriumán, ahol két előadást tartott. Az igazságosság elmélete c. témán dolgozik és a természetjog dogmatörténetét kutatja. Egy hosszabb, szakkörökben nagy érdeklődést keltő tanulmánya jelent meg a Zeitschrift f. öffentliches Rechtben (Wien-Berlin; Bd. VII., Heft 4.): Die Idee der Gerechtigkeit. A jogbőlelelleti irodalomban sem gyakori, szélesvonalú és nagyarányú koncepcióval készülő munkájának (Die Lehre von der Gerechtigkeit) két fejezetét (Die Gerechtigkeitslehre der Vorsokratiker és Die Gerechtigkeitslehre des Sokrates und Platon) elkészítette. Dr. Verdross Alfréd bécsi egyetemi tanárnak a magyar-román agrárperben leadott szakvéleményét magyarra lefordította s a Magyar Jogi Szemlében megjelentette. A Magyar Társadalomtudományi Társulatban Természet-

jog és pozitívizmus címmel előadást tartott, amely a Társadalomtudományban fog megjelenni.

Dr. Jakob Mihály egyetemi tanársegéd, II. sz. sebészeti klinika (Bakay professzor), Budapest. Kiküldetésének célja a modern sebészeti röntgenológia tanulmányozása. Holznecht professzor központi röntgenintézetét látogatta három hónapon keresztül, majd a sebészeti klinika baleseti osztályának röntgen-berendezését és a forgalom gyors lebonyolítását célzó és bevált gyógyeljárásait, majd a II. sz. sebészeti klinikán az urológiai röntgendiagnosztikát és therapiát, azután a tüdő és gyomor röntgendiagnosztikáját tanulmányozta. Haudek professzor mellett, végül az orthopaediai röntgenológiát s Lorenz professzornál a sebészeti technika egyszerűsítésére és gyorsítására vonatkozó eljárásokat volt alkalma megismerni. Tizenhárom kurzust hallgatott, melyek a röntgenológia különböző szakmáira vonatkoztak. Tudományos szempontból egy magyar sebészeti röntgenológia megírását tűzte ki céljául s annak legnagyobb részét elkészítette. Könyvével egyrészt meg akarja könnyíteni és eredményessé tenni azok munkáját, akiknek később alkalmuk lesz külföldre jutniok, másrészt a hazai és külföldi orvosi körök azon részét akarja megismertetni a különböző eljárásokkal, kiknek nincs alkalmuk azt közvetlenül tapasztalni, úgyhogy e könyv valóban hiányt pótló lenne. Szakmunkálkodása betetőzése céljából alkalma nyílt a kollégium részéről arra, hogy Grácban Haberer professzor sebészeti klinikáján a gyomorsebészetet és a gyomor röntgendiagnosztikáját tanulmányozhassa, majd Wittek professzor baleseti kórházát is megsejmelhette. A stolzalpei csonttuberkulotikus szanatóriumban töltött néhány napot, hogy az ottani legújabb berendezéseket és beosztásokat tanulmányozhassa, amire a közeljövőben Magyarországon szükség lesz.

Katona Jenő, III. é. budapesti magyar-német szakos bölcész, Eötvös-kollégista. Német nyelvismereteinek tökéletesítésén kívül a német szellemtörténeti irodalom tanulmányozását tűzte ki céljául. Dolgozott Kluckhohn professzor modern filológiai szemináriumában rendes tagként és ott előadást is tartott. Szakdolgozata (Das seelische Bild der Verfasser Haupt-Ichromane in ihren Werken) elkészült. Magyar disszertációjához (Riedl Frigyes tudományos jellemzése és méltatása) módszeres, különösen irodalomelméleti szempontból értékes anyagot gyűjtött.

Dr. Keller Ferenc egyetemi első tanársegéd (Debrecen, Csiky professzor). 1926—27-ben félévig Berlinben volt, ahol a tuberkulózis bakteriológiájával és kísérleti pathológiájával foglalkozott. Bécsben ezeket a tanulmányait tovább folytatta és a tuberkulózis klinikáját beható tanulmányok tárgyává tette. Neumann professzor tuberkulózis-osztályán kezdte meg működését, majd folytatta a konzervatív irány képviselőjénél, Sorgó professzornál; tudományos munkálkodását pedig a Serotherapeutisches Institut-ban végezte a Calmette-féle beg tuberkulotikus törzssel kapcsolatos immunitási kísérletek köréből. Itt két nagyobb tanulmánya készült, melyek legközelebb fognak megjelenni; a második egy gyakorlatilag is nagyjelentőségű témával foglalkozik: a

látszólag negatív tbc köpetnek gyors eljárással való esetleges pozitív meghatározhatásáról. Általános belgyógyászattal foglalkozott Kovács professzor klinikáján, főleg a szív és vérkeringési szervek betegségeivel kapcsolatosan. Itt is készült egy gyakorlati szempontból is jelentősnek ígérkező dolgozata. A bécskörnyéki tüdőbeteg gondozó- és tbc-szatóriumokat is meglátogatta. Csiky professzor készsége folytán lehetővé vált, hogy a wildbadi tuberkulótikus kongresszuson résztvehesen. Ez nemcsak azért volt nagyon szükséges és jelentős, mert betetőzésül szolgálhatott speciálisan a tuberkulózissal foglalkozó tanulmányainak, hanem azért is, mert az e kongresszuson tárgyalt egyik főprobléma épp Kellernek egy közzétett munkájából indult ki, melyet mint eddig vitatott kérdést sikerült tisztázni. Magyar szempontból igen fontos volt, hogy a többször idézett szerző mint magyar orvos jelen lehetett és élőszóval is hozzászólhatott a tárgyalt kérdéshez s az orvosi kapacitások előtt a magyar fiatal orvosnemdék kiváló rátermettségét igazolhatta.

Dr. Kubacska András, palaeonthológus, tanársegéd a közgazdasági egyetem geológiai intézetében (Lóczy prof.). Kiküldetésének célja: palaeonthológiai tanulmányok. O. Abel professzor vezetése alatt dolgozott a Palaeonthologisches Institutban és a szakszemináriumokban. Különösen a gerincesek őslénytanával foglalkozott és több szakértkezése készült el („Magyarországi múzeumokban talált, ősemberkészítette csonteszközökről“, megjelenik a Wiener Prähist. Zeitschriftban; „A magyarországi barlangkutatás története“, a Természettudományi Közöny Pótfüzetében fog megjelenni; A solymári kőfülkéről írt cikke a Természet c. folyóiratban jelent meg). Nagy tanulmányt ír a magyarországi eocénkori rhinocericidákról, azonkívül a bécsi hadilevéltárban Eperjesy kollégistától feldolgozott kézirati térképek egy részének geológiai, bányá- és barlangkutatás szempontjából jelentős anyagát dolgozza fel. Értékes tanulmánya jelent meg a bécsi Collegium Hungaricum Füzetei IV. köteteként: Die Grundlagen der Literatur über Ungarns Vertebratenpalaeontologie. I. Bd. Vom Mittelalter bis 1847, német és angol nyelven. A füzethez, mely az 1928 szeptemberében Budapesten tartandó palaeonthológiai kongresszusnak ajánlotta, az előszót Nopcsa Ferenc báró írta. Megkezdte a bécsi Kammerarchiv régi XVI—XVIII. századi magyar bányatérképeinek feldolgozását. A következő évben megírja a prehisztorikus fauna történetét.

Molnár Pál, III. éves debreceni magyar-német szakos bölcész. Kiküldetésének célja német szaktudományi ismereteinek kibővítése. A magyar-német szakon kívül a franciát is felvette. Az egyetemen részt vett a német proszemináriumon. Német disszertációjával kapcsolatosan (Stoff- und Stilwirkungen in den Werken Raabes, in Hinsicht auf Jean Paul). Foglalkozott esztétikai kérdésekkel, műfajelmélettel és főleg a humor, komikum és tragikum elméletével.

Mosonyi Edit, X. féléves budapesti német-francia szakos bölcész. Az 1926—27. tanévet Párizsban töltötte. Kiküldetésének célja német nyelvtudásának tökéletesítése, amit teljesen el is ért; azonkívül német disszertációját is elkészítette (Die Gespräche der Toten),

melyben e párbeszédes szatirikus irodalmi műfajnak fejlődését ismerteti, különös tekintettel a XVIII. századi, politikai és társadalmi kérdéseket tárgyaló, magyar szempontból is érdekes, jellegzetes és jelentős termékekre. Francia szakdolgozatát is befejezte (J. Michelet comme naturaliste). A francia szemináriumában dolgozott. Disszertációját a következő félévben fejezi itt be.

Oravetz Vera, III. éves szegedi német-francia szakos bölcész. Bécsi vonatkozású szakdolgozatait elkészítette, a francia szemináriumában résztvett; német szakdolgozatához (Diltheys ästhetische Prinzipien) a szükséges esztétikai előtanulmányokat elvégezte és dolgozatát főbb vonásokban elkészítette. Francia disszertációja: a Bécsben megjelent francia könyvek és folyóiratok a XVIII. századtól kezdve. E kortörténeti és irodalomtörténeti szempontból egyaránt jelentős és újszerű anyagot feltáró dolgozathoz a bécsi könyvtárakban található nagy anyagot áttanulmányozta és tudományos feldolgozását megkezdte.

Dr. Pálffy Ilona, abszolválta történet-magyar szakos bölcész Budapestről. Bécsi szaktudományi munkálkodásának célja doktori disszertációjának elkészítése, diplomatikai és középkori történeti tanulmányok. Doktori értekezése: A tatárok és a XIII. századi Európa, a bécsi Collegium Hungaricum Füzetei között jelent meg. (Prof. Hóman tanítványa.) E munkáján kívül dolgozott az Österreichisches Institut f. Geschichtsforschung-ban; Hirsch professzor diplomatikai gyakorlatain ismertette nagyobb referátum keretében Szt. István király okleveleinek a német császári oklevelek gyakorlatával való kapcsolatait. Árpádházi Kálmán heregre vonatkozó könyvtári kutatást végzett. A Revue des Études Hongroises, Paris, legközelebbi számában jelenik meg egy francia nyelvű tanulmánya: Les Mongols, amis de Hongrie? címmel. Megkezdte s a jövő évben folytatja nagyobb tanulmányát, összeállítván az egykorú elbeszélő- és oklevélforrások alapján Európa egyes országaiban a magyarokról kialakult felfogást. Kisebb cikke készült a bécsi Polizeiarchivban és a Staatsarchivban talált, 1814-ből való titkosrendőri jelentésekkel kapcsolatosan egy Anonymus-kéziratról. Főtémájával kapcsolatosan az admonti levéltárban folytatott szaktanulmányi kutatásai közben két újabbkori kézirat került kezébe; az egyik a magyarországi bányákról szól (1760), a másik ugyancsak magyarországi vonatkozású kézirat 1575-ből való s 384 oldalra terjed; címe: Hauptberatschlagung betreffs der Verteidigung der Grenzen gegen die Türken. Résztvett a salzburgi Hochschulkursen. A bécsi főiskolák női törvívóversenyén is résztvett és az első díjat nyerte.

Péczeley László, III. é. budapesti magyar-német szakos bölcész, Eötvös-kollégista. Elsősorban irodalom-, közelebről verstörténeti és ezzel kapcsolatos zenetörténeti szaktanulmányokat végzett, vonatkozással a XVI. századbeli énekköltés formáira, feldolgozván zenei szempontból a népdal, múdal és egyházi ének kölesönös hatásairól szóló ritmikai kérdéseket a XVI. századig. Disszertációjának témája: A XVI. századi énekköltés formái, különös tekintettel a magyar ének-

költésre. Német szakdolgozatához (Gutzkows soziale Romane und seine Zeit) forrástanulmányokat végzett.

Dr. vitéz Pintér-Kováts Zsigmond egyetemi gyakornok az I. sz. belklinikán (Bálint prof.), Budapest. Kiküldetésének célja a szív és vérkeringés pathológiájának tanulmányozása. Wenckebach professzor klinikáján a professzor által tartott külön szív és vérkeringési továbbképzőtanfolyamon vett részt és azonkívül a kórtani intézetben Rothberger professzornál elektrokardiográfiai tanulmányokat végzett. E speciális szakban a legteljesebb kiképzésben részesült s klinikája megbízásából a klinika elektrokardiográf-felszerelését is átvette Münchenben s azt Budapesten felszerelte. Szaktanulmányai betetőzése céljából kiküldetett a kölni nemzetközi szívkongresszusra, amelyen mint egyetlen magyar kiküldött vett részt.

Poldermann Lajos, okl. közgazda, egyetemi gyakornok, Budapestről. Közlekedéstan és közlekedéspolitikai tanulmányokat folytatott, különösen vasútügyi és folyam-, tengerhajózási kérdésekben. A Hochschule für Welthandel erre vonatkozó előadásait hallgatta és a Verkehrs-wissenschaftliches Proseminarban három szemináriumi előadást és öt szemináriumi beszámolót tartott. Magyaránú és értékes szakirodalmi gyűjtő és rendszeresen feldolgozó munkát végzett. A Deutsche Studentenschaft felkérésére a bécsi tudományegyetemen előadást tartott Magyarország gazdasági helyzetéről.

Dr. Rakusz Gyula volt műegyetemi tanársegéd, a földtani intézet titkára. Geológiai és őslénytani kérdésekkel foglalkozott szaktudományi szempontból. Őslénytani monografiája a dobsinai karbonkövületek részletes feldolgozásáról szól s e nagy munkáját, kapcsolatosan a Bükk-hegység karbon-faunájával, az év folyamán befejezte s az a földtani intézet kiadásában fog német nyelven megjelenni. Az egyetemi palaeontológiai intézetben dolgozott, ahol a speciális munkaköréhez szükséges segédeszközöket is megkaphatta. E kérdésnek, nevezetesen az alpesi karbon-kérdésnek legkiválóbb ismerőjéhez, Heritsch gráci professzorhoz is eljuttatta a kollégium s vele résztvehetett a Karni-Alpokban rendezett egyhetes tanulmányúton. Geológiai szempontból is gazdagította ismereteit és O. Abel, valamint Suess és Kober professzorok szemináriumában tevékenyen közreműködött. Számos geológiai szakkiránduláson vett részt és a geológiai intézet ülésein magyar szempontból jelentős felszólalásaival szerepelt.

Reisz Karola, V. éves budapesti latin-görög-német szakos bölcsész. Német irodalmi és klasszika-filológiai szaktanulmányokat végzett. A modern filológiai szemináriumban (Kluckhohn prof.) igen szép eredménnyel dolgozott és elkészítette német szakdolgozatát: Friedrich Schlegel und die Griechen. Három német főtárgyból jeles eredménnyel kollokvált. A klasszika-filológiai szemináriumokban mindkét féleven keresztül kitűnő eredménnyel vett részt; ugyancsak jeles eredménnyel felelt meg a klasszika-filológiai didaktikai vizsgán is és három klasszika-filológiai főtárgyból jelesen kollokvált. Latin palaeográfiai kérdésekkel behatóan foglalkozott és Kretschmer professzornál előtanulmányokat végzett görög nyelvészeti disszertációjá-

hoz, melyet a következő félévben fog befejezni, mint a Collegium Hungaricum tagja.

Dr. Salánki József, okl. latin-görög szakos középiskolai tanár, a debreceni ref. kollégium könyvtáristisztje. Szaktanulmányi kutatómunkájának célja a régi Pannóniában lakott kelta törzsekre vonatkozó adatok összegyűjtése és tudományos feldolgozása, melyek ókori latin és görög írók szövegeiben s a hazánk vagy a külföld területén talált rómaikori feliratokban fellelhetők. A tekintetbe jövő kor a Kr. e. IV. századtól a Kr. u. III. század végéig terjed. Úgy az íróknál talált adatok, mint a felirati anyag gyűjtését befejezte. Az anyagot kritikailag feldolgozta s e szempontból széleskörű s alapos könyvtári kutatásokat végzett. E munkálkodásán kívül a latin palaeográfiai és ókori történeti szemináriumokban dolgozott és mint könyvtáros, az itteni két nagy könyvtár szervezetét és berendezését szakszerűen tanulmányozta.

Skala István, III. é. budapesti magyar-német szakos bölcész, Eötvös-kollégista. Szaktanulmányai célja a német és francia nyelvészeti rendszerek megismerése. E jelentős témakörbe alaposan beledolgozta magát és a nyelvészeti kérdések magyar vonatkozásaival behatóan és eredményesen foglalkozott. Kluckhohn professzor modern filológiai szemináriumában dolgozott rendes tagként. Német szakdolgozata (Die dichterische Sprache der geistlichen Lieder von Novalis) elkészült. Doktori disszertációja: Széchenyi és a magyar romantizmus, amelyhez alapos előtanulmányokat végzett. Egy nyelvészeti cikke jelent meg a Magyar Nyelvben.

Somos István Bálint, grafikus és festőművész. Az Akademie der bildenden Künsten Jetmar Rudolf mester növendékeként dolgozott. Számos rézkarelemez készített és több festménye készült el, melyeknek főleg magyar, illetve erdélyi népies a tárgya. Több kiállításon vett részt és az osztrák kultuszminisztérium egy tájképét meg is vásárolta.

Stubenvoll Károly, III. é. budapesti német-latin szakos bölcész, Eötvös-kollégista. Kiküldetésének célja német és latin szaktárgyai ismeretének bővítése. A klasszika-filológiai szemináriumban dolgozott. Elkészítette német szakdolgozatát (Klassik und Romantik bei Adalbert Stifter). Latin szakdolgozatának (De Bonfinio, de imitatore Titi Livii) anyagát összegyűjtötte és klasszika-filológiai ismereteit is eredményesen gyarapította.

Sulhan György, piarista, okl. középiskolai tanár (latin-német), Budapestről. Német nyelvkészsége fokozásában igen jelentős eredményt ért el. Szaktanulmányi szempontból nagyobb tanulmányán dolgozott (Das soziale Problem in den Dramen der Neuzeit), amelyhez széleskörű és alapos tanulmányokat végzett. Foglalkozott francia nyelvi tanulmányokkal is, mert harmadik szakjául ezt akarná pótlóan fölvenni.

Szalay György, abszolvált francia-német szakos bölcész Buda-

pestről. E tanulmányi évben paedagógiai kérdésekkel foglalkozott. (Meister prof.) Disszertációjának címe: Die Geschichte der Hochschulen Ungarns. A németországi főiskolai hallgatók szövetségében a magyar irodalomról és zenéről tartott előadást. Doktorátusát a bécsi egyetemen fogja a következő év folyamán letenni.

Szilágyi Gyula, III. é. budapesti magyar-német szakos bölcész, Eötvös-kollégista. Kiküldetésének célja német nyelvkészségének tökéletesítése és szaktanulmányai bővítése. Német szakdolgozatához (Bürger és köre, különös tekintettel Bürgerre mint lírikusra) az anyaggyűjtést elvégezte. Dolgozott a modern filológiai proszemináriumban is (Arnold prof.).

Temesváry István, okl. budapesti gyógyszerész. Pharmakológiai doktorátusa előkészítése céljából a pharmakológiai laboratóriumban dolgozott (Wasitzky prof.). A pharmakognosiai gyakorlatokon is résztvett.

Dr. Teschler László pécsi belklinikai tanársegéd (Ángyán prof.). Az első félévet töltötte a kollégiumban (március hó végéig). A neurológiai intézetben (Marburg prof.) dolgozott és agyszövetani munkálkodásának eredményeként Zur Frage der chronisch-progressiven spinalen Amyotrophien címmel dolgozata jelent meg a bécsi Neurologisches Institut közleményei között, hét szöveggéppel, melyeket az intézet mikrofotografiai laboratóriumában készített. Ugyanott a központi idegrendszer kísérleti operációs technikáját gyakorolta, majd kísérleti alapon a nyúltagyvelőben levő asszociációs szemmozgató centrum funkciójával foglalkozott. E tudományos kutatásainak eredményeit összefoglaló tanulmánya nyomás alatt van. Egy további tanulmánya megjelent az Orvosi Hetilapban két, a pécsi belklinikán észlelt esetről, az itteni neurológiai intézet könyvtárában használt tudományos irodalom beható tanulmányozása alapján. Agyszövetani magántanfolyamokat is hallgatott. Wagner-Jauregg professzor idegklinikai osztályán a láztherapiát volt alkalma különösen megfigyelni, majd Economo professzor agykérgi histológiai előadássorozatán vett részt. Különös figyelmet fordított a koponyaröntgenezés technikájára Schüller professzornál, ahol magántanfolyamot is hallgatott a koponyafotografiák analizisére vonatkozóan. Szaktanulmányai betetőzéséül tíz napot töltött a boroszlói neurológiai klinikán Förster professzornál, ahol elsajátította ez iskola enkephalografiás eljárásait, valamint megismerte a modern idegfiziológiai műszereket. Förster professzor több preparációs műtétét volt alkalma látni.

Urbányi Vilmos, okl. belső építész, Budapestről. Mint Budapest székesfőváros ösztöndíjasa küldetett ki s itt a képzőművészeti akadémia építészeti mesteriskoláján Clemens Holzmeister professzor vezetése alatt dolgozott. Itt magas építészeti feladatok megoldásával is foglalkozott (megkezdte a kelenföldi pályaudvarnak nagy központi pályaudvarrá való átépítési tervét); résztvett egy akadémiai pályázaton, melyben külön dícséretben részesült. A Collegiumban rendezett kardvívóversenyen az első díjat nyerte.

Virányi Sári, énekművésznő. A bécsi Akademie für Musik und darstellende Kunst énekszakjának III. évfolyamát elvégezte Rosa Papir—Paumgartner tanárnál.

Walder Vilma, V. éves budapesti német-francia szakos bölcész. Kiküldetésének célja német és francia szaktanulmányainak kibővítése és paedagógiai vonatkozású német disszertációjának elkészítése (Glatz Jakab magyar születésű paedagógus munkássága). Behatóan foglalkozott paedagógiai elméleti és gyakorlati kérdésekkel s disszertációjának anyagát itteni levéltárakban és könyvtárakban teljes egészében összeállította. Francia szakdolgozatának anyagát összegyűjtötte (Madame Leprince de Beaumont XVII. századi paedagógiai írói munkássága). A francia szemináriumban és a német gyakorlatokon részt vett.

Dr. Windisch Ferenc bírósági joggyakornok, ügyészségi megbízott, Debrecen. Az igazságügyminisztérium megbízásából az osztrák kereskedelmi és hiteljog köréből elsősorban a kényszeregyességi eljárásra vonatkozó jogszabályokat, valamint a részvényjog, különösen a részvénytársaságok és szövetkezetek ellenőrzésére vonatkozó újabb jogszabályokat s azok gyakorlati kihatásait tanulmányozta. Az egyetemen megfelelő szakelőadásokat hallgatott és dolgozott az Institut für angewandtes Rechtben, valamint a perjogi szemináriumban. Elméleti tanulmányain kívül a bécsi kereskedelmi törvénszéknél gyakorlatilag is dolgozott. Tudományos munkálkodása eredményeként tanulmányt írt a Kereskedelmi Jog c. szaklapba: A kereskedelmi minőséget megállapító törvényes rendelkezések megváltoztatása Ausztriában. Készülő dolgozatai: A kényszeregyesség reformjához; A csődönkívüli megtámadás jogi természete.

Witzenetz Júlia, III. éves szegedi német-francia szakos bölcész. Kiküldetésének célja a német nyelv alapos elsajátítása, amit sikerült is elérnie. Az egyetemen német és francia szaktanulmányait tökéletesítette. A német irodalmi gyakorlatokon résztvett (Castle prof.) és a francia prozszemináriumban dolgozott. A német szakdolgozatára (Das gesellschaftliche Leben in den Werken von Maria Ebner-Eschenbach) vonatkozó munkákat és az illető irodalmat áttanulmányozta. Francia disszertációja: A bécsi francia színház története a XVIII. században. A bécsi városi könyvtárban és az állami levéltárban elvégezte a szükséges adatgyűjtést s azt megfelelő irodalomtörténeti módszerrel feldolgozta. A bécsi főiskolák női törvívó versenyén a második díjat nyerte.

A fizető kollégisták közül

Dozzi József és *Erney Károly* a Wiener Handelsakademie Abiturientenkursán vett részt. Mind a ketten befejezték a tanfolyamot. *Langhammer Károly* a Hochschule f. Welthandel első évfolyamát hallgatta.

III. A BERLINI COLLEGIUM HUNGARICUM.

A Berlini Collegium Hungaricum az 1927—28. tanévet már elejétől kezdve a teljesen elkészült kollégiumi épületben kezdette meg. Azok a nehézségek, amelyek az előző év egy részében fennállottak azáltal, hogy a kollégisták egy része eleinte nem lakhatott benn, ebben az esztendőben már nem hátráltatták a kollegisták munkáját. Új palotájában a Collegium dr. Támedly Mihály igazgató vezetésével fokozott mértékben működhetett közre abban, hogy kollegistáink és a berlini tudományos körök közt a kapcsolatokat társadalmi úton mentől szorosabbra fogja. A Collegiumot a Berlinben járt magyar tudósok is szívesen keresték fel s így a Collegium ezzel is szolgálta a magyar és német tudományos világ közötti érintkezést.

A Collegium tagjai ebben az évben a következők voltak:

Antos Kálmán, a budapesti Zeneművészeti Főiskola orgona- és zeneszerzés-tanszakának végzett hallgatója az 1927—28. tanévben második éve volt a Collegium tagja. Zenetörténeti doktorátusra készülvén, mint a berlini tudományegyetem filozófiai fakultásának rendes hallgatója, hallgatta Wolf, Blume, Hornbostel, Moser, Dessoir, Hildebrandt és Schering professzorok előadásait és résztvett Schering, Wolf, Moser és Blume professzorok gyakorlatain, amelyekkel kapcsolatban négy referátumot készített (Referat über Heinrich Schütz; Cationes sacrae, Konsonanzbehandlung in den Diskantsätzen; Das Rostocker Liederbuch; Die Kadenzen bei Palestrina). Emellett orgonatabulaturák átírásával és zenetörténeti munkák olvasásával foglalkozott. Júniusban tanulmányutat tett Regensburgon és Passaun át Bécsbe s elvégezte a berlini Zentralinstitut für Erziehung und Unterricht külföldi zenepaedagógusok számára rendezett kéthetes tanfolyamát, tanulmányozta a Welte-féle reprodukciós hangszereket, foglalkozott egy a hangszerek hangolásának tökéletesítését célzó találmány kidolgozásával, cikkeket és kritikákat írt a Zene című folyóiratba. Úgy Berlinben, mint Bécsben számos hangversenyt hallgatott.

Bakucz József, a debreceni tudományegyetem gyermekklinikájának II. tanársegéde, az egész tanév folyamán a Collegium tagja volt. 1927 októbertől 1928 márciusig a Pathologisches Institut Róna professzor vezetése alatt álló kémiai osztályán fizikális és kolloidkémiai foglalkozott, főleg gyakorlati irányban és szövetlégzési gyakorlatokat végzett a Wartburg-féle készülékkel. Egy féléven át járt Róna professzor és dr. Mislowitzer magántanár fizikális és kolloidkémiai elméleti előadásaira. Március 1-től június 10-ig a Czerny professzor vezetése alatt álló gyermekklinika csecsemőosztályán dolgozott és 1927 november 1-től 1928 június 7-ig hallgatta Czerny professzor előadásait. A csecsemőosztályon Hamburger professzor vezetése alatt dolgozott, a csecsemők táplálkozási zavarait tanulmányozva. A klinika laboratóriumában két témát dolgozott ki (A tehéntej savójának optimális és erjedési feltételei, Hamburger professzorral együtt, a Monatschrift f. Kinderheilkunde-ban fog megjelenni; és Eine einfache neue Methode zur Unterscheidung des normalen und des pathologischen Liquors).

Bemutatta a cysternapunctiót a klinika orvosi karának, eljárt Finkelstein professzor demonstrációira, tanulmányozta a Kaiser Wilhelm Akademie s a Virchow-Langenbeckhaus orvosi könyvtárait, gyermek- és belgyógyászati tudományos ülésekre járt és résztvett a königsbergi német-orosz vörhenykongresszuson, amelyről referátumot írt az Orvosi Hetilapnak.

Dr. Balog Tamás államtudományi doktor (Budapest) az egész tanévén át a Collegium tagja volt. Közgazdasági előadásokat hallgatott az egyetemen (Bortkiewicz, Gotte-Ottlilienfeld, Schumacher, Meerwarth, Hirsch, Spranger, Jastrow, Wagemann és Stangeland professzorok) és a Handelshochschulen (Pályi, Berhard, Gerstner professzorok). Schumacher, Eulenburg, Leitner, Sombart, Pályi, Bortkiewicz és Prion szemináriumainak rendes tagja volt. Az első félévben a birodalmi statisztikai hivatal mellé szervezett konjunktúrakutató intézetben dolgozott, mint volontair s itt több cikket írt. Tanulmányozta a német szénbányászat és a nagybankok reorganizációját. A második félévben bekerült a Birodalmi Bank statisztikai osztályába, ahol különösen a jegybankpolitika hatékonyságának kérdésével foglalkozott és néhány statisztikai memorandumot készített. Az agrárkrízis kérdését és — mint Stocking amerikai egy. ny. r. tanár asszisztense — a műtrágyázás kérdését tanulmányozta. A püNKöSDi szünet alatt a Ruhrvidék szénbányáit tanulmányozta. Tanulmányai eredményekéP három dolgozatot és hét könyvismertetést publikált, ezenkíVül öT még publikálatlan dolgozatot és jelentést írt.

Bartha Dénes másodéves berlini egyetemi hallgató az egész tanév folyamán volt, ezúttal második éve, a Collegium tagja. Zenetörténeti doktorátusra készül, hallgatta Wolf, Moser, Hornbostel, Blume, Schering, Dessoir, Wertheimer, Spranger, Norden, Beckmann, Strecker, Prenner, Riess, Wilchen, Deubner, Holtzmann professzorok előadásait, Wolf, Blume, Beckmann, Strecker, Hornbostel, Moser és Holtzmann professzorok szemináriumait, amelyek számára hét dolgozatot írt. Foglalkozott a XVII. század német vallásos zenéjével és olasz tanulmányokkal. Disszertációja előkészítéseként összeállította az 1500—1610-ig Németországban nyomtatott dalgyűjtemények és olasz művek jegyzékét.

Bassola Zoltán okl. latin-görög-magyar szakos középiskolai tanár csak az első félévet töltötte a Collegiumban, elméleti paedagógiai tanulmányok, disszertációja megírása és a német nyelv teljes elsajátítása céljából. A berlini tudományegyetemen Spranger, Rupp, Schmidt, Liebert, Lewin és Norden professzorok előadásait hallgatta és dolgozott Spranger professzor szemináriumában. A február hónapot Hannoverben töltötte nyelvi tanulmányai miatt s itt a dr. Hische vezetése alatt álló Städtisches Psychologisches Institutban több pszichológiai kísérletet és vizsgálatot nézett végig.

Dr. Bay Zoltán tanársegéd az 1927—28. tanév mindkét felét a Collegiumban töltötte, ezúttal másodízben. Az elmúlt évben megkezdett kutatásait folytatta a charlottenburgi Physikalisch-Technische Reichsanstaltban Gehreke professzor laboratóriumában és a berlini egyetemi

Physikalisch-Chemisches Institutban. Befejezte dr. Steinerrel végzett kísérletsorozatát a hidrogénkontinuum eredetének megvizsgálására vonatkozólag. Az eredményt a Zeitschrift für Physikben tették közzé. Vizsgálta — ugyancsak dr. Steinerrel együtt — a hidrogénkontinuum abszolút fotometrálását és a hidrogén sokvonalú spektrumát. Utóbbira vonatkozó eredményeiket két dolgozatban a fentemlített Zeitschriftben közölték, előbbiről a Bunsen-Gesellschaft müncheni ülésén számoltak be (májusban), további eredményeiket a Société de Chimie-Physique októberi kongresszusán fogják előadni Párizsban. Ezt az előadást a Journal de Chimie-Physique fogja publikálni. Folytatta a rezonancia és az absorpció-jelenségekre vonatkozó vizsgálatait és szabadalmaztatta a rezgő kisülések keltésére szolgáló berendezését.

Benke Kálmán ref. segédlelkész, a sárospataki ref. főiskola szeniora, az egész tanév folyamán a Collegium tagja volt. A legújabb német teológiai irodalomnak az újszövetségi tudományokra vonatkozó részét tanulmányozta. Hallgatta Harnach, Doehring, Gruehn, Bertholet, Stuhlfaut, Deissmann és Mahling professzorok előadásait és utóbbi kettő szemináriumában is dolgozott. Elkészítette lelkészi vizsgái szakértekezését (A bibliai csodák alkalmazása a gyakorlati igehirdetésben) és ezenkívül öt más dolgozatot. Figyelemmel kísérte a német egyházi élet gyakorlati munkáit (Friedrich Werdersche Kirche belmissziói előadásai, berlini C. V. I. M., Christlicher Verein deutscher Studenten, Pachantay és Christliche Pfadfindertruppe munkája). Megnézte a „Lazarus Kranken- und Diakonissen-Haus“-t. Tanulmányutat tett Wittenberg, Halle, Weimar, Lípese és Dreza egyházi és paedagógiai intézményeinek megismerésére, megnézte Hamburgot, Lübecket, Stettint és Rügen szigetét.

Bodócsi István okl. gépészmérnök az egész tanéven át a Collegium tagja, a fény- és világítástechnikát tanulmányozta methodikai, kutató és gyakorlati szempontból. 1927 november 1-től 1928 augusztus 1-ig Wedding professzor laboratóriumában dolgozott a Technische Hochschulen. Mint vendég, hallgatta Gehlhoff, Becker, Matthias, Winnig és Windel professzorok előadásait s résztvett Matthias professzor demonstrációin. Látogatta a Deutsche Beleuchtungstechnische Gesellschaft előadásait, a porosz állami és főiskolai könyvtárakat és a laboratórium kézikönyvtárát. Methodikai kutatásaiban 11 különböző témára vonatkozó kísérletsorozatot végzett. Kutató munkája dr. I. W. Arndt, Wedding professzor asszisztensének egy, „A zárt helyiségek fényeloszlási viszonyainak jellemzésére szolgáló új forgalom és mérése“ címen bemutatott készüléke ellenőrzésére végzett méréseiből állt, a téli félév folyamán Wedding professzor megbízására egy, a 400 $\mu\mu$ -nél rövidebb hullámok tartományába eső sugarak sugárzó energiájának megmérése és az eredményeknek abszolút értékben való kifejezésére alkalmas módszert dolgozott ki, amelyet doktori disszertációként benyújt a berlin-charlottenburgi Technische Hochschule tanácsához. Gyakorlati tevékenységet főleg Wedding professzor mellett betöltött asszisztensi minőségében fejtett ki, de közreműködött több, ettől független, vizsgálatban és szakértői véleményadásban is. Két hétig tanulmányozta a

Berliner Städtische Elektrizitätswerke vállalatát, megnézett több gyárat és laboratóriumot, résztvett a Deutsche Beleuchtungstechnische Gesellschaft karlsruhei vándorgyűlésén s négy tanulmányt és egy kézikönyvet írt (a berlini egyetem methodikai módszereiről, még munkában). Többnapos tanulmányutakat tett Hamburg—Lübeck—Travemünde, Karlsruhe—Heidelberg—Ludwigshafen—Mainz—Köln és Prága—Bécs megismerésére s több kisebb kirándulást Berlin környékére.

Ifj. dr. Bruckner Győző okl. vegyész-mérnök, sub auspiciis Gub. bölcsészdoktor, a szegedi I. sz. vegytani intézet (dr. Széki Tibor prof.) tanársegéde, az egész tanévben a Collegium tagja volt. Az organikus kémia modern kutatási módszereivel és theóriáival foglalkozott. Vendéghallgatónak iratkozott be a berlin-charlottenburgi Technische Hochschulera és Pschorr professzor organikus kémiai intézetébe, A. Schönberg professzor mellé kapott beosztást. Itt a mercaptolok termikus elbomlási folyamatának felderítésére törekedett s eredményeit a „Berichte der Deutschen Chemischen Gesellschaft“ vagy az „Annalen“ novemberi számában fogja közölni. E kutatásaival kapcsolatban a szabad-gyökök kérdését is vizsgálta. Hallgatta Schönberg, Simonis, Liebermann, Herrmann, Frank és Beyschlag professzorok és a Kaiser Wilhelm Gesellschaft kémiai előadásait és megnézett számos kémiai intézetet. Résztvett a Verein Deutscher Chemiker drezdai kongresszusán, járt Jénában, Halleban, Weimarban, Wittenbergben, Erfurtban és Eisenachban. Hazautazása közben Hamburg, Köln, Coblenz, Mainz, Heidelberg, Nürnberg és München városokat fogja megtekinteni.

Dr. Buday László orvos, a budapesti tudományegyetem IV. sz. belklinikájának díjtalan gyakornoka, az egész tanévet a Collegiumban töltötte, az orvosi fizikális kémiai methodika elsajátítása és belgyógyászati továbbképzés miatt. A Charité pathológiai intézetének kémiai osztályán dolgozott Róna professzor vezetésével. Vizsgálatai eredményeiről a Biochemische Zeitschriftben megjelenendő dolgozata számol be. Elméleti képzettségét Róna, Freundlich és Mislowitz professzorok előadásainak hallgatásával bővítette. Belgyógyászati tanulmányokat végzett His és Bergmann professzorok klinikáin s kórházakat látogatott. Hallgatta Berg, Kramer, Zondek professzorok előadásait s egyes más órákat is. Résztvett a wiesbadeni belgyógyász-kongresszuson (beszámol róla az Orvosi Hetilap 1928, 20. számában), látogatta a berlini Orvosegyesület s több más szakegyetel üléseit, megnézett számos orvosi intézetet (Koch Róbert-intézet, dahlemi biológiai, biokémiai, agykutatóintézet stb.) s használta a Kaiser Wilhelm Akadémia és a Virchow-Langenbeckhaus könyvtárát. Megtekintette Drezdát, Prágát, Weimart, Erfurtot, Eisenachot, a Wartburgot, Frankfurt a. M.-t, Heidelberget, Speyert, Wormsot, Mainzot, Neuenahr-fürdőt, Bonnt, Köln, a Harzhegységet, Bambergot, Nürnbergot, München, Salzburgot és Grácot.

Dunst László II. éves bölcsész az egész tanévet a Collegiumban töltötte, mint másodéves ösztöndíjas. Csillagászati tanulmányokat

folytatott. Hallgatta Kopff, Guthnick, Mises, Laue, Hettner, Feigl, Einstein, Bieberbach és Neumann professzorok előadásait, két referátumot készített Guthnick professzorhoz és doktori disszertációján (Über die Dichtsverteilung im Milchstrassensystem) dolgozott.

Dr. Fekete Lajos orsz. levéltárnok, okl. középisk. tanár, az egész tanévet Berlinben töltötte, de nem a Collegiumban lakott. Résztvett a Seminar für orientalische Sprachen arab és perzsa kollégiumain az arab és perzsa nyelv megtanulása céljából, arab palaeografiai ismereteit bővítette, áttanulmányozta a Staatsbibliothek magyar vonatkozású osmanli török kézíratait s a Preussisches Staatsarchiv krimi tatár okleveleit, a könyvtárban izlamológiai ismereteit bővítette s a hódoltságkori töröknyelvű forráskutatás feladatainak megállapításához gyűjtötte össze az anyagot. Hosszabb levéltári kutatást végzett Drezdában is, hogy az ott őrzött, a hódoltság korára vonatkozó török forrásanyagot lemásolja.

Gárdonyi Zoltán elsőéves bölesész, mint állami ösztöndíjas nyert felvételt a Collegiumba, de 1927 szeptember 22-én Budapest Székesfőváros ösztöndíját nyerte el. Ennek ellenére is tovább élvezte az állami ösztöndíjasok összes előnyeit, mindkét félét át. A budapesti Zene-művészeti Főiskolán végzett nyolc félév alapján elnyert végbizonyítványával ment Berlinbe, hogy ott zenetörténeti doktorátust tegyen. Hallgatta Johannes Wolf, Fr. Blume, Georg Schünemann, Curt Sachs, Max Dessoir, Hildebrandt és Schering professzorok előadásait, résztvett a zenetörténeti prozeminárium gyakorlatain, amelyekre két referátumot készített, s az egyetemi tanulmányok mellett a második félévben (saját költségén) a berlini Zenei Főiskolára is beiratkozott Hindemith professzorhoz, hogy a gyakorlati zeneszerzés és a zeneelmélet terén bővítse ismereteit. Tanulmányozta a Preussische Staatsbibliothek zenei gyűjteményét és a zenetörténeti szeminárium könyvtárát s körülbelül 40 hangversenyt és operaelőadást hallgatott meg. A pünkösti vakációt egy hamburg—travemünde—lübecki utazásra használta fel.

Göde Lajos ref. püspöki másodlelkész csak az első félévben volt a Collegium tagja. Elméleti teológiai továbbképzése céljából hallgatta Harnack, Litzmann, Doering, Deissmann és Mahling professzorok előadásait, mint vendéghallgató, és dolgozott Mahling professzor szemináriumában. Tanulmányozta a berlini gyülekezetek adminisztrációját, egyházi adózását, szegénygondozását és egymáshoz való viszonyát, a jótékonyági egyesületeket és a diakonisszaházakat, úgy Berlinben, mint Kaiserwerthben, Hildenben és Bielefeldben s a düsseldorf-i gyermekmenhelyt és elmaradt gyermekek iskoláját.

Gronovszky Iván, másodéves bölesész, aki Berlinben kezdte tanulmányait, az egész tanévben a Collegiumban lakott, ezúttal második éve. Hallgatta Dessoir, Wertheimer, Liebert, Wilchen, Deubner, Jaeger, Norden, Beckmann, Gombocz, Wilamowitz-Moellendorff és Farkas professzorok előadásait, résztvett a Philologisches Proseminar Unterstufe összes kurzusain és ezekre több referátumot írt. Tanulmányozta a szakirodalmat, klasszikusokat olvasott, megnézte Innsbruckot,

Münchent, Hamburgot, Magdeburgot, Wernigerodet, Goslart, Hildesheimet, Braunschweigot, Nürnbergot, Rothenburgot és Béceset. Tanult angolul, franciául és olaszul.

Dr. Janik Gyula okl. közgazda, államtudományi doktor, statisztikai hivatali szakdíjnok, mint a m. kir. Központi Statisztikai Hivatal ösztöndíjasa töltötte az egész tanévet a Collegiumban. Tanulmányozta a németbirodalmi, a porosz és a szász országos statisztikai hivatalokat, a berlini tudományegyetemen, mint vendéghallgató, nemzetgazdaságtani és statisztikai előadásokat hallgatott (Sombart, Bortkiewicz és Aereboe professzoroknál) s megnézte a berlini, a drezdai és a lipcei mezőgazdasági kiállításokat és német nyelvtudását gyarapította.

Kerényi Béla okl. vegyész mérnök mint Miskolc város ösztöndíjasa volt a Collegium tagja az egész tanéven át. A szén-, kátrány- és olajnemesítés kérdését tanulmányozta. A berlin-charlottenburgi Technische Hochschule vendéghallgatójaként járt Börnstein, Kayser, Beyschlag, Frank, Mallison és Holde professzorok előadásaira, tanulmányozta a szakirodalmat és a Szénkísérleti Közlemények 1927. egyes részeit németre fordította. Számos gyárat, intézetet és laboratóriumot látogatott meg, majd Frank professzor laboratóriumában igyekezett methodikai jártasságra szert tenni. A következő tanévre az Institut für Braunkohlen u. Mineralforschungban biztosított magának helyet, ahol Frank és Ruhemann professzorok vezetése mellett kutatómunkát készül folytatni. Tanulmányutat tett Hamburgba, Wittenbergbe, Halleba, Jénába, Weimarba és Eisenachba.

Körmöczy László, IV. éves magyar-német szakos budapesti bölcsészettanhallgató, az egész tanéven át a Collegium tagja, doktori értekezését készítette el. Hallgatta F. J. Schmidt, Hochstetter, H. Maier, Hübner, Spranger, Hermann, Gombocz, Farkas és Petersen professzorok előadásait, megírta magyar és német szakdolgozatát („E. Cassirer nyelvfilozófiája“ és „Morphologie der Fabeln des Erasmus Alberus“), foglalkozott az építészet történetével és kirándulásokat tett Swinemündebe, Rügen szigetére, Hamburgba és a Harz-hegységbe.

Dr. Krbek Ferenc csillagász, másodéves berlini ösztöndíjas, mindkét féleven át a Collegium tagja volt. Csillagászati tanulmányait folytatva, hallgatta Kopff, Guthnick, Mises, Feigl, Einstein, Laue, Schrödinger, Bieberbach és Neumann professzorok csillagászati, illetve matematikai és fizikai előadásait, tanulmányozta a szakirodalmat, különösen az elektronelméletet, quantumelméletet és relativitáselméletet.

Lajti István középiskolai tanár, harmadéves berlini ösztöndíjast a Collegium Párizsba küldte ki, ahol az Institut International de Coopération Intellectuelle titkára lett, az egész tanéven át havi 150 márka segélyt kapott a kollégiumtól.

Dr. Micseh Gábor orvos, a budapesti tudományegyetem I. sz. kórbonctani intézetének (dr. Buday prof.) díjas gyakornoka, az egész tanév folyamán volt tagja a Collegiumnak. Szövettenyésztéssel, a fizikális kémiai methodika elsajátításával, kórbonctannal és szövettannal foglalkozott. Dolgozott a Charité pathológiai

intézetének kémiai osztályán (Róna prof.); a Kaiser Wilhelm Institut für Biologieban (Berlin—Dahlem, A. Fischer); a berlini egyetem Hygienisches Institutjában, a R. Virchow-Krankenhaus kórbonetani osztályán Christeller professzor vezetése alatt. Résztvett ez utóbbinak, a Charité pathológiai intézetének (Lubarsch prof.) és a Krankenhaus im Friedrichshain (Pick prof.) kórbonetani intézeteinek boncolásain. Az institut R. Kochban szövettenyésztési kutatásokat végzett, meglátogatott több kórbonetani és más intézetet, résztvett a wiesbadeni rák-, bel- és kórbonetani kongresszuson (1928 ápr.), s erről két beszámolót írt (Orvosi Hetilap, 1928, 22.), több orvosegyesület előadásain, az orvosi továbbképző tanfolyamon és egyes egyetemi előadásokon. Megnézte Weimart, Erfurtot, Eisenachot, Frankfurt a M.-t, Heidelberget, Wormsot, Mainzot és Kasselt.

Dr. Náray-Szabó István másodéves berlini ösztöndíjas az egész tanévet a Collegiumban töltötte. Az elmúlt évben a Kaiser Wilhelm Institut für Faserstoffchemie laboratóriumában végzett röntgenspektroszkópiai kutatásait folytatta, különös tekintettel a cellulózszármazékokra. Eredményeit a nitrocelluloze röntgenografiai vizsgálatáról szóló értekezésben R. O. Herzog professzorral együtt közölte. E munkájától indítatva, az I. G. Farbenindustrie ludwigshafeni főlaboratóriuma is hasonló irányban kezdett kutatni, s ennek következtében ott is végzett kísérleteket dr. Susich Györggyel. Közben megismerkedett a ludwigshafeni gyártelep laboratóriumaival, a heidelbergi egyetemmel és a karlsruhei műegyetemmel. Ottani eredményeit a Zeitschrift für physikalische Chemieben (1928, 134.) közli. A keményítőre vonatkozó vizsgálatairól részben Liebig's Annalen der Chemiejében, részint Bergmann professzor és Abt kémiai munkájához önálló fejezetként csatolt tanulmányában számol be. Scheel professzor felkérésére elvállalta a Physikalische Berichteben röntgenspektroszkópiai munkák állandó ismertetését. Eddig kb. 50 referátuma jelent meg. Megírta a Természettudományi Társaság kiadásában megjelent Králik—Sass szerkesztette „Kémiai technológiai elemzések“ c. könyv „Elektroanalízis“ c. fejezetét. Résztvett a Deutsche Bunsen-Gesellschaft müncheni nagygyűlésén (1928 ápr.) és hazajövet meglátogatta Nürnberget, Rothenburgot, Würzburgot, Weimart és Jenát, utóbbiban különösen a Zeiss-gyárat s az egyetem fizikai intézetét.

Dr. Németh László orvos, a budapesti tudományegyetem III. sz. belklinikájának gyakornoka, az egész tanéven át a Collegium tagja volt. A Kaiser Wilhelm Institut für Biologieban A. Fischer professzor mellett a szövettenyésztést tanulmányozta, különös tekintettel a rákra. Ezirányú vizsgálatait már 1925-ben Rhoda Erdmann berlini és 1926-ban Albert Fischer kopenhágai laboratóriumában megkezdte. Eredményeit rövidesen publikálni fogja a Zeitschrift für Krebsforschungben és az Orvosi Hetilapban. A tanév második felében kizárólag átörökléstanalízissel foglalkozott. E munkásságáról a Magyar Orvosi Archivumban fog beszámolni.

Dr. Röhlich Károly, a pécsi tudományegyetem anatómiai intézetének tanársegéde, másodéves berlini ösztöndíjas, az egész tanévben a

Collegium tagja volt. A kísérleti fejlődéstant tanulmányozta Otto Mangold professzor vezetésével a Kaiser Wilhelm Institut für Biologieban. Miután az embryológia eddigi eredményeit és technikáját megismerte, az agyidegducok s a hallószervcsira-determináció időpontjának meghatározására kapott megbízást. A kérdést ezideig csak a hallószervre vonatkozólag tisztázta s a Roux's Archiv für Entwicklungsmechanik der Organismen jubileumi számában közli tanulmányát. Tanulmányozta a wieni anatómiai múzeumot és gyakorlatokat, Lipesében Spalteholtz professzor preparátumait, résztvett a Frankfurt a. M.-i sebészkongresszuson (1928 ápr.). Az év folyamán megjelent a Zeitschrift für mikroskopisch-anatomische Forschungban (1927, XII.) „Untersuchungen über die Sekundärknötchen der Lymphknoten“ c. dolgozata, mely elmúlt évi eredményeiről ad számot.

Dr. Schay Géza kir. s. vegyész, másodéves berlini ösztöndíjas, mindkét félében át a Collegium tagja volt. Az elmúlt évben a Kaiser Wilhelm Institut für physikalische Chemien, Polányi Mihály professzor osztályán megkezdett munkáit folytatta. Elsősorban a nagyhígítású vacuum-lángok chemiluminescenciájával foglalkozott. Erre vonatkozó tanulmányai a Zeitschrift für physikalische Chemieben fognak megjelenni. Vizsgálatai közben a chemiluminescenciák egy új, eddig ismeretlen csoportjára bukkant. Erről szóló értekezése ugyanott jelent meg. Hallgatott egyes egyetemi előadásokat is, sőt Bodenstein professzor felszólítására maga is tartott egy előadást a berlini egyetemen, amelyben kísérleteiről referált. Márciusban kétéhetes tanulmányutat tett Dél- és Nyugat-Németországban, amely közben számos egyetemi intézetet látogatott meg.

Szente László IV. éves magyar-német szakos bölcészettan-hallgató az egész tanéven át a Collegium tagja volt. Mint a berlini egyetem rendes hallgatója, hallgatta Hermann, Petersen, Hübner, Gombocz és Farkas professzorok előadásait és résztvett Gombocz professzor szemináriumi gyakorlatain. Megírta német (Adelung nyelvtudományi munkássága) és magyar szakdolgozatát, illetve disszertációját (A magyar köznyelv idegen szavai s azok története). Egy cikket és egy könyvismertetést írt, utazást tett Lübeckbe, Hamburgba és Travemündebe.

Dr. Tóth Sándor egyetemi tanársegéd (Scipiades prof.) az egész tanév folyamán a Collegium tagja volt, mint az előző tanévben is. A szünetidőben, augusztus 8-tól szeptember 8-ig a davosi Schweizerisches Institut für Hochgebirgspsychologieban Löwy professzor vezetése mellett alkalmazta önálló szérumvizsgáló eljárását a magaslati klímának a vérsavó fehérjerendszerére gyakorolt befolyásának tanulmányozásában. E vizsgálatai egy része már publikálásra kész, más, vele kapcsolatos problémák, amelyek még nincsenek teljesen tisztázva, egy külön dolgozat tárgyát fogják képezni. Davosi tartózkodása kapcsán megismerte a Svájc keleti részét és tanulmányozta a davosi gyógyintézeteket. Résztvett a Deutsche Physiologische Gesellschaft Frankfurt a. M.-i kongresszusán (1927 szeptember) és ott bemutatta fentemlített módszerét és az arra szolgáló eszközt, amelyet a F. Fischer

u. Röwer cég forgalomba is hozott. Októberben egy négyhetes serológiai kurzuson vett részt, az I. tanév folyamán pedig a méhizomműködés fiziológiájával foglalkozott a berlini Kaiser Wilhelm Institut für Arbeitsphysiologieban, Atzler professzor vezetése alatt. Eredményeit részint az Endokrinologie című folyóiratban, részint a Biochemische Zeitschriftben megjelent cikkeiben közli. Két előadást tartott a magyar nőorvosok budapesti kongresszusán. Április 20-tól augusztus 10-ig a Frankfurt a. M.-i Staats-Institut für experimentelle Therapie serológiai osztályán folytatott — az osztály napi vizsgálatainak tanulmányozása mellett — önálló fehérjekémiai vizsgálatokat, amelyek eredményeit a Biochemische Zeitschriftben fogja közölni.

Török István ref. segédlelkész a tanév második felében volt a Collegium tagja. Practicatheológiai tanulmányokat folytatott, anyagot gyűjtött doktori értekezéséhez (Az aktivitás elve a modern vallás-paedagógiában), hallgatta Spranger, Gruehn és Doehring professzorok előadásait és résztvett Werdermann professzor szemináriumának munkájában (Rudolf Ottos gottesdienstliche Reformgedanken című dolgozatával). Megnézte Halle, Weimar, Nürnberg, Regensburg és München műemlékeit. A következő félévben tanulmányait Münsterben fogja folytatni.

Dr. Trembl Lajos német-francia szakos tanárjelölt (Budapest) az egész tanévet a Collegiumban töltötte oláh és szláv nyelvészeti tanulmányokkal foglalkozva. Résztvett Gamillscheg professzor román szemináriumi gyakorlatain, ahol hosszabb előadásban ismertette Pusçariu Studii Istroromane című művét. (Közölve a Deutsche Literaturzeitungban, 1928, 8.) Hallgatta Vasmer és Gombocz professzorok előadásait, befejezte „Die ungarischen Lehnwörter im Rumänischen“ című, még Párizsban megkezdett hosszabb tanulmányát (I. része megjelent az Ung. Jb. 1928, 8.) és írt egy „Chronique roumaine“-t a Revue des Études Hongroises et Finno-Ougriennes számára.

Vajna Vilmos okl. közgazda az egész tanéven át a Collegium tagja volt. A Magyar Tudományos Akadémia „A konjunktúraelmélet alapjai, a konjunktúrakutatás módszerei és eddigi eredményei“ címen hirdetett pályaművéhez törekedett elméleti és gyakorlati alapokat szerezni. Résztvett Sombart professzor és dr. Bosenick egyetemi magántanár gyakorlatain (dolgozatai: „Die Konjunkturtheorie im System der Nationalökonomie“ és „Auslandsleihen und der Dawes-Plan“), hallgatta, mint vendég, Meerwarth, Bortkiewicz, Sombart, Smend, Heymann és Triepel professzorok előadásait a berlini egyetemen és a második félévben Hoetsch, Bonn, Grabowsky és Haasnal professzorok előadásait és gyakorlatait a Deutsche Hochschule für Politikon. Dolgozott az Institut für Konjunkturforschungban és a kielii Institut für Weltwirtschaft und Seeverkehrben. Itteni tapasztalatait a Magyar Szemle Figyelőjében megjelenő nagyobb cikkében közli, „A Dawes-tervezet és a német jóvátétel“ című dolgozata pedig a Közgazdasági Szemlében jelenik meg.

Dr. Varga Sándor. A tanév elején Humboldt-ösztöndíjat kapott, de emellett a Collegium segélyben részesítette. Az első félévet Jéná-

ban töltötte, ahol ismeret- és értékelméleti, általános filozófiai és paedagógiai tanulmányokkal foglalkozott Bauch, Wundt és Peterson professzorok vezetése alatt. A második félév folyamán Heidelbergben dolgozott Heinrich Rickert professzor mellett. Eredményeit „Valóság és érték“ c. értekezésében, Rickert tanulmányában, és két más, ugyancsak megjelenésre váró dolgozatában fogja publikálni.

Dr. Vargha László vegyész-mérnök, Zemplén Géza műegyetemi tanár asszisztense, az egész tanévet a Collegiumban töltötte. A berlini tudományegyetem organikus kémiai intézetében dr. Heinz Ohle magántanárral vizsgálta a glucoseszármaszékok gyűrűszerkezetét. Eredményeit a „Berichte der Deutschen Chemischen Gesellschaft 1928“-ban közzétett három dolgozatában közli.

Vass Zoltán okl. vegyész-mérnök, a műegyetem anorganikus kémiai tanszékének tanársegéde, egész tanévben a Collegium tagja, textilkémiai tanulmányokat folytatott. A charlottenburgi technikai főiskola vendéghallgatójaként Freiburger, Schaarschmidt, Traube és Gerngross professzorok előadásaira és laboratóriumi gyakorlataira járt és mint Freiburger professzor asszisztense dolgozott a főiskola Technisch-Chemisches Institutjában. Vizsgálatokat végzett 1. a növényi rostanyagokon lévő természetes és a feldolgozás folyamán hozzájutó szennyező anyagok befolyása a textilrostok tisztítására, fehérítésére és nedvesíthetőségére (1. Mellians Textilberichte és The Textile Recorder júniusi számát); 2. bázikus festékek rögzítése katanollal és 3. pamutszövet fehérítésére vonatkozólag. A dahlemi anyagvizsgáló-intézetben tanulmányozta a textil- és papíryananyagok kémiai és fizikai vizsgálati módszereit, igyekezett megismerni a szakirodalmat. Tanulmányozta a hannoveri Continental gumigyárat, az alföldi cellulóz- és papírgyárat és több berlini és dahlemi gyárat és laboratóriumot. Egy cikke megjelent a Magyar Textiltechnológusok Lapjában (IX. évf., 5. sz.) és tanulmányt írt a textilszínezés colloidkémiai alapelveiről.

Veszélka József okl. vaskohómérnök egész éven át a Collegium tagja, a metallográfiát és a fémtechnológiát tanulmányozta. Résztvett Guertler, Masing és Memler professzorok előadásain és gyakorlatain, amelyeken több ízben önálló munkát végzett, tanulmányozott több gyárat és résztvett a Deutsche Gesellschaft für Metallkunde Röntgen-gyűlésén (1928 április). Hosszabb kirándulást tett a Harzban a pünkösti szünet alatt.

Fizető collégisták:

Dr. Deutsch-Dezső orvos, előző évi ösztöndíjas, a Collegium fizető tagja volt mindkét féléven át. Mint Freundlich professzor magánasszisztense, a berlin-dahlemi Kaiser Wilhelm-Institut für physikalische Chemieben dolgozott. Tavalyi kutatásai folytatásaként elsősorban a határfelületek kémiai viselkedését tanulmányozta, erről egy ízben előadást tartott és ezirányú kísérletei elvégzésére egy időt Münchenben, Párizsban és Göttingenben töltött. Emellett főleg a sejtek légzését és immunitástani problémákat tanulmányozott. Elő-

adásokat hallgatott, könyvtárakat és intézeteket látogatott. Megbízást kapott, hogy írja meg az Abegg's Handbuch der anorganischen Chemie számára a vas colloidkémiaját és biológiai szerepét. A Chemiker Kalender colloidkémiai részét, melyet elmúlt évben írt, a jövő évi kiadás számára kibővítette. Négy dolgozata jelent meg, köztük az az előadás, amelyet a budapesti X. nemzetközi zoológiai kongresszuson tartott.

Ifj. Deseő Antal közgazda, aki az 1927. nyári félévet mint ösztöndíjas töltötte a Collegiumban, ezúttal másfél hónapig fizető tag volt. „A világháború utáni agrármozgalom“ c. doktori értekezését kiégszítette Németországra, Romániára és Finnországra vonatkozólag. Hallgatta (úgy az egyetemen, mint a Handelshochschulen) Sombart professzort, s a Humboldt-Haus felkérésére előadást tartott Magyarország aktuális gazdasági és társadalmi problémáiról. Utazást tett Drezdába, Hamburgba és Münchenbe.

Gyömörey József másodéves joghallgató a Collegium fizető tagja volt az egész tanéven át. Főleg a nemzetközi jogot és a közgazdaságtant tanulmányozta Sombart, Bortkiewicz, Meerwarth, Aereboe, Smend, Triepel, Wolf és Hoetsch professzorok előadásai alapján.

Gróf Kendeffy Elek I. éves keresk. főisk. hallgató, aki Berlinben kezdte meg tanulmányait, egész tanéven át a Collegium fizető tagja volt. Mint a Handels-Hochschule rendes hallgatója, Elzbacher, Hirsch, Heilforn, Hummel, Leitner, Lüdeke, Mering, Micha, Sombart, Ziegel, Bonn és Nicklisch professzorok előadásait hallgatta. Főtárgyai a kereskedelmi jog, nemzetgazdaságtan és üzemtan, mellék-tárgyai a kereskedelmi számtan és a könyvvitel voltak. Utóbbiból a második félév végén írásbeli vizsgát tett. Az üzemtanban behatóan foglalkozott a különböző vállalatok zárómérlegeivel s e tárgykörből egy referátumot is tartott. Járt a Collegium nyelvkursusaira. A karácsonyi szünet alatt kéthetes tanulmányutat tett Hamburg, Bréma, Köln, Frankfurt a. M. és Weimarba.

Dr. Kopits Imre orvos második éve tagja a Collegiumnak. 1926 április 15-től 1927 június 1-ig bejáró kültag, attól kezdve 1928 május 15-ig bennlakó fizető tag volt. Célja az orthopaediában való kiképzés volt. Egész kinntartózkodása alatt H. Gocht professzor vezetése alatt a Berlieni Egyetem Orthopaediai Klinikán dolgozott, mint díjtalan gyakornok. Elsajátította a diagnosztika és a therapia módszereit, gyakorolta magát az önálló vizsgálatban és kezelésben, gipszkötések készítésében és műtétek végzésében, a gimnasztikában és a masszázsbán. Két hónapig dolgozott a klinika műhelyében az orthopaediai készülékek és a művégtagok készítésének megtanulására, egy féléven át önállóan vezette a klinika egy tízágyas osztályát. Résztvett, majd segédkezett Gocht professzor előadásain, önálló kutatást végzett a klinika laboratóriumában, résztvett a klinika referáló estéin és más tudományos üléseken. Berlieni tartózkodása alatt négy cikke jelent meg (Orvosi Hetilap 1927, 8—9., 40., 91. és Gyógyászat 1926, 40.) s egy előadást tartott a Deutsche Orthopädische Gesellschaft

prágai kongresszusán. Ez az Archiv für Orthopädie und Unfallchirurgieben fog megjelenni. 1928 szept. 1. óta a budapesti egyetem II. sz. sebészeti klinikájának díjtalan műtőnövendéke.

Ifj. báró *Radvánszky Antal* másodéves joghallgató, a Collegium fizetéses tagja volt az egész tanéven át. Folytatta Budapesten megkezdett jogi tanulmányait és behatóan foglalkozott a közgazdaságtannal. Hallgatta Heymann, Smend, Triepel, Sombart, Bortkiewicz, Jastrow, Hirsch, Hoetsch és Wolff professzorok előadását és résztvett Hirsch, Jastrow, Lenbuscher, Bernhard és Meerwarth professzorok gyakorlatain. Különösen a népesedés problémáival foglalkozott (dolgozata: Malthus népesedési elmélete és annak hatásai a szociálpolitikára, Lenbuscher professzor közgazdasági gyakorlatain) és a német kötelmi joggal. A nyár folyamán tanulmányutat tett Kölnbe, ahol megnézte a „Pressa“-kiállítást is.

Gróf Zichy Nándor másodéves joghallgató, aki az előző évben Berlinben kezdte tanulmányait, úgy mint akkor, ezúttal is fizető tagja volt a Collegiumnak az egész tanéven át. Hallgatta Wolff, Nussbaum, Heymann, Pepitz, Triepel, Herkner, Bortkiewicz, Lenbuscher, Hirsch, Bernbach, Meerwarth, Titze és Jastrow előadásait és gyakorlatait, utóbbiakon dolgozott is (két jogi dolgozat Titze professzorhoz, egy referátum — Die Steuerprinzipien Adolf Wagners verglichen mit Smith und Mill — Jastrow professzorhoz.)

IV. FRANCIAORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Az a felügyelet, amelyet a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az előző esztendőben a párizsi ösztöndíjasokkal szemben létesített, az 1927—28. tanév folyamán határozottabb alakot öltött. Dr. Müller Lipót, a pécsi egyetemhez beosztott középiskolai tanár, magyar-francia egyetemi tájékoztató irodát (Bureau franco-hongrois de renseignements universitaires, Paris, V. 1. bis rue Lacépède) szervezett, amely lehetőleg mentesíteni igyekezett az ösztöndíjasokat a nagyobb anyagi gondoktól, utazási, lakás- és étkezési kedvezmények vagy tandíjmentesség megszerzésével, tanulmányutak szervezésével s a szakprofesszorokkal való érintkezés fenntartásával. Az ösztöndíjasok részére kéthetenként összejöveteleket rendezett s a francia nyelv rendszeres tanulmányozására nyelvkurzusokat rendezett be, amelyeken kis csoportokban (4—5 személy) mindenkit komoly munkára kötelezett, s kiterjesztette munkáját a francia kormány magyar ösztöndíjasaira is.

Franciaországi magyar állami ösztöndíjasok voltak az 1927—28. tanévben:

Dr. Blaskó Róbert, a pécsi egyetem belgyógyászati klinikájának tanársegéde, a tanév második felét töltötte Párizsban. Tanulmányainak célja: a tüdőgümőkór tanulmányozása. Dolgozott a Hôpital Beaujonban, Debré professzor osztályán. Elméleti és gyakorlati tanulmányokat végzett Besançon és Sergent klinikáján a tuberkulózis kór- és gyógytana körében. Hallgatta Debré professzor előadásait a Faculté

de Médecinen a fertőző betegségek profilaxisáról. Dr. René Goiffonnal kollaborációban megjelent közlései: L'équilibre acide-base des urines chez les tuberculeux pulmonaires, Les variations de l'acidité urinaire des tuberculeux pulmonaires. Les pertes en bases par les urines chez les tuberculeux pulmonaires. Mindhárom dolgozat a Comptes Rendus des Séances de la Société de Biologieban jelent meg (Tome XCVIII. 1928. N. 15. 16. p. 1308, 1393, 1394). Vizsgálati eredményeinek további feldolgozása folyamatban van, egy részét már közlésre is elfogadta a fenti folyóirat, hol a további közlemények a nyár és ősz folyamán jelennek meg.

Bodolay Erzsébet szakvizsgás tanárjelölt, doktori disszertációjának elkészítésével foglalkozott. Értekezésének tárgya: Mme Leprince de Beaumont élete, irodalmi és paedagógiai munkássága, hatása a magyar irodalomra. E tárgyat Baldensperger, a Sorbonne professzorának és Eckhardt Sándor, a budapesti egyetem francia professzorának közös ajánlására választotta. A Bibliothèque Nationaleban elkészítette Mme. Leprince életrajzát és elővasta munkáit; az anyag nagy kiterjedése miatt (mintegy 120 kötet a kritikai irodalommal együtt) e tanévben nem tudta befejezni munkáját. Mint franciánemet szakos tanárjelölt különös gondot fordított francia nyelvi ismereteinek tökéletesítésére. Paedagógiai tanulmányokat a Victor Duruy leánylíceumban végzett, ahol francia irodalmi és nyelvészeti előadásokon, filozófiai és német nyelvi órákon vett részt és az előadó tanár irányítása mellett gyakorlati paedagógiai munkát is végzett. Igyekezett a francia kultúrát egész terjedelmében megismerni és annak értékeit magáévá tenni. Szorgalmasan gyűjtött könyveket és szemléltető eszközöket, hogy azokat későbbi tanári működése folyamán felhasználhassa.

Csizik Nóra iparművésznő második tanulmányi évét töltötte Párizsban magyar állami ösztöndíjjal. Juhász Kálmán magyar iparművész vezetése alatt főleg színházi díszletek tervezésével foglalkozott. Colarossi és a Grande Chaumière festőakadémiákon akt-tanulmányokat végzett.

Dr. Hajdrik Sándor a magyar Statisztikai Hivatal fogalmazója, három irányban folytatott munkásságot. A francia nyelvben közös- és magánórákon és gyakori társadalmi érintkezésekben igyekezett magát tökéletesíteni, fordító készségét kifejleszteni és a francia gondolkodást elsajátítani. Tudományos szakképzése két irányú volt. A párizsi egyetem jogi karán a hivatali munkáihoz szükséges közgazdaságtani és statisztikai tanulmányokat folytatta. Ennek a munkásságnak eredményeképpen jelentette meg a Magyar Statisztikai Szemle folyó évi júniusi számában „A szekuláris- és szezonváltozás kiküszöbölése a gazdasági idősoroknál“ című dolgozatát. Tanulmányainak súlypontja könyvtári munkálkodására esett. Ezek során főleg elméleti pénzügyi kérdésekkel és a francia statisztikai adatgyűjtések tervezetével foglalkozott. E tanulmányai eredményeképpen készítette a Magyar Statisztikai Szemle számára „Államadósságok fejlődése és

jelentősége, különös tekintettel a háborús pénzügyekre“ című dolgozatát. Hivatásának megfelelően figyelemmel kísérte a francia gazdasági élet alakulását és az aktuális közgazdasági problémákról több ismertető cikket közölt a Magyarság című napilapban. Magyarország jelenlegi pénzügyi viszonyairól is készített egy francia nyelvű dolgozatot a párizsi Revue Économique Internationale számára, mely a közlést is megígérte.

Dr. K. Katona Lajos orientalista, igyekezett megszerezni a további szakkutatásaihoz szükséges alapismereteket. Az École des Langues Orientaleson az élő kínai nyelvet és Kelet-Ázsia földrajzát tanulmányozta és erre vonatkozó nyelvi gyakorlatokat folytatott. Elméleti sinológiai tanulmányokat a Collège de France és az Institut des Hautes Études Chinoiseson végzett, dolgozott az École és a Bibliothèque Nationale kutatótermében, látogatta a Kelet-Ázsia néprajzára és művészetére vonatkozó múzeumokat és kiállításokat.

Dr. Kertész István bírósági joggyakornok, tb. szolgabíró, második éve ösztöndíjas Párizsban, az elmúlt évben megkezdett tanulmányait folytatta a Faculté de Droit és a hozzá tartozó Institut des Hautes Études Internationaleson, melynek az idén diplomáját is megszerezte. E tanulmányai mellett állandó szemináriumi munkásságot is folytatott és az Institut három előadást is tartott. A nemzetközi magánjogi szemináriumban „La nationalité des Sociétés“, a politikai szemináriumban (Tibal professzor) „Le problème de l'immigration depuis la Grande Guerre“, a nemzetközi jogi szemináriumban (Sibert professzor) „Les mesures conservatoires devant la Cour Permanente de Justice international“ címen. Utóbbi dolgozata a vezető tanár kezdeményezésére spanyol nyelven is megjelenik az El Observadore Americano ezévi őszi számában. Az év folyamán tudományos dolgozatai közül a következők jelentek meg: „De la clause rebus sic stantibus“, a Bulletin de l'Association des Élèves de l'I. d. H. É. I. ezévi számában, mely az „örök időre“ kötött nemzetközi szerződések jogi természetével és ezzel kapcsolatban a rebus sic stantibus klauzula szerepével foglalkozik; „Le droit international et l'affaire des mitrailleuses de Szentgotthárd“, a Revue générale de droit international publique 1928. évfolyamában, mely a követségünk által rendelkezésre bocsátott akták alapján ismerteti a tényállást és a magyar álláspontot. Tudományos munkásságának jelentőségét mutatja az a körülmény is, hogy a Lapradelle—Niboyet-féle Répertoire de droit international megbízta a magyar rész megírásával, a Revue de droit international privé (Niboyet professzor) és a Revue générale de droit international (Sibert professzor) pedig meghívták munkatársaik közé. A tanév végén nagyobb vidéki tanulmányúton keresztül utazott haza.

Király Ilona alapvizsgás francia-magyar-latin szakos tanárjelölt főképp francia szakdolgozatával, illetve disszertációjával foglalkozott. Ennek tárgya: A Benedek-rendi szerzetesek francia-magyar kapcsolatai az Árpádok korában, a Szent Márton-legenda és hatása a Chanson de gestekre. Könyvtári kutatásainak eredményeképpen sikerült megtalálnia Szent Odilo cluny apátnak Szent Istvánhoz írott levelét.

Az Árpád-házi magyar-francia kapcsolatokra ezenkívül is több ismeretlen adatot kutatott fel. A magyarországi eredetű Szent Mártonról szóló legenda felkutatásával szintén e korai francia-magyar érintkezésekhez gyűjtött adatokat. E munkásságával kapcsolatban hallgatta a vonatkozó előadásokat a Faculté des Lettresen, az École Nationale des Chartesen és az Hautes Études pratiqueson. Ugyanitt résztvett a szemináriumi gyakorlatokon is, különösen F. Lot és G. Cohen professzorok vezetése mellett. Munkásságának irányításában a második féltől kezdve résztvett Bédier is, a Collège de France hírneves tanára. A Szent Márton-legendára vonatkozó további kutatások miatt Toursba is elutazott az Iroda támogatásával. Itt ráakadt Szent Márton genealógiájára s benne Magyarország középkori címerére. Szakdolgozatával kapcsolatos munkáin kívül a francia nyelvben és a francia szöveg magyarázat módszereiben is tökéletesítette magát. A francia művelődés értékeit színházak és múzeumok gyakori látogatásával és közösen szervezett vidéki tanulmányi kirándulásokkal igyekezett magáévá tenni.

Kovács Máté szakvizsgás francia-magyar szakos tanárjelölt, mint harmadéves, a Faculté des Lettresen mindkét félévben előadásokat hallgatott a francia irodalomtörténet, nyelvészet, paedagógia és esztétika köréből. Ez előadásokon kívül a Bibliothèque Nationaleban és több más könyvtárban szakdolgozatához gyűjtött anyagot. Dolgozatának tárgya: Le progrès de la découverte psychologique au lyrisme français du XIX. siècle. E dolgozatában Hankiss Jánosnak, debreceni professzorának tanácsai szerint részletes történeti bemutatását adja azoknak a változásoknak, melyeket a francia líra a romantizmus érzelmességétől Valéry intellektualizmusáig mutat. E munkásságán kívül különösen a modern drámairodalom érdekelte. Hallgatta Stroussky sorbonnei professzor erre vonatkozó előadásait és sokat járt színházba, hogy a francia modern dráma minden irányával megismerkedhessen. Egészen különös érzékenységgel, érdeklődéssel és kedvvel kereste a speciálisan francia problémákat. Olvasmányainak egyik külön része a francia szellem megismerésére irányult. Hosszabb franciaországi tanulmányúton keresztül utazott haza.

Kubek Edit német-francia szakos szakvizsgázott tanárjelölt főképpen doktori disszertációján dolgozott. Hankiss és Baldensperger professzorok tanácsára „Les problèmes sociaux du théâtre d'Émile Augier“-ról kezdett dolgozni, majd a modern francia dráma pszichopathológiai jelenségeinek vizsgálatára tért át. A kérdést főképpen a drámaíróknak ilyen irányú állásfoglalása és ez állásfoglalásnak a drámában való megnyilatkozása szempontjából vizsgálta. Emellett a munkássága mellett mindkét féléven keresztül hallgatta a Faculté des Lettres irodalomtörténeti, nyelvészeti és pszichológiai előadásait és több dolgot készített.

Lelkes István francia-magyar szakos alapvizsgás bölcsészettan-hallgató rendes hallgatója volt a Sorbonne bölcsészeti karához tartozó École de Préparation des Professeurs de français à l'Étrangernek. Itt év végén az első húsz között diplomát is szerzett (250 növendék

közül csak 76 tudta megszerezni az oklevelet). Az École előadásai igen nagy mértékben gyarapították szaktudását. Nemcsak azok által a főként gyakorlati ismereteknek a közlése által, melyek a francia tanítással foglalkozó paedagógusnak nélkülözhetetlenek, hanem főképen annak a paedagógiai módszernek bemutatásával, mely a francia nyelv és irodalom tanításában a leginkább célravezetőnek látszik. Az előadásoknak különösen e második része, az „exercices pratiques“, sok tekintetben új és otthoni egyetemeinken ily mértékben nem található ismereteket közölt vele. E gyakorlatoknak a francia fogalmazás, nyelvtani magyarázat, szövegmagyarázat, leíró és történeti nyelvtan és a fonetika képezték legfontosabb tárgyait. Hétről-hétre középiskolai pontossággal kellett írásbeli dolgozatokat beadnia és szóbeli felelésre készülnie. Hetenkint átlag négyszer-ötször vett ilyen gyakorlaton részt minden egyes növendék. Lelkes István Rocheblave professzor vezetése alatt dolgozott. A tanítás módszerének szempontjából nagy hasznára voltak a francia középiskolákban tanárai vezetése mellett végzett óralátogatások és az utánuk tartott megbeszélések. Itt ismerkedett meg a francia tanítás két modern segédeszközével, a mozgófényképpel és beszélőgéppel. A francia művészet megismerése céljából az École állandó múzeumlátogatásain és tanulmányi kirándulásain is részt vett. E munkásságán kívül a Sorbonne bölesészkarán is állandóan hallgatott irodalomtörténeti, esztétikai és filozófiai előadásokat. A Bibliothèque Nationaleban szakdolgozatához gyűjtött anyagot. E dolgozat tárgya: Mme Juliette Adam francia írónőnek és az általa alapított Nouvelle Revuének Magyarországhoz való viszonya. Lelkest sikerült közvetlen összeköttetésbe hozni a 90 éves írónővel és baráti körével, úgyhogy személyes elbeszélésből is értékes adatokkal egészíthette ki a könyvtárakban gyűjtött anyagát.

Dr. Ligeti Lajos orientalista, másodéves ösztöndíjas. Tanulmányait ez évben is két irányban folytatta. Az egyetemen különösen Pelliot professzornál, akinél történeti, módszertani, forráskritikai és művészettörténeti előadásokat hallgatott és Jacques Bacot professzornál, akinél a tibeti nyelvet tanulta. Pelliot professzornál privatissime órákon is tanult és VIII—IX. századbeli tibeti kéziratokból a magyar őstörténetre vonatkozóan nagy értékű adatokat másolt. Az École des Hautes Études philologiquesen Przyluski professzor vezetése alatt buddhista tanulmányokat végzett. Hallgatta Maspero előadásait (La Chine antique), Granet és Vissière előadásait. Az École d. H. É. S. Ph.-on megszerezte az „élève titulaire“ címet. Ugyanitt a diploma megszerzéséhez szükséges tézist is előterjesztette. A doctorat ès lettreshoz is kidolgozta a kis tézist, nagyobbik tézisén most dolgozik. A budapesti Körösi Csoma Társaság tagjai közé választotta és egy most induló párizsi folyóirat, a Revue Internationale du Bouddhisme, munkatársai közé hívta meg.

Párdányi Miklós jogszigorló, mint az École Libre des Sciences Politiques rendes hallgatója, a főiskola „Section générale“ előadásait hallgatta. A tanév végén öt tárgyból (diplomáciai történelem, alkotmánytörténet, parlamenttörténet, nemzetközi magánjog, modern poli-

tikai történet) vizsgát is tett kiválóan jó eredménnyel. Állandóan hallgatta a nemzetiségi kérdésre vonatkozó előadásokat az egyetemen is és a Collège de Franceon. Gidel, Dupuis és Pinon professzorokkal személyesen is megismerkedett és az École szemináriumában két ízben előadást tartott. A nemzetiségi kérdés elméletére vonatkozó könyvtári kutatásai két főcsoportra oszlanak: a hazánkat közvetlenül érintő nemzetiségi problémákra és az egyéb, elsősorban francia nemzetiségi problémákra. De bepillantást szerzett az ukrán-orosz, makedón, rutén-lengyel, katalán-spanyol stb. nemzetiségi problémákba. A hazai problémákat illetőleg az egész Nagy-Magyarország területét és annak nemzetiségi kérdéseit szem előtt tartotta. Olvasmányai elsősorban az ellenünk irányuló azon agitációs munkákra terjed ki, melyek francia nyelven jelentek meg s hazai könyvtárainkban részben meg sem találhatók. E munkája során áttekintést szerzett az egész XIX. századi irodalomról. Jövő évi munkájában a XX. századi irodalommal szándékozik behatóan foglalkozni és a nemzeti kisebbségek védelmére vonatkozó gyakorlati problémákkal; ezen a téren megfelelő előtanulmányokat végzett már e tanévben. A francia nemzetiségi problémákat a Bibliothèque Nationaleban, a legjobb forrásokban tanulmányozhatta, mert ott e kérdésnek teljes irodalma föllelhető. Különösen a breton és flamand, továbbá az elzász-lotharingiai probléma érdekelte, utóbbiról cikket is írt a Magyar Szemle számára.

Schmidt Vilmos matematika-fizika szakos okleveles tanár célja a francia matematikusok függvénytanai vizsgálati módszereinek megismerése és speciálisan a konform leképezések vizsgálata volt. Ennek megfelelően munkálatait a Collège de France speciális szaktanáránál, Jacques Hadamard professzornál kezdte meg. Vezetése alatt a következő témákkal foglalkozott: konjugált Fourier-sorok vizsgálata és analitikai függvények kerületi értékei; Riemann-felületek és konform leképezések; a Riesz-féle szummációs metódusok vizsgálata. Ugyanennek a professzornak vezetése alatt működő szemináriumban négy előadást tartott azokról a matematikai eredményekről, melyeket a háború kitörése óta a magyar matematikusok elértek, s amely a francia professzorok előtt ezideig jórészt ismeretlen volt. Ezeknek a szemináriumi előadásoknak a hallgatói csupa szakemberekből kerültek össze, közöttük több vidéki rendes és párizsi megbízott egyetemi tanár és a Polytechnicum szaktanára. Hallgatta még H. Lebesgue (az újabb vizsgálatok a Fourier-sorok elméletében), Campé de Fériet (az elliptikus modulfüggvények alkalmazása a függvénytanban) és E. Picard előadását (a kerületi értékek a differenciál-egyenletek tanában; első kettő a Collège de France, utóbbi a Sorbonne tanára). Szaktanulmányain kívül filozófiai előadásokat hallgatott és nagy előszeretettel foglalkozott művészettörténettel.

Sipos Lajos francia-magyar szakos alapvizsgás tanárjelölt. Főmunkásságát az École de Préparation diplomájának megszerzése képezte. E tanulmányai mellett megszerezte az Institut de Phonétique diplomáját is. Egyetemi munkássága mellett (irodalomtörténeti, esztétikai és filozófiai előadások hallgatása) szakdolgozatához gyűjtött

anyagot. Ennek tárgya: „A magyar szabadságharc visszhangja a francia irodalomban, különös tekintettel a napisajtóra.“ Minthogy egyetemi munkássága idejének nagyobb részét igénybevette, az anyaggyűjtést nem fejezhette be, úgyhogy saját költségén másfél-hónappal meghosszabbította párizsi kinttartózkodását. Résztvett az ösztöndíjasok által húsvétkor rendezett angliai úton is (12 ösztöndíjas 8 napot töltött Londonban) s ezenkívül Franciaország déli részére is tanulmányi utat tett. Rendes látogatója volt a múzeumoknak, képtáraknak és színházaknak.

Szilágyi Mihály okleveles gazda, vármegyei tb. aljegyző. Tanulmányai kettős irányban haladtak: foglalkozott közgazdaságtani és államtani tanulmányokkal. Közgazdasági tanulmányai közül különösen a konjunktúra-kutatásra fordította a legtöbb időt. Ennek eredményeképpen benyújtotta „A konjunkturakutatás jelentősége és mai állása“ című doktori értekezését, melyet a budapesti közgazdaságtudományi kar el is fogadott. Ehhez különösen A. Aftalion professzor előadásait használta fel, aki két félében keresztül foglalkozott a konjunkturakutatás statisztikai módszereivel. Rajta kívül az egyetemen J. Lescure előadásait hallgatta még e szakon. Közgazdasági tanulmányai szempontjából Germain-Martin és Dechamps professzorok előadásainak vette különösen hasznát. Államtani tanulmányait A. Tibal, I. Ancel professzorok egyetemi előadásaiival kapcsolatban a jogi kar, a Bibliothèque National és a Fondation Carnegie könyvtárában végezte.

Dr. Tóth Béla francia-magyar szakos okleveles tanár, tevékenysége kétféle munka között oszlott meg, egyrészt folytatta magyar-francia összehasonlító irodalomtörténeti kutatásait, másrészt befejezte azokat a nyelvi és irodalmi előtanulmányokat, amelyeknek további célja a magyar nemzeti újjászületés hatásának vizsgálata a felvidéki nemzetiségi mozgalmakban. Az elsőnek eredményeképpen közzétette „Edgar Quinet és a magyarok“ című (Debreceni Szemle, 1928 május) dolgozatát; és kéziratban bemutatta Ch. L. Chassin francia magyar-barát történetíró munkásságára vonatkozó cikkét. Második irányú tevékenységének eredményei: Diplomát szerzett a cseh nyelvből az École des Langues Orientales Vivanteson, ugyanott vizsgát tett az orosz nyelv első évfolyamából, cikket jelentetett meg „Jegyzetek egy tót könyvhöz“ címen a Debreceni Szemlében, 1927. 1. szám, és a Túrócszentmártonban megjelenő Slovenske Pohladyban Szabó Dezsőről és az új magyar irodalomról. E tanévi munkásságához számít egy régebbi és most átdolgozott nagyobb tanulmányának a „Rousseauista politikusok“-nak megjelenése (Minerva, 1928, 4—7. szám).

Urbanek János okleveles gépészmérnök, műegyetemi kisegítő tanársegéd. Tanulmányainak célja az otthon tanultak kiegészítése és szakmájában a legújabb eredmények megismerése. E törekvéséhez egy közelebbi praktikus célt, a Docteur de l'Université de Paris fokozat megszerzését is hozzákötötte. Munkásságát Ch. Fabry pro-

fesszornál, az Optikai Intézet vezetőjénél folytatta. Tézisének tárgya: „A fénydiffúziók csiszolt felületeken.“ Minthogy a fénydiffúzió problémája felületekre vonatkozólag teljesen kidolgozatlan, kísérletei először a közelítő törvényszerűségek megállapítására szorítkoztak. E kísérletek eredményeképpen sikerült a végleges kísérletek megejtésére alkalmas készüléket szerkeszteni, melyen a tanév második felében meg is kezdte a speciális méréseket és azok feldolgozását. Az eredmények helyes interpretálásához különböző optikai kérdésekben is alapos előtanulmányokat végzett, így a vizuális és a fotografikus fotometria terén. Kísérleteivel eddig sikerült tisztáznia a diffundált fény intenzitásának változását a szög függvényében meghatározott felület-típusokra vonatkozóan. Idei végeredményei alapján professzorával megállapodott a következő évi programban is, melynek végeredményét a doktorátushoz benyújtandó tézise fogja tartalmazni.

Worschitz Frigyes okl. erdőmérnök. Faipari technológiával foglalkozott, s ennek elméleti részét Nancyban, az École Nationale des Eaux et Forêts főiskolán Guinier igazgató-professzor irányítása mellett tanulmányozta. Ugyanott rendszeresen hallgatta a szakkörébe vágó összes előadásokat. Az itteni szaktanulmányokról „A fa szárítása és eltartása“ címen a Magyar Erdőgazda című szakfolyóirat 1928. évfolyamában számolt be. Folyó évi március 1-től kezdve Párizsban folytatta tanulmányait. A francia faipar reprezentatív telepein kísérte figyelemmel mindazt, amit elméletileg Nancyban elsajátíthatott. A tanév végén részt vett a nancyi főiskola által rendezett kétheti alpesi tanulmányúton (az alpesi erdő-technikai berendezéseket és a havasi erdők kihasználását tanulmányozták), és meglátogatta a moulinsi Marquol famegmunkáló-gyárat és mintafűrésztelepeit. Tanulmányi jelentése szerint a következő szacikkei jelentek meg: „A moulins-sur-akkieri Col-gépgyár új típusú rönkfeldaraboló szalagfűrészének ismertetése“ (megjelent a Magyar Erdészeti Lapokban). „Breuil higanyterfogatómérője“ (megjelent az Erdészeti Szemlében). Közlésre elfogadott cikkei: „Quelques données sur la situation forestière de la Hongrie actuelle“, melyet a Revue des Eaux et Forêts, és „Teremtsünk kapcsolatokat a francia és magyar erdészet között“, amelyet a Magyar Erdőgazda fogadott el közlésre.

Dr. Várkonyi Hildebrand, a pécsi egyetem rendkívüli filozófiatanára szakmunkájáról a következő ösztöndíjas fél éve végén fogja összefoglaló tanulmányi jelentését betérjeszteni.

A FRANCIA KORMÁNY ÖSZTÖNDÍJASAI.

Dr. Hirschler Imre, francia-német szakos szakvizsgás tanárjelölt, az első félévben a Sorbonne bölcsészeti fakultásán és az École Pratique des Hautes Étudesen, a második félévben, emellett, az École de Préparation des professeurs de français à l'étranger főiskolán folytatott tanulmányokat. Az előbbi kettőn Mario Roques, Cohen és Marx professzorok szemináriumában dolgozott az ó-francia epika

magyar vonatkozásairól szóló disszertációjának kiegészítésén. E két szemináriumban a budapesti egyetemen beadott doktori értekezésének több fejezetét be is mutatta és a professzorok vezetése alatt tovább kutatott. Foglalkozott ezeken kívül a francia tanítás paedagógiai kérdéseivel is. Tanulmányokat végzett az „explication de textes” specialisan francia módszerére és annak magyar alkalmazására vonatkozóan és gyakorlati paedagógiai tanulmányokat a Lycée Montaigne-ben.

Ifj. Hüttl Hümér szigorló mérnök. A Sorbonne Faculté des Sciencesán, az École Nationale des Ponts et Chausséesen és a Conservatoire National des Arts et Métiersen folytatott tanulmányokat. Munkássága ugyanis két részre oszlik, részben aeronautikai és aerodinamikai, részben pedig kultúrmérnöki, út- és vasútépítéstani. E két irányú munkásság összekapcsolásával a polgári légiforgalom, a gépi, repülőtéri és tereptervezés specialistájává akarta magát kiképezni. Mindhárom főiskolán tanulmányairól bizonyítványokat szerzett. A magyar Aero-Szövetség megbízásából összeköttetést tartott fenn az Aero Club de Franceszal és a Magyar Aero-Szövetséget, mint megbízott, képviselte a Fédération Aéronautique Internationalenál. A Fédération Aéronautique Internationale hivatalos lapjában fényképes cikkben ismertette a magyar motornélküli repülőgépek teljesítményeit.

Lovas Ilona francia-magyar szakos szakvizsgás tanárjelölt, Jules Claretieről szóló doktori értekezésén dolgozott. A magyarbarát francia író magyarországi vonatkozásairól szóló anyagát Jules Claretie fiának személyes emlékeivel és az általa rendelkezésre bocsátott levelezéssel is kiegészíthette. Értekezésének egy kérdéséről cikket közölt „Jules Claretie és a magyar zene” címen a Debreceni Szemle 1928 májusi számában. Értekezése mellett francia nyelvi és a francia kulturális ismereteinek kiegészítésén is fáradozott. Külön tanfolyamokat is hallgatott és a Sorbonneon állandóan látogatta a francia irodalmi és általános érdekű előadásokat.

Morent Regina francia-német szakos negyedéves bölcsészettan-hallgató három irányban dolgozott: francia szakdolgozatán: „Az érzelmek analízise a XVII. század regényeiben Mlle. Scudéryig bezárólag”, a Bibliothèque Nationaleban Mornet sorbonnei professzor vezetése és tanácsai szerint; francia szakvizsgájára készült az ófrancia irodalmat tanulmányozva Cohen és Thomas sorbonnei professzorok előadásai és személyes irányítása alapján; általános irodalomtörténeti és művészettörténeti, paedagógiai és filozófiai előadásokat hallgatott a Sorbonneon.

Osztern Rózsa negyedéves német-francia szakos bölcsészettan-hallgató az első félévben szakdolgozatán: „Spanyol hatás a francia romantikus lírában és epikában” dolgozott, a második félévben a Sorbonne Cours de Civilisation Française-re járt, hol az előadásokat pontosan látogatta, több dolgozatot készített és a második félév végén négy tárgyból (XVII. és XVIII. századi francia irodalom,

XIX. és XX. századi francia irodalom, francia szellemtörténet, francia művészettörténet) sikerrel vizsgázott.

Pogány Albert magyar-francia szakos negyedéves bölcsészettan-hallgató, mint a Sorbonne beiratkozott hallgatója, különösen a modern drámára (Strowszki), a XIX. századi regény- és drámai irodalomra (Mornet, Reyniert) vonatkozó előadásokat hallgatta nagy haszonnal. Befejezte François de Curelről szóló francia szakdolgozatát és új szempontokat vitt „Kazinczy hatása kortársaira“ című magyar szakdolgozatába, melyben Kazinczy európai irányú törekvésével foglalkozik.

Újváry Pál magyar-francia szakos negyedéves bölcsészettan-hallgató. Stílustörténeti tanulmányokat végzett kiváló szorgalommal. E tanulmányainak egyik része „Stílusváltozatok a XVIII. század végén“ címen a magyar stílustörténetnek igyekszik részben új szempontú megvilágítását adni és doktori értekezésnek készül. Összefoglaló témakörében különösen a próza ritmusa a magyar és francia botanikai elnevezésekre és közmondásokra vonatkozó összehasonlítások, a stílus elemei és fajai, eredetisége, nemzetenkint speciális jellege, a stílusnak a nagyközönséghez való viszonya, a háború nyelve, a sportnyelv alakulása és fejlődése, a „style indirect libre“ foglalkoztatta különösebben. Jelentős anyagot gyűjtött Pázmány Péter stílusára vonatkozólag is. Az egyetemen két szabályszerű félévet szerzett. Kutatásait a Bibliothèque Nationaleban folytatta és irodalmi érdeklődése, tájékozottsága és állandó készsége jelentékeny további eredményeket ígér.

V. GENFI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Dezsényi Béla bölcsészettan-hallgató mind a két félév folyamán a francia nyelvészetet és irodalmat és a német irodalmat tanulmányozta. Bally, François, Thibaudet és Bohnenblust professzorok előadásainak hallgatása s a „Séminaire de français moderne“-ben való munkálkodás által. Anyagot gyűjtött, főleg az egyetem könyvtárában, szakdolgozatához, mely a svájci irodalomnak a német és a francia irodalom közötti közvetítő szerepét vizsgálja. Igyekezett gyakorlati tudását gyarapítani a francia nyelv terén, résztvett a Hungária magyar diák-egyesület munkásságában és látogatta a Népszövetség tárgyalásait.

Hódosi Fock Magda francia szakos III. éves bölcsész mind a két félév folyamán francia irodalmi és nyelvészeti tanulmányokkal foglalkozott. Hallgatta Thibaudet, Bally, François, Bouvier, Bouchardy, Thudichum, Ziegler és Bohnenblust professzorok előadásait, dolgozatot írt Corneille Polyeuctejéről Thibaudet professzor szemináriumában és résztvett Rappard professzornak a Nemzetek Szövetségének történetéről tartott előadásain (a Népszövetség egy-két ülésére is elment). Gyakorlati nyelvtudását a Maison des Étudianttes előadásai hallgatásával is fejlesztette és összegyűjtötte szakdolgozata („Magyar-francia irodalmi vonatkozások 1867 és 1896 között“) anyagát.

Nagy Sándor Béla ref. lelkész elsősorban a református dogmatörténetet s az ezzel kapcsolatos tárgyakat tanulmányozta, egyrészt a genfi egyetem előadásainak hallgatása, másrészt szemináriumi munkálkodás által. („Alexandre Vinet comme directeur de conscience“ és „La pensée chrétienne dans la pensée de Vinet“.) Résztvett a Choisy teológiai dékán és Gampert professzor által hallgatóik számára rendezett összejöveteleken, s igyekezett többi tanáraival és a genfi egyház lelkészeivel is személyes kapcsolatba kerülni. Tapasztalatai szerint a genfi egyházi élet különösen az egyházi alapokon nyugvó társadalmi szervezkedés és az ifjúság között végzett vallásos munka tekintetében alkalmas a tanulmányozásra. Az egyetemi előadásokat illetően különösen a filozófiai és a pszichológiai studiumokat találta eredményezőknak, a többi tárgy végzett teológusok számára nem nyújt újat. Kutatott a genfi egyetemi könyvtárban a francia svájci protestantizmus ébredési mozgalmának teológiájára vonatkozólag. Titkára volt a „Hungária“ magyar diákegyesületnek és ennek egy ülésén hosszabb felolvasásban ismertette a magyar protestantizmus genfi kapcsolatait. Kutatásaiban főleg a régi genfi magyar diákok életére és munkálkodására igyekezett kiterjeszkedni. A püünkösi ünnepek alkalmával a Chaux-de-fonds református lelkész meghívására Pataky László ösztöndíjas társával együtt résztvett a La Chaux-de-fondsban és Le Locleban tartott gyűléseken, amikor is alkalma nyílt egy előadást tartani a magyar református egyház multjáról és jelenlegi helyzetéről. Teológiai munkásságán kívül résztvett a Faculté des Sciences économiques et sociales „L'organisation de la Société des Nations“ címmel hirdetett tanfolyamán és hallgatta a Faculté des Lettres filozófiai előadásait.

Pataky László református teológus az egész tanév folyamán teológiai tanulmányokkal foglalkozott. Hallgatta Choisy, Breitenstein, Rochat, Guillard, Lemaître, Gampert és Werner professzorok előadásait, az egyháztörténeti szemináriumban tanulmányozta a genfi kanton és a svájci reformáció mult és jelen helyzetét, a gyakorlati szemináriumban francianyelvű szónoklatokkal foglalkozott, a rendszeres teológiai szemináriumban pedig előtanulmányokat végzett „A mai rendszeres teológiai irodalom főbb irányai s ezek kritikája“ című készülő munkájához, áttanulmányozva a francianyelvű dogmatikai munkák nagy részét. Különösen behatóan foglalkozott a „Le salut et la vie chrétienne“ és „Le problème de l'immortalité“ különböző felfogásaival. Az év végén sikeresen levizsgázott a rendszeres teológia tárgyaiból. Emellett a francia nyelvben gyakorlati tudásának mélyítésére törekedett és résztvett az egyetemi ifjúság, különösen a Hungária diákegyesület mozgalmában. Genfi tapasztalatairól két cikket küldött a Pápai Collegiumi Lapoknak.

VI. ANGOLORSZÁGI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Londonban:

Dr. Blaskovich Miklós külügyminiszteri fogalmazógyakornok az egész tanévet Londonban töltötte. Mint a School of Economics and Political Science hallgatója, politikai, gazdasági és nemzetközi jogi tárgyakat felölelő általános kurzuson vett részt. Főtárgyai a nemzetközi jog, a nemzetközi viszonylatok, a Népszövetség működése és ügyköre, Európa és Amerika gazdasági szervezése, az angol birodalom külkereskedelme, a politikai tudomány története, közgazdaságtan és gazdasági földrajz voltak. E tárgykörökből számos esszayt írt (a békés blokádról; a tengeri jog fejlődéséről; a gazdasági fegyverről és alkalmazásáról; a Nemzetek Szövetségeinek működéséről és az általa teremtett új nemzetközi viszonylatokról, ez utóbbi dolgozat egyúttal doktorátusi thézise is volt; Európa és Amerika gazdasági konkurencijáról; a vasútnak mint közlekedési eszköznek kultúra átalakító hatásáról; a védővámpolitikáról; a szabadkereskedelem lehetőségeiről; az állami szuverénitás elméletének kialakulásáról, Locke államéletéről, a Nemzetközi Munkaügyi Hivatalról és a kisebbségi kérdéstről). Jelenleg Angliában szerzett tapasztalatait közléteendő könyvén dolgozik, amelyet angol nyelven ír.

Dr. Janicsek István orientalista az egész tanévet Londonban töltötte. A magyar őstörténet arab, török és perzsa nyelvű közvetett, de főleg közvetlen forrásanyagának lehetőleg teljes áttanulmányozása céljából átkutatta a British Museum, az Indiai Minisztérium, az Angol Királyi Ázsiai Társaság, a londoni Keleti Intézet, az oxfordi Bodleian, a cambridgei Király Collegium könyvtárának, s mintegy hét magánkönyvtárnak idevágó anyagát. A vándorló magyarságra vonatkozólag új mondattörédekeket fedezett fel egy török krónikában és sikerült megtalálnia a legrégebb, tiszta mohamedán-típust mutató iszlám-térképeket. A British Museum nagy perzsa katalógusának több tévedését kiigazította (l. a londoni Keleti Intézet hivatalos kiadványának 1928 októberi számában megjelent tanulmányát). A török hódoltságra vonatkozólag új arab és perzsa szövegeket talált. Nyelvészeti tanulmányairól a Nyelvtudományi Társaság 1929 áprilisi ülésén tartott felolvasásában számolt be.

Komjáthy Wanyerka Gyula grafikusművész az egész tanévet Londonban töltötte. Tanulmányozta a Tate Galleryt, a National Galleryt, a Sir John Soane-s múzeumot, a Viktória-Albert múzeumot, és a British Museumot, ahol Turner és Rembrandt hatott rá legerősebben. Itt főleg a hollandus grafikával foglalkozott, Hercules Seghers, Schonfeldt, Stakbaert, Slingelandt, Stalbaut, Stocade, Thomas, Valhaert, C. de Vivier, Jan van de Velde, Esaias van de Velde, Pieter Molyn és főleg Rembrandt műveivel, amelyekről számos rajzot készített, feljegyezve keletkezésük idejét és történetét, kifürkészve készítésük módját, a maratási eljárást. Az angol grafikát főként a külső előadás szempontjából tanulmányozta. Úgy a British Museum, mint a Viktória-Albert múzeum igazgatója több munkáját választotta

ki a múzeum számára. A Studio és az Apollo művészettörténeti folyóirat több karcát publikálta. Életrajzát is elkérték közlés céljából.

Dr. vitéz Nádujfalvy József okl. közgazda Budapestről, az egész tanévet Londonban töltötte. A közlekedéspolitikát tanulmányozta úgy elméleti, mint gyakorlati szempontból. Dolgozott a School of Economics and Political Sciences egyetem és a British Museum könyvtárában, hallgatta a Stephenson professzor előadásait és tanulmányozta a hajózás és automobilközlekedés kérdéseit, majd a vasutakat és a motorikus erővel továbbított közlekedést. Járt a Railway Association előadásaira, utikiállításokat látogatott és több útépitési vállalat berendezését tekintette meg. Ottartózkodásának utolsó hónapját vasuti és hajózási gőcpontok (London, Liverpool, Manchester, Tilbury, Dover, Folkestone és Southampton) tanulmányozására fordította. A League of Nations Union meghívására több előadást tartott Magyarországról Oxfordban, Letekworthban és a Kings Collegeben.

Dr. Nékám Sándor budapesti jogi doktor az 1927—28. tanév folyamán a nemzetközi magánjogot tanulmányozta a londoni egyetemen Gutteridge professzor vezetése alatt. Ebből a tárgyból a budapesti jogi karon sub auspiciis Gubernatoris elnyert doktori fokozatára és a párizsi École des Sciences politiques elvégzésére való tekintettel már 1928 februárjában doktori szigorlatra bocsátatott, azzal a feltétellel, hogy legalább két évig látogassa a londoni egyetemet s ez idő alatt a nemzetközi magánjogból értekezést írjon.

Sárkány Aranka angol szakos bölcsészettanhallgatónő az egész tanévet Londonban töltötte. Az idegen egyetemekről jött hallgatóknak tartott diploma kurzusra iratkozott be, ahol angol nyelvi tanulmányokat végzett Reed professzor vezetése alatt. Emellett egy fonetika kurzust is hallgatott University Collegeben és disszertációjához gyűjtött anyagot. Több előadást tartott, amelyeken a magyar népmeséket és a magyar lírát ismertette a Kings Collegebeli Womens International Friendship Union előtt. Ez az egyesület segédtitkárjának választotta meg. Az University League of Nations Society Kings Collegebeli csoportja beválasztotta a Committeebe, az oxfordi egyetemi kongresszuson pedig mint a British Universities League of Nations Society vendége vett részt.

Széchy Károly okl. mérnök az egész tanéven át a vasbeton alkalmazását és az angol esaternázást tanulmányozta. E célból a londoni egyetem erre vonatkozó továbbképző kurzusának előadásait és rajzgyakorlatait látogatta s itt esaternázási, szennyvíztisztítási és vasbeton konstrukciós terveket készített. Megtekintette az angol útügyi és közmunkaügyi kiállítást (London, 1927 november) és Epsom, majd Birmingham, Hanley, Manchester és Sheffield szennyvíztisztítótelepét. A szakirodalmat a British Museum és a College könyvtárában tanulmányozta. Tanulmányi működésén kívül tagja volt több diákegyletnek s résztvett az oxfordi nemzetközi diákkonferencián (1928 április) is.

Dr. Széll János szegedi ügyvédjelölt az 1927—28. tanév folyamán az előző esztendőben megkezdett tanulmányai folytatásaként a nem-

zetközi magánjogot tanulmányozta és részt vett a High Court of Justice három divíziójának, a „Kings Bench“, a „Chancery“ és a „Probate, Divorce and Admiralty Division“ tárgyalásain. Különösen a „Chancery“ eljárását tanulmányozta, főként a feljebbvitel és a perújítás szempontjából. Erre vonatkozólag áttanulmányozta a fontosabb angol dolgozatokat és felkutatta a bírói precedenseket és határozatokat (kb. 220-at). E munkásságával kapcsolatban hallgatta a londoni egyetem nemzetközi köz- és magánjogi előadásait és résztvett a megbeszéléseken, tanulmányainak középpontjában azonban a nemzetközi arbitrális bírászkodás ítéletei és eljárási határozatai, majd a kereskedelmi jog nemzetközi vonatkozásai állottak. Eredményeit angol nyelven feldolgozva a londoni egyetemen készül benyújtani a doktori fokozat elnyerésére törekszik.

Aberdeenben:

Hetzel Géza angol-német szakos végzett budapesti bölcsész, aki az 1925—26. és 1926—27. tanévet is Aberdeenben töltötte, e harmadik ösztöndíjas éve végén elnyerte a Magister artium cum honoris secundae classis in linguis et litteris germanis et anglis fokozatot. Értekezésének címe „Otto Ludwigs Shakespeare-Studien“ volt.

Schmidt Miklós budapesti bölcsészethallgató 1927—28-ban harmadik ösztöndíjas évét töltötte Aberdeenben. Folytatta az előző években megkezdett görög és angol nyelvi és irodalmi tanulmányait, Harrower és Jack professzor vezetése alatt, főleg Aristoteles Rhetorikájával és Poetikájával, Pindaros ódáival, Demosthenessel, Sophoklessel, Euripidessal és Aischylossal, illetve az Erzsébet királynő korabeli drámairodalommal foglalkozva, a tanév végeztével pedig letette az M. A. degree-re képesítő vizsgákat, amelyekkel megszerezte a „Master of Arts with First Class Honours“ képesítést.

Tholt Erzsébet angol-francia szakos harmadéves budapesti bölcsészethallgató az egész tanévet Aberdeenben töltötte. Az M. A. fokozat megszerzésére küldetett ki. Az angol irodalmat és nyelvészetet tanulmányozta Jack, a franciát Shears és a németet Laird professzor vezetése alatt. A tanév végeztével letette a kötelező vizsgákat.

Willer József német-angol szakos IV. éves budapesti bölcsész az egész tanévet Aberdeenben töltötte, ezúttal már másodízben, s a M. A. degree elnyeréséhez megkívánt második évet hallgatta a Honours Cours Junior évfolyamában. Német és angol nyelvi és irodalmi tanulmányai kapcsán az Erzsébet királynő korabeli dráma s a kritikai irodalom történetével foglalkozott és több esszét és vizsgadolgot írt.

Oxfordban:

Tömöry Miklós a budapesti Kereskedelmi Akadémia végzett hallgatója, mint az előző két tanévben, ezúttal is a Wadham College tagja volt és folytatta megkezdett közgazdaságtani és jogi tanulmányait, Lennard és Hart professzorok vezetése alatt. Tárgyai a közgazdaság-

tan elmélete, Anglia gazdaságtörténete, modern gazdasági szervezkedés, alkotmánytörténet, politika, angol szerződési jog és alkotmányjog voltak. Két első szigorlatát letette, a harmadikat folyó év júniusában készül letenni.

VII. AMERIKAI ÖSZTÖNDÍJASOK VOLTAK:

Baranyai Erzsébet a pittsburghi egyetem paedagógiai intézetének ösztöndíjasa volt az egész tanév folyamán. Egyrészt az iskola belső szervezetét, másrészt a tanítás módszerét tanulmányozta. Hallgatott nevelésfilozófiát (Rohrbach professzor), pszichológiát (Root professzor), statisztikai módszertant (Davis professzor), dolgozott Rohrbach professzor szemináriumában (témája: a progresszív iskolákban uralkodó technika az egyéni differenciák ellátására), tanulmányozta az első- és másodfokú iskolai oktatást és különböző intézetek, klubok és csoportok felkérésére számos előadást tartott Magyarországról. Mint asszisztens, látogatott egy „undergraduate“ kurzust (Introduction to Education) és résztvett a tanári kar gyűlésein. Vezető tanára Rohrbach professzor volt.

Fedák Ágota angol-francia és testnevelés szakos harmadéves bölcsészethallgató mint ösztöndíjas cserediák töltötte a tanévet Philadelphiában, a Temple Universityn. Ösztöndíját részben a newyorki Institute of International Education, részben a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól kapta. Fő tárgya a testnevelés volt. E szakon anatómiát, élettant, atlétikát, testnevelési teóriát, fiziológiát, svéd, dán és általános tornát, táncot és úszást tanult, összesen heti 16 órában. Melléktárgyként angol és francia irodalmat hallgatott (angol és amerikai balladairódalom, angol stilisztika, modern amerikai regény, a biblia hatása az angol és az amerikai regényirodalomra; a XVIII. század francia lírája). Hallgatott ezenkívül paedagógiát és pszichológiát is és mindezen tárgyakból vizsgát tett a második félév végén. A Pennsylvania egyetem ófrancia költészetéről szóló előadássorozata is járt, a nemzetközi diákszövetség titkára volt és hogy fenntarthassa magát, állást vállalt az Y. W. C. A. International Institutejében, ahol a magyar és olasz bevándorlók referense volt. E révén több egyházi és világi ülésen ismertette Magyarországot. Mint a National American Physical Education Society tagja, behatóan tanulmányozta a közép- és főiskolai sportokat. Több mérközösen szerepelt mint bíró s a tanév végén ösztöndíjat kapott egy trainer campra.

Hajek Sára, Poughkepsieben, a Vassar Collegeben töltötte az egész tanévet. Főcélja az angol nyelv és irodalom tanulmányozása s az amerikai nevelés megismerése volt, melléktárgyként történetet és művészettörténetet hallgatott. Ware, Whitney, Tonks, Lockwood és Chatterton professzorok előadásait hallgatta, dolgozatokat írt s a tanév végén a College felkérésére egy magyar népszínművet (A piros bugyelláris) angolra fordított.

Dr. Janicsek József okl. mérnök, műegyetemi tanársegéd, Smith Jeremiás-ösztöndíjjal nyert kiküldetést Amerikába. A Boston melletti cambridgei Massachusetts Institute of Technology talajmechanikai laboratóriumában dolgozott dr. ing. Charles Terzaghi professzor mellett. Emellett mint special student, két félévet abszolvált a Technogyn, ahol Ch. B. Breed, J. B. Babcoch és Dr. Ch. Terzaghi professzorok vasút és útépítési, alapozási és földmechanikai előadásait hallgatta, heti 9—10 órában. Laboratóriumi kutatásaiban a különböző földnemek belső surlódásának és kohéziójának numerikus meghatározását és a belső feszültség törvényének felkutatását tűzte ki célul. Eredményeit több előadásban ismertette Terzaghi professzor hallgatósága előtt, összefoglaló beszámolót pedig a Boston Society of Civil Engineers mérnökegyeletben tartott. Visszatérve, a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet út-, vasút- és hídépítési szakosztályában tartott előadásában számolt be. Ez előadást („Az amerikai földmechanikai kísérletekről, kapcsolatban földanyagok surlódásának és kohéziójának meghatározásával“) most készíti elő publikációra. Megkezdett kísérleteit az amerikai műegyetem továbbfolytatja. A tanév és a laboratóriumi működés befejeztével rövidebb tanulmányutakat tett Bostonba, New-Yorkba, Washingtonba és Massachusetts államban a nagy személy- és teherpályaudvarok, rendezőpályaudvarok és betonutak tanulmányozására, megtekintette a Niagara Falls 500.000 Hp. vízerőtelepét.

Dr. Józsa István műegyetemi tanársegéd Smith Jeremiás-ösztöndíjjal nyert kiküldetést Amerikába. November végén érkezett New-Yorkba, ahol elvégezte az ottani Fleischmann et Comp. cég laboratóriumában tartott, a kenyér elkészítésével kapcsolatos tudományos kérdéseket tárgyaló tanfolyamot. Ennek anyaga felöleli a liszt színének, vízfelvevőképességének, sikértartalmának meghatározását és egyéb értékelési módjait, továbbá különféle sütőpróbák készítését, a különböző anyagok, úgymint só, cukor, malátakivonat és egyebek befolyását a sütőképességre, végül a tipikusan amerikai gyorsütési eljárást. E kurzus elvégzése után a cég igazgatójának utasítására a kutató laboratóriumba került, ahol először különféle módon készített malátákat, hogy kiderítse, melyik a legalkalmasabb az amyláz-tartalmat és az ezzel járó elfolyósítási képességet illetőleg. Ezzel kapcsolatban ki kellett dolgoznia egy olyan eljárást, amellyel megfelelő pontosságot lehet elérni a maláta keményítő elfolyósítóképességének a mennyiségi meghatározásában. Sikerült is a hibahatárokat 4—5%-ra leszorítania az eddigi 30—40—100%-os eltérések helyett. E munka során egy hosszabb tanulmányt is dolgozott ki „az amyláz hatásáról keményítőcsirizre“, amelyben 8 különböző keményítőfajta viselkedését vizsgálta meg az amyláz enzim hatására; a reakció lefolyására vonatkozólag is sikerült több, eddig még kevésbé ismert, illetve be nem bizonyított tény megállapítania. Ezután annak a megállapítására törekedett, hogy a különböző lisztfajtákban lévő keményítő különböző sikértartalmak mellett hogyan viselkedik az amyláz-

zal szemben, s ez az összefüggés milyen viszonyban áll a sütőképességgel. Ez a kutatás még nem nyert befejezést.

Juhász Kálmán János, okl. gépészmérnök, kereskedelemügyi minisztériumi főmérnök, Smith Jeremiás-ösztöndíjat kapott műszaki tanulmányok végzésére, ez ösztöndíjnak azonban csak első negyedét vette kézhez, mert időközben a Minnesota-állami egyetem gépészmérnöki szakosztályának egyik megüresedett tanári állására kapott meghívást az 1927—28. tanévre. Ezt a meghívást a vallás- és közoktatásügyi minisztérium utasítására el is fogadta, és az egész tanév folyamán az „University of Minnesota, College of Engineering“ gépészmérnöki szakosztályának instruktori állásban levő tagja volt és a negyedéves gépészmérnökök tanításával foglalkozott. Az őszi fannegyedben a gázmotorok szerkesztési és laboratóriumi gyakorlatait vezette s ezt a tevékenységét a téli és tavaszi évnegyedben is folytatta. Ezenkívül azonban a téli évnegyedben általános repülőgéptant, a tavaszi évnegyedben pedig repülőgépszerkesztést is adott elő, továbbá az utolsó tanulmányi negyedét végző gépészmérnökhallgatók egy csoportjának szigorlati kísérleteit is vezette. Heti óráinak száma 16—19 között változott.

A tanítási teendőktől szabadon maradt időben a rendelkezésére bocsátott laboratóriumban egy saját szerkesztésű műszerrel (Juhászféle indikátor) különböző motorokon vizsgálatokat végzett olyan kérdések megvilágítására (szelepellállás vizsgálata gyorsjárású motorokon, különböző sebességek mellett), amelyek eddig, — megfelelő műszer híján — kísérletileg tisztázva nem voltak és amelyek a motorok méretezésére fontossággal bírnak. A nyert kísérleti adatokat feldolgozta és erre vonatkozó tanulmánya az egyetem kísérletügyi közleményei (Bulletins of the University of Minnesota) során fog megjelenni. A tanév vége óta a pennsylvániai állami kollégium meghívására az ottani Diesel-motor kísérleti állomáson működik.

Laky László, a Keresztény Ifjúsági Egyesületek Nemzeti Szövetségének titkára, 1927 szeptemberében nyerte el a springfieldi kollégium igazgatósága ösztöndíját, amelyet két éven át élvezett. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól az oda- és visszautazás költségeinek fedezetére kapott segílyt. Springfieldben a fiú-munka fakultására iratkozott be s a tanfolyam végén mint serdülő-fiú-titkár nyert oklevelet. Emellett külön nyári tanfolyamok végzésével a Bachelor of Science oklevelet is megkapta. Igyekezett szorosabb együttműködést létesíteni az amerikai és a magyar Keresztény Ifjúsági Egyesületek között s tájékoztatni ottani környezetét Magyarországról. 1928 végén meglátogatta a newyorki, pittsburgi, clevelandi és detroiti magyar kolóniákat, visszatérése idején a clevelandit és környékén levőket. Mindkét nyáron több nyári táborát látogatott meg, s ezek közül háromban mint vezető vett részt.

Dr. Loczka Alajos okl. középiskolai tanár Budapestről az 1927—28. tanévben a newyorki Columbia-egyetemen a Macy-alapítvány egyik ösztöndíjának birtokában, mint a Teachers College International Institutejének hallgatója, tanulmányozta az amerikai nevelés- és

oktatásügyet. Mint az intézet rendes hallgatója, két féléven át a következő előadásokon és gyakorlatokon vett részt: Az amerikai nevelésügy ; Amerikai ideálok és intézmények; A középiskola igazgatása és felügyelete; Az oktatásügyi adminisztráció alapelvei; Az amerikai nevelésügy problémái; Kémiai laboratóriumi munkálatok. A kémia tanításának módszere. Az elméleti előadásokkal kapcsolatban az intézet tanárainak vezetése alatt rendszeresen meglátogatta az összes iskolatípusok legpregnansabb képviselőit. Láta a Németországból átvett Kindergarten továbbfejlődését Amerikában, megtekintette a régi típusú nyolcosztályos és az újabb hatosztályos elemi iskolát osztott és osztatlan, nagyvárosi, kisvárosi, falusi és tanyai alakjában, meglátogatta a régi négyosztályos és az új junior és senior high schoolt. Volt a központosítás elvének keresztülvitelében alakult consolidated schoolban és megfigyelte a tanulók iskolába szállításának módjait. A szakoktatás keretében látott mezőgazdasági, női és fiú ipariskolákat, továbbképző iskolákat és siketnéma iskolát. Részt vett a felnőttek oktatásának tanfolyamában egy-két összejövetelel és betekintett az „amerikanizáció“ munkájába is. A főiskolák és egyetemek közül a következőket látta és figyelte meg munkájuk közben: Yale, Harvard, Princeton, Chicago University, Leland Stanford University, Newyork University és Boston School of Technology. A modern oktatásügyi reformtörekvések szolgálatában álló iskolatípusok közül megfigyelés alapján megismerkedett a következőkkel: Dalton plan (elemi és középiskolában) Platoon school, Winneka plan, Ethical Culture school, Project method, Progressive method. Tanulmányozta a nagyobb könyvtárakat (New-York, Boston, Wanhington, Pasadena, Cleveland, Chicago) különös tekintettel az ú. n. gyermekolvasószobára és a könyvek gyors kiszolgáltatásának módszerére. Megnézte úgyszólván valamennyi nagyobb múzeumot az Egyesült Államok több városában (New-York, Washington, Boston, Sanfrancisco, Los Angeles, Salt Lake City, Chicago) és megismerte ezek intézményes részvételét az iskolai és iskolán kívüli népművelésben. Különlegességük kedvéért megnézte az egyetlen indián főiskolát (Haskell Institute) és a kizárólag négerek nevelésére felállított Hampton Instituteot. Az International Institute külön támogatásával résztvett a National Education Association évi gyűlésén, amelyen előadást is tartott a magyar oktatásügyről. Az egyetemi előadások befejezése után végigutazta az Egyesült Államokat a Csendes-óceánig és eközben 22 állam területén megtekintette a fontosabb városokat és természeti nevezetességeket (Grand Canyon, Arizona; Apache trail; Yosemite National Park; Yellowstone National Park; Blackfoot Indian Reservation; Salt Lake; Royal George; Niagara Falls).

VIII. KÉZI ÖSZTÖNDÍJASOK.

Dr. Horánszky László törvényszéki joggyakornok 4000 pengő kézi ösztöndíjat kapott visszamenőleg az 1926—27. évre, amikor saját költségére maradt ösztöndíjas éve letelte után Aberdeenben és ott megszerezte a filozófiai doktori címet.

Dr. Horváth Barna egyetemi magántanár Angliában végzendő jogelméleti tanulmányokra kapott 2000 pengőt. Útját a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr engedélye alapján az 1928—29. tanév II. felére halasztotta.

Dr. Kertész I. Zoltán, egyetemi tanársegéd, a közgazdaságtudományi kar agrochemiai tanszéke mellett, stockholmi tanulmányútra kapott 2000 pengő útiutjegyet. 1928 január 1-től kezdve fél évig dolgozott a stockholmi egyetem biochemiai intézetében dr. Hans Euler professzor mellett. Enzymológiával foglalkozott és végzett kísérleteiről „Über die Entwicklung der Mutasewirkung in keimender Gerste“ és „Zur Kenntnis der Peptidasen“ c. közleményeiben számol be. (Meggjelentek Zeitschr. f. physiolog. Chemie 176, 144—150, 1928, és Berichte der Deutschen Chem. Gesellschaft 61, 1525—1529, 1928.)

Márffy-Mantuano Judit, közgazdaságtanhallgató, aki az 1926—27. tanévben ösztöndíjjal volt Londonban, ez alkalommal 70 font kézi-segélyben részesült. A „Bachelor of Economic Science degree“ második évét végezte el. Politikai és gazdaságtörténetet, statisztikát, módszertant, szociálfilozófiát, s más szociális, politikai és közgazdasági előadásokat hallgatott, hat értekezést írt és dolgozott a történelmi szemnáriumban.

Máriássy Mária bölcsészettanhallgatónő párizsi tanulmányútra kapott 1500 pengőt. Beszámolót nem küldött.

Papp Emilia 3 hónapot töltött Párizsban kéziösztöndíjjal. Ez idő alatt főleg a francia impresszionista festőket tanulmányozta Párizs és Rouen képtáraiban. Rendszeresen járt A. Jacowleff festőművész iskolájába, s résztvett az École de la grande Chaumière és a Cola-Rossi esti kurzusain is. Párizsi tanulmányútja alatt készült képei kiállításra kerültek a Műcsarnok 1927-i nyári tárlatán (5 kép), a Soproni Képzőművészeti Társulat őszi tárlatán (1927 szept., 7 kép), a Nemzeti Szalon 1928-i tavaszi tárlatán (2 kép) s a Nemzeti Szalon „Szinyeyi-Merse Tavaszi Szalonján“ (1929, 1 kép).

Szalay Akos, műegyetemi adjunktus, 1928-ban volt kétheti tanulmányúton Berlinben. Fő célja az elmúlt évben a pergamoni ásatásnál nyert ismereteinek a berlini anyaggal való kiegészítése volt. A Wiegand vezetése alatt álló Altes Museum archivumában több, még a pergamoni első ásatások idejéből (1869—70) származó, ma már feledésbe ment naplót és rajzot kutatott fel, amelyeket Wiegand a legközelebbi ásatás alkalmával fel akar használni. Ezt az ásatást technikailag is előkészítette. Emellett folytatta a műemlékek kérdésének tanulmányozását, amelyet már Olaszországban megkezdett. Behatóan megismerte a műemlékek védelmét szolgáló törvényeket, ren-

deleteket, szervezeteket és intézményeket. (Különösen a régebbi Messbildanstalt — jelenleg Staatliche Bildstelle.) Tanulmányai kapcsán a német archaeológiai élet számos kiválóságával került személyes kapcsolatba (Wiegand és köre, Rhodenwald, Drexel, Andrae). A német építész-archaeológusok egyesülete meghívta tagjául. Ez egyesületnek ő az első külföldi tagja.

Szigethy Vilma szegedi tanárjelölt kézi ösztöndíjas 1928 januárjában érkezett Genfbe s így a téli félévre már csak mint rendkívüli hallgató iratkozott be. Francia nyelvi és irodalmi előadásokat hallgatott (Thibaudet, Bally, François professzoroknál) és doktori értekezéséhez gyűjtött anyagot H. F. Amielre vonatkozólag. A második félévben, mint rendes hallgató, az említettekén kívül Muret, Werner, Claparède, Rappard és Bohnenblust professzorokat is hallgatta.

Stréda János magántisztviselő a chemnitzi textiliskolán végzendő tanulmányokra kapott 800 pengő segílyt. Beszámolót nem küldött.

A KÜLFÖLDI ÖSZTÖN- ÉS TANULMÁNYDÍJASOK
NÉVJEGYZÉKE.

1927/28.

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztön-díjas	Végzett tanulmányai	Hazatérése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetéskor elfoglalt állása				
1	Antal Ida	1907, Bácsfeketehegy, ev. ref., német- francia szakos III. éves bölcseészettan- hallgató	Bécs, Coll. Hung.	„Kazinczy und die Siebenbürger Sachsen“ c. szakdolgozat és „A francia operette- szövegek a XIX. sz.-ban“ c. disszertáció megírása	ugyanaz	
2	Antos Kálmán	1902, Körmöcbánya, r. k., Zeneműv. Főisk. végz. hallgatója	Berlin, Coll. Hung.	Zenétörténeti doktorátusára készült, mint a berlini tudomá- nyegyetem filozófiai fakultásának rendes hallgatója	1928/29- re is ösztön- díjat kapott	1925—26. 1926—27. Berlin, C. H.
3	Dr. Bakucz József	1891, Pakod (Zala m.), r. k., orvosdoktor, tanárságát a debreceni gyermeklinikán	Berlin, Coll. Hung.	Fizikális és kolloidkémiai tanulmányokat végzett, főleg gyakorlati irányban	ugyanaz	
4	Dr. Balog Tamás	1905, Budapest, r. k., állam- tudományi doktor, a Magyar Ált. Hitelbank tisztviselője	Berlin, Coll. Hung.	A konjunktura- kutatás, a szénbányászat, a nagybankok reorganizációjá- nak kérdéseit s az agrár krízist tanulmányozta	1928/29- re Laura Spelman ösztön- díjat kapott	

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztön-díjas	Végzett tanulmányai	Hazatérése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetésekor elfoglalt állása				
5	Baranyai Erzsébet	1894, Nagyszőlős, r. k., okl. rajztanárnök	Pittsburgh	Paedagogiai tanulmányokat folytatott és az iskola belső szervezetét tanulmányozta	A szegedi Horthy-collegium felügyelő tanárnője és angol nyelv-tanárnője	
6	Bartha Dénes	1908, Budapest, r. k., zenetört. szakos II. é. bölcész	Berlin, Coll. Hung.	Zenetörténeti doktorátusára készült	1928/29-re is ösztön-díjat kapott	1926/27-ben is ösztöndíjas volt
7	Bassola Zoltán	1902, Budapest, r. k., magyar-latin-görög szakos okl. középisk. tanár	Berlin, Coll. Hung. I. félév	Elméleti paedagogiai és pszichológiai tanulmányokat végzett	ugyanaz	
8	Dr. Bay Zoltán	1900, Gyulavári (Békés vm.), ev. ref., term. tanmenyiség-tan szakos okl. középisk. tanár sub ausp. Gub. fil. doktor egyetemi tanársegéd	Berlin, Coll. Hung.	A hidrogén kontinuum eredetét, abszolút fotometrálását, a hidrogén sokvonalú spektrumát, a rezonancia s az abszorpció-jelenségeket vizsgálta.	1928/29-re is ösztön-díjat kapott	1926/27 Berlin, C. H.
9	Benke Kálmán	1903, Hernádszentandrás, ev. ref. segédlelkész, főisk. senior	Berlin, Coll. Hung.	Ujszövetségi tanulmányokat végzett	ugyanaz	
10	Dr. Beöthy Konrád	1898, Gyapoly (Bihar m.), r. k., orvosdoktor, egy. tanársegéd a pécsi tvszéki orvostani intézetben	Bécs, Coll. Hung.	Törvényszéki orvostani kérdések, különösen vércsoport-meghatározás	1928/29-re is ösztön-díjat kapott	
11	Berky Ilona	1907, Hajdubagos, ev. ref., III. éves német-francia szakos, bölcészettan hallgató	Bécs, Coll. Hung.	Bécsben előadott francia operák a XIX. sz.-ban c. disszertáció „Die Kleidung der Germanen nach Lazius“ c. szakdolgozat megírása	ugyanaz	

1927/28.

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztön-díjas	Végzett tanulmányai	Hazatérése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetéskor elfoglalt állása				
12	Dr. Blaskó Róbert	1895, Egercsehi, r. k., orvosdoktor, díjtalan egyetemi tanársegéd, a pécsi belgyógy. klinikán	Páris II. félév	A tüdőgümőkört tanulmányozta	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	
13	Blaskovich Miklós	1905, Tiszaroff, r. k., IV. éves joghallgató	London	Politikai, gazdasági és nemzetközi jogi studiumokat folytatott		1926/27 London
14	Bodolay Erzsébet	1904, Pécs, ev. ref., német-francia szakos végzett bölcsészettan-hallgató	Páris	Mme Leprince de Beaumont életét, irodalmi és paedagogiai munkásságát a magyar irodalomra gyakorolt hatását tanulmányozta	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	
15	Bodócsi István	1899, Zsombolya, (Torontál m.), r. k., okl. gépészmérnök és közgazdász, a Wolframgyár üzemmérnöke	Berlin, Coll. Hung.	A fény- és világítás technikát tanulmányozta	ugyanaz	
16	Boronkay Antal	1907, Lugos, r. k., magyar-német szakos III. éves bölcsészettan-hallgató	Bécs, Coll. Hung.	Német nyelvkészségét tökéletesítette és Gutzkow drámáit tanulmányozta a francia romantika hatása szempontjából	ugyanaz	
17	Dr. Bruckner Győző	1900, Késmárk, ág. ev., okl. vegyészmérnök, egy. tanársegéd, sub. auspiciis bölcsészdoktor	Berlin, Coll. Hung.	Az organikus kémia modern kutatási módszereivel és teóriáival foglalkozott		

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztöndíjas	Végzett tanulmányai	Hazatérése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetéskor elfoglalt állása				
18	Dr. Buday László	1901, Kolozsvár, r.k., orvosdoktor, díjtalan gyakornok a bp. IV. sz. belklinikán	Berlin, Coll. Hung.	Az orvosi fizikális kémia methodikáját s a belgyógyászat kérdéseit tanulmányozta	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	
19	Czéhmeister János	1907, Budapest, r. k., III. éves magyar-német szakos bölcsészettanhallgató	Bécs, Coll. Hung.	Német nyelvészeti tanulmányokat végzett.		
20	Csizik Nóra	1898, Budapest, r. k., grafikus iparművész-növendék	Páris	Színházi díszletek tervezésével és akt-tanulmányokkal foglalkozott	napidíjas az Orsz. M. Gyűjteményegyetemnél	1926/27-ben is ösztöndíjas volt
21	ifj. Deseő Antal	1900, Kondoros (Békés m.), ev. ref., okl. közgazda, egyetemi tanársegéd	Berlin, Coll. Hung. másfél hónapig	A világháború utáni agrármozgalmat tanulmányozta		Fizető tag, 1926/27 II. félévben ösztöndíjas volt
22	Dr. Deutsch Dezső	1903, Budapest, izr., orvosdoktor	Berlin, Coll. Hung.	A határfelületek kémiai viselkedését tanulmányozta, a sejtek légzését és az immunitástan problémáit		Fizető tag, 1926/27-ben ösztöndíjas volt
23	Dezsényi Béla	1907, Budapest, r. k., német-francia szakos III. éves bölcsészettanhallgató	Genf	A svájci irodalomnak a német és francia irodalom közötti közvetítő szerepét vizsgálta		
24	Dozzi József	1909, Budapest, r. k.,	Bécs, Coll. Hung.	A Wiener Handelsakademie Abiturienten-Kurs-át végezte el	1928/29-ben is fizető tag volt	Fizető tag

1927/28.

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztöndíjas	Végzett tanulmányai	Hazatérése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetésekor elfoglalt állása				
25	Dunst László	1906, Szombathely, r. k., matemat. fizika szakos, VIII. éves bölcsészettan-hallgató	Berlin, Coll. Hung.	Csillagászati tanulmányokat végzett	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	1926/27 II. félév Berlin, C. H.
26	Eckmann János	1905, Keszthely, r. k., magyar-német szakos III. éves bölcsészettan-hallgató	Bécs, Coll. Hung.	Magyarország történeti földrajzát tanulmányozta keleti kútfők alapján	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	
27	Dr. Egerváry Tibor	1894, Budapest, r. k., orvosdoktor díjas gyakornok a bp. urológiai klinikán	Bécs, Coll. Hung.	Urológiai, bőrgyógyászati és idegéletteni kérdéseket tanulmányozott		
28	Dr. Eperjesy Kálmán	1893, Erzsébetváros, r. k., történet-latin szakos reálg. tanár	Bécs, Coll. Hung.	Archaeologiai, hely-, település és gazdaságtörténeti s földrajzi szempontból tanulmányozta a Csanádvármegyére vonatkozó anyagot a bécsi levéltárakban	ugyanaz	
29	Erney Károly	1909, Budapest, r. k.	Bécs, Coll. Hung.	A Wiener Handelsakademie Abiturienten-Kurs-át végezte el		Fizető tag
30	Fedák Ágota	1907, Halábor (Bereg m.), r. k., angol-francia és testnevelés szakos III. éves bölcsészettan-hallgató	Philadelphia, Temple University	Testneveléstani, paedagogiai és pszichológiai tanulmányokat folytatott		Ösztöndíjas cserediák volt
31	Dr. Fekete Lajos	1891. Tardos (Komárom m.), történelem-latin szakos okl. középisk. tanár orsz. allevéltárnok	Berlin	Arab és perzsa nyelvészettel foglalkozott és a hódoltság korára vonatkozó török forrásanyagot kutatta	ugyanaz	Nem a Collegiumban lakott

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztöndíjas	Végzett tanulmányai	Hazatérése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetésekor elfoglalt állása				
32	Fleischer Gyula	1890, Szomolnok, ág. ev., r. k. főgimn. h. tanár	Bécsi Tört. Int.	Magyar művészek személyi és tanulmányi adatait gyűjtötte s a Hofbauamt jegyzőkönyveinek magyar vonatkozású adatait kutatta	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	1925/26 és 1926/27 Bécs, Tört. Int.
33	hódosi Fock Magda	1906, Arad, r. k. német-francia szakos IV. éves bölcsészettan-hallgató	Genf	XIX. sz. végi magyar-francia irodalmi vonatkozásokat kutatott		
34	Franz Elza	1901, Póla, r. k., német-francia szakos III. éves bölcsészettan-hallgató	Bécs, Coll. Hung.	Hebbel drámáit és Maupassant stílusát tanulmányozta		
35	Fuchs Emil	1907, Kolozsvár, r. k., zeneműv. főisk. végzett hallgató	Bécs, Coll. Hung.	Elvégezte a bécsi Hochschule f. Musik zeneszerzési és karmesterképző szakját	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	1925/26 és 1926/27 Bécs C. H.
36	Dr. Galla Ferenc	1888. szept. 23, Udvard, r. k., teológiai és bölcsészdoktor, okl. középisk. tanár, plébános	Róma, Tört. Int.	A Congregatio de Propaganda Fide magyar vonatkozású jelentéseit gyűjtötte össze	ugyanaz	
37	Gárdonyi Zoltán	1906, Budapest, ev. ref., végzett zeneművészeti főiskolai hallgató	Berlin, Coll. Hung.	Zeneművészeti és zenetörténeti tanulmányokat végzett	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	A Székesfőváros ösztöndíjasa volt
38	Dr. Genthon István	1903, Budapest, r. k., művészettörténet-archaeologia szakos bölcsészdoktor	Római Tört. Int.	A közép- és újkori olasz és magyar művészet kapcsolatait tanulmányozta		1926/27-ben is ösztöndíjas volt

1927/28.

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztöndíjas	Végzett tanulmányai	Hazatérése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetésekor elfoglalt állása				
39	Göde Lajos	1882, Madocsa (Tolna m.), ev. ref., bp. püspöki másodlelkész	Berlin, Coll. Hung. I. félév	Elméleti teológiai tanulmányokat végzett		
40	Gronovszky Iván	1908, Szombathely, r. k., klasszika-filológia szakos II. éves bölcsészettan-hallgató	Berlin, Coll. Hung.	Klasszika-filológiai tanulmányokat folytatott	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	1926/27 Berlin, C. H.
41	Dr. Grünwald Béla	1902, Nagybánya, r. k., történelem-magyar szakos bölcsészdoktor	Bécs, Tört. Int.	Gazdaság- és kultúrtörténeti tanulmányokat folytatott Széchenyi Hitelének új kiadását készíti elő	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	
42	Gyömörey József	1908, Budapest, r. k., II. éves joghallgató	Berlin, Coll. Hung.	A nemzetközi jogot és a közgazdaságtant tanulmányozta		Fizető tag
43	Dr. Hajdrik Sándor	1894, Török-szentmiklós, r. k., II. éves joghallgató, a M. Statisztikai Hivatal fogalmazója	Páris	Közgazdaságtani és statisztikai tanulmányokat folytatott		
44	Hajek Sára	1907, Sopron, r. k., III. éves angol-német szakos bölcsészettan-hallgató	Pough-keepsie Vassar College	Az angol nyelvet és irodalmat tanulmányozta	ugyanaz	
45	Hetzel Géza	1900, Gödöllő, ág. ev., angol-német szakos bölcsészettan-hallgató	Aberdeen	M. A. fokozatot nyert az angol és német nyelvben		1925/26 és 1926/27-ben Aberdeen
46	Dr. Hirschler Imre	1905, Nagykanizsa izr., francia-német szakos szakvizsgás tanárjelölt	Páris	Az ófrancia epika magyar vonatkozásait vizsgálta		A francia kormány ösztöndíjasa volt

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztöndíjas	Végzett tanulmányai	Hazatérése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetéskor elfoglalt állása				
47	Dr. Horánszky László	1896, Kassa, r. k., jogi és filozófiai doktor, tvszéki joggyakornok	Aberdeen	Filozófiai doktorátust tett az aberdeeni egyetemen		1926/27-re kapta utólag, mikor saját költségén volt Aberdeenben
48	Dr. Horváth Barna	1896, Budapest, r. k., jogidoktor, köz. alapítv. kir. ügyész, egyet. m. tanár	Bécs, Coll. Hung.	Jogfilozófiai tanulmányokat folytatott	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	1926/27-ben kapott ösztöndíjat, de nem vette igénybe
49	ifj. Hüttl Hümér	1901, Budapest, r. k., szigorló mérnök	Páris	Aeronautikai és útépitéstani tanulmányokkal foglalkozott		A francia kormány ösztöndíjasa
50	Dr. Ila Bálint	1903, Kunszentmiklós, ref., történelem-latin szakos szakvizsgás tanárjelölt bölcsészdoktor	Bécs, Tört. Int.	A magyar nagybirtok történetét tanulmányozta	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	
51	Dr. Jakob Mihály	1894, Petőfalva (Burgenland), ág. ev., orvosdoktor, díjtalan tanárság a bp. II. sz. sebészeti klinikán	Bécs, Coll. Hung.	A modern sebészeti röntgenológiát tanulmányozta		
52	Dr. Janicsek István	1900, Eperjes, r. k., sémi filológus bölcsész., korrepetitor	London	A magyar őstörténet arab, török és perzsa forrásanyagát tanulmányozta	1928/29-ben uti-segélyt kapott kairói útra	
53	Dr. Janicsek József	1893, Szeged, r. k., okl. mérnök, műszaki doktor, műegyetemi adjunktus	Smith Jeremiás ösztöndíjjal Amerikában	Talajmechanikai tanulmányokat végzett	ugyanaz	
54	Dr. Janik Gyula	1898, Makó, r. k. okl. közgazda, államtudományi doktor, statisztikai hivatali szakfőnök	Berlin, Coll. Hung.	Statisztikai tanulmányokat végzett	ugyanaz	A Közp. Statisztikai Hivatal ösztöndíjasa volt

1927/28.

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztön-díjas	Végzett tanulmányai	Hazatérése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetéskor elfoglalt állása				
55	Dr. Józsa István	1898. Sopron, r. k., okl. vegyész-mérnök, vegyész-doktor műegyetemi tanárségéd	Smith Jeremiás ösztön-díjjal New-Yorkban	Liszt-kémiai kutatásokat végzett	Amerikában maradt	
56	Juhász Kálmán János	1893, Csap (Ung m.), ev. ref., okl. gépészmérnök, m. kir. kereskedelemügyi miniszteriumi főmérnök	Smith J. ösztöndíjjal a tanév első negyedében Minnesotában	A minnesotai áll. egyetem gépészmérnöki szakosztályának tanára volt	ugyanaz	
57	Katona Jenő	1905, Vámosmikola (Hont m.), r. k., magyar-német szakos III. éves bölcsészettan-hallgató	Bécs, Coll. Hung.	A német szellem-történeti irodalmat tanulmányozta	ugyanaz	
58	Dr. K. Katona Lajos	1897 Dévaványa, r. k., kínai-török nyelv szakos bölcsész-doktor, Nemz. Muz. önk. szakdíjnok	Páris	A kínai nyelvet és Kelet-Ázsiai földrajzát tanulmányozta	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	
59	Dr. Keller Ferenc	1896, Győr, r. k., orvosdoktor, egy. belklinikai tanárségéd Debrecenben	Bécs, Coll. Hung.	A tuberkulózis bakteriológiájával és kísérleti patológiájával foglalkozott		1926/27-ben Berlin, C. H.
60	gr. Kendeffy Elek	1909, Óralja Boldogfalva, ev. ref.	Berlin, Coll. Hung.	A Handelshochschule első évfolyamát hallgatta		Fizető tag
61	Kerényi Béla	1900, Miskolc, ág. ev., okl. vegyész-mérnök	Berlin, Coll. Hung.	A szén-, kátrány- és olajnemesítés kérdéseivel foglalkozott	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	Miskolc város ösztöndíjasa
62	Dr. Kertész István	1904, Putnok (Gömör m.), r. k., bírósági jogi doktor	Páris	Nemzetközi jogi tanulmányokat végzett		1926/27. Páris

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztöndíjas	Végzett tanulmányai	Hazatérése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetéskor elfoglalt állása				
63	Dr. Kertész I. Zoltán	1903, Budapest, r. k., bölcsészdoktor, közg. egyet. tanársegéd.	Kézi ösztöndíjjal Stockholmban	Enzymologiai kutatásokat végzett	ugyanaz	
64	Király Ilona	1906, Budapest, r. k. francia-latin-magyar szakos bölcsészettanhallgató alapv.	Páris	A bencések árpádkori francia-magyar kapcsolatait tanulmányozta		
65	Komjáthy Wanyerka Gyula	1894, Komját, r. k., grafikus	London	Az angol grafikát tanulmányozta	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	
66	Dr. Kopits Imre	1901, Budapest, r. k., orvosdoktor	Berlin, Coll. Hung.	Az orthopaediában képezte ki magát		1926. ápr. 15—1927. jún. 1-ig bejáró kültag, 1928. máj. 15-ig fizető tag
67	Kovács Máté	1906, Hajdúszoboszló, ev. ref., magyar-francia szakos III. éves bölcsészettanhallgató	Páris	A francia líra- és dráma-irodalommal foglalkozott		
68	Königes Celta	1906, Malinska Veglia sziget, r. k., német-olasz-francia szakos III. éves bölcsészettanhallgató	Római Tört. Int.	Buda visszafoglalására vonatkozó szonettek gyűjtött	ugyanaz	
69	Körmöczy László	1906, Budapest, ref., magyar-német szakos IV. éves bölcsészettanhallgató	Berlin, Coll. Hung.	E. Cassirer nyelvfilozófiájával és Erasmus Alberus meseköltészetével foglalkozott	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	

1927/28.

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztön-díjas	Végzett tanulmányai	Haza-térése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetéskor elfoglalt állása				
70	Dr. székely-udvarhelyi Krbek Ferenc	1898, Komárom, r. k., math-phys.-asztr. szakos bölcsészdoktor	Berlin, Coll. Hung.	Csillagászati, matematikai és fizikai tanulmányokkal foglalkozott	1928/29-re is ösztön-díjat kapott	1926/27. Berlin, C. H.
71	Dr. Kubacska András	1902, Budapest, ág. ev., term. rajz, kémia szakos bölcsész-doktor, tanársegéd a Közgazd. Egyetem geológiai intézetében	Bécs, Coll. Hung.	A gerincesek őslénytanával foglalkozott	1928/29-re is ösztön-díjat kapott	
72	Kubek Edit	1905, Nagykőrös, r. k., német-francia szakos absolvált bölcsészettanhallgató, egy. díjtalan gyakornok	Páris	A modern francia dráma szociális és psychopathologiai kérdéseit tanulmányozta		
73	Kucserka Miklós	1904, Balatonfőkajár (Veszprém m.), r. k., görög-latin-olasz szakos III. éves bölcsészettanhallgató	Római Tört. Int. II. félév	Olasz nyelvi és irodalmi tanulmányokat végzett a római egyetemen	ugyanaz	
74	Dr. Lajti István	1893, Budapest, r. k., magyar-latin-görög szakos, okl. középisk. tanár, bölcsészdoktor	Berlin, Coll. Hung.	A Collegium Párisba küldte ki, ahol az Institut International de Coopération Intellectuelle titkára lett.	Institut International de Coopération Intellectuelle titkára	1925/26. és 1926/27. Berlin C. H.
75	Laky László	1906, Böleske (Tolna m), ref., Ker. Ifj. Egyes. Szöv. titkára	Amerika Springfield	Serdülő-fűtitkári diplomát szerzett	1928/29-ben is kinn volt	

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztön-díjas	Végzett tanulmányai	Haza-térése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetéskor elfoglalt állása				
76	Langhammer Károly	1909, Budapest, r. k., érettségizett	Bécs	A Hochschule für Welthandel első évfolyamát hallgatta		
77	Lelkes István	1905, Körmend, r. k., francia-magyar szakos III. éves bölcsészettan-hallgató	Páris	Mme J. Adams a Nouvelle Revue magyar kapcsolatait tanulmányozta		
78	Dr. Ligeti Lajos	1902, Balassagyarmat, r. k., orientalista, bölcsészdoktor	Páris	Tibeti nyelvi és történeti tanulmányokat folytatott		1925/26. és 1926/27. Páris
79	Dr. Loczka Alajos	1892, Budapest, r. k., kémia-természettan szakos középisk. tanár	New-York, Columbia, University	Az amerikai nevelés és oktatásügyet tanulmányozta	Középisk. szakfelügyelő	A Macy-alapítvány ösztöndíjasa volt
80	Lovaa Ilona	1904, Bethlen (Szolnok-Doboka m.), francia-magyar szakos, szakvizsgás tanárjelölt	Páris	Jules Claretie irodalmi működését és magyarországi vonatkozásait vizsgálta		A francia kormány ösztöndíjasa
81	Máriássy Mária	bölcsészettan-hallgató	Páris	Beszámolót nem küldött		Kézi ösztöndíjas
82	Dr. Micseh Gábor	1902, Budapest, r. k., orvosdoktor, a bp. I. sz. kórbonctani intézet díjas gyakornoka	Berlin, Coll. Hung.	Szövettenyésztés, kórbonc- és szövettennyel foglalkozottsá fizikális kémia módszereit sajátította el.	1928/29-re is ösztöndíjat, kapott	
83	Dr. Mihalik Sándor	1900, Kassa, r. k., bölcsészdoktor	Római Tört. Int.	A magyar ötvösség olaszországi kapcsolataival foglalkozott	Gyakor-nok az ipar-művészeti Múzeumban	1926/27-ben is ösztöndíjas volt
84	Molnár Pál	1907, Kunhegyes, ev. ref., magyar-német szakos III. éves bölcsészettan-hallgató	Bécs, Coll. Hung.	Német irodalom-történeti és esztétikai kérdéseket tanulmányozott		

1927/28.

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztön-díjas	Végzett tanulmányai	Hazatérése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetésekor elfoglalt állása				
85	Morent Regina	1906, Mezőpetri (Szatmár m.) r. k., francia-német szakos IV. éves bölcsészettan-hallgató	Páris	A XVII. sz. francia regényeit vizsgálta psychoanalitikai szempontból		A francia kormány ösztöndíjasa volt
86	Mosonyi Edith	1904. Körnöcbánya, r. k., német-francia szakos, IV. éves bölcsészettan-hallgató	Bécs, Coll. Hung.	Német és francia irodalomtörténeti kérdésekkel foglalkozott	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	
87	Nagy Sándor Béla	1902, Nagykapos, ev. ref., végzett theológus, hitoktató	Genf	A református dogmatörténetet tanulmányozta		
88	Dr. Náráy Szabó István	1899, Szombathely, r. k., okl. vegyész-mérnök	Berlin, Coll. Hung.	Röntgenspektroszkópiai vizsgálatokat folytatott	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	1926/27. Berlin, C. H.
89	Dr. Nádujfalvy József	1902, Budapest, r. k., okl. közgazda, szaknapidíjas az Orsz. Munkásbiztosító Pénztárnál	London	A közlekedés politikát tanulmányozta elméleti és gyakorlati szempontból		
90	Dr. Nékám Sándor	1905, Budapest, r. k., jogidoktor	London	A nemzetközi magánjogot tanulmányozta	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	
91	Dr. Németh László	1899, Dunaföldvár, r. k., orvosdoktor, díjtalan gyakornok a bp. III. sz. belklinikán	Berlin, Coll. Hung.	Rákkutatással és örökléstanal foglalkozott		

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztön-díjas.	Végzett tanulmányai	Haza-térése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetéskor elfoglalt állása				
92	Oravetz Vera	1905, Csáktornya, r. k., német-francia szakos, III. éves bölcsészettan-hallgató	Bécs, Coll. Hung.	Dilthey esztetikáját s a Bécsben megjelent francia könyveket és folyóiratokat tanulmányozta a XVIII. sz.-tól kezdve		
93	Osztern Rózsa	1905, Budapest, izr., német-francia szakos, IV. éves bölcsészettan-hallgató	Páris	A francia romantikus lírában és epikában megnyilatkozó spanyol hatásokat vizsgálta		A francia kormány ösztöndíjasa volt
94	Pálfy Ilona	1905, Budapest, ág. ev., történelem-magyar szakos, abszolvált bölcsészettan-hallgató	Bécs, Coll. Hung.	Történeti kutatásokat végzett a tatárokról, Kálmán hercegre s több más témára vonatkozólag	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	
95	Papp Emilia	1901, Sopron, ev. ref., festőművész	Páris, 3 hónapig	A francia impresszionizmust tanulmányozta		Kézi ösztöndíjat kapott
96	Párdányi Miklós	1905, Budapest, r. k., jogszigorló	Páris	Diplomácia és jogtörténeti tanulmányokat folytatott	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	
97	Pataky László	1905, Magyaratád (Somogy-m.), ev. ref., hittanhallgató	Genf	Rendszeres és gyakorlati teológiai tanulmányokkal foglalkozott	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	
98	Dr. Paulovics István	1892, Izsa (Komárom m.), r. k., bölcsész-doktor, a M. N. Múzeum igazgató-őre	Róma, Tört. Int.	Archaeológiai tanulmányokat végzett.	ugyanaz	

1927/28.

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztöndíjas	Végzett tanulmányai	Hazatérése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetésekor elfoglalt állása				
99	Péczelyi László	1906, Kiskomárom (Zala m.), r. k., magyar-német szakos III. éves bölcsészettan-hallgató	Bécs, Coll. Hung.	A XVI. sz.-i énekköltés formáit s Gutzkow regényeit tanulmányozta		
100	Dr. Pintér Kováts Zsigmond	1899, Szentkirályszabadja, ev. ref., orvosdoktor, díjtalan gyakornok a bp. I. sz. belklinikán	Bécs, Coll. Hung.	A szív és a vérkeringés pathológiáját tanulmányozta		
101	Pogány Albert	1905, Szászváros (Hunyad m.) ref., magyar-francia szakos, IV. éves bölcsészettan-hallgató	Páris	A modern francia dráma- és regényirodalmat és François de Curel munkásságát tanulmányozta		A francia kormány ösztöndíjasa volt
102	Poldermann Lajos	1903, Budapest, r. k., okl. közgazda, közg. egyetemi díjtalan gyakornok	Bécs, Coll. Hung.	Közlekedéstan és közlekedéspolitikai tanulmányokat folytatott		
103	ifj. báró Radvánszky Antal	II. éves joghallgató	Berlin, Coll. Hung.	Jogi- és közgazdasági tanulmányokkal foglalkozott		Fizető tag
104	Dr. Rakusz Gyula	1896, Máriahuta, ág. ev., természetrajz-vegytan szakos, okl. tanár, bölcsész-doktor, műegyetemi tanársegéd	Bécs, Coll. Hung.	A dobsinai karbonkövületeket s a Bükk-hegység karbonfaunáját dolgozta fel	A Földtani intézet titkára	
105	Reisz Karolin	1905, Tatabánya, r. k., latin-görög-német szakos, végzett bölcsészettan-hallgató	Bécs, Coll. Hung.	Német irodalmi, klasszika-filológiai és latin palaeografiai kérdésekkel foglalkozott	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztön-díjas	Végzett tanulmányai	Hazatérése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetéskor elfoglalt állása				
106	Dr. Röhlich Károly	1900, Vereb, r. k., orvosdoktor, egyetemi tanárság a bécsi anatómiai intézetben	Berlin, Coll. Hung.	A kísérleti fejlődéstant tanulmányozta		1926/27. Berlin, C. H.
107	Dr. Salánki József	1895, Debrecen, ev. ref., latin-görög szakos, középisk. tanár, debreceni kollegiumi könyvtártszt	Bécs, Coll. Hung.	A régi Pannóniában lakott kelta törzsekre vonatkozó adatokat gyűjtötte össze		
108	Sárkány Aranka	1904, Vajdahunyad, r. k., angol-francia szakos IV. éves bölcsészhallgató	London	Angol nyelvi tanulmányokat végzett	1928/29-re is ösztön-díjat kapott	
109	Dr. Schay Géza	1900, Wien, ág. ev., kir. s. vegyész	Berlin, Coll. Hung.	A nagyhigítású vacuumlángok chemiluminescentiájával foglalkozott		1926/27. Berlin, C. H.
110	Schmidt Miklós	1904, Budapest, r. k., görög-angol-latin szakos, III. éves bölcsészettan-hallgató	London	Elnyerte az M. A. fokozatot angol és görög nyelv-és irodalomból		1925/26. és 1926/27. Aberdeen
111	Schmidt Vilmos	1904, Budapest, r. k., matemat. fizika szakos gyak. tanár	Páris	A függvénytan vizsgálati módszereit tanulmányozta		
112	Sipos Lajos	1905, Farkaslaka (Udvarhely m.), r. k., magyar-francia szakos, III. éves bölcsészettan-hallgató	Páris	A magyar szabadságharc visszhangját kutatta a francia irodalomban		

1927/28.

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztön-díjas	Végzett tanulmányai	Hazatérése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetésekor elfoglalt állása				
113	Skala István	1907, Munkács, r. k., magyar-német szakos III. éves bölcsészettan-hallgató	Bécs, Coll. Hung.	A német és a francia nyelv-esztétikai rendszereket tanulmányozta		
114	Somos István	1893, Pozsony, r. k., okl. grafikus, festőművész	Bécs, Coll. Hung.	Rézkarokat és festményeket készített	1928/29-re is ösztön-díjat kapott	
115	Stréda János	1905, Székesfehérvár, r. k., Keresk. Akadémiát végzett tisztviselő	Chemnitz	Beszámolót nem küldött		Kézi ösztöndíjjal
116	Stubenvoll Károly	1906, Kőszeg, ág. ev., német-latin szakos III. éves bölcsészettan-hallgató	Bécs, Coll. Hung.	Német és latin irodalomtörténeti kérdésekkel foglalkozott		
117	Sulhan György	1902, Privigye (Nyitra m.), r. k., latin-német szakos okl. középisk. piarista tanár	Bécs, Coll. Hung.	A modern drámairodalom szociális problémáit tanulmányozta		
118	Szalay Akos	1894, Budapest, r. k., műegyetemi adjunktus	Berlin	A pergamoní ásatások berlini anyagát tanulmányozta	ugyanaz	Kézi ösztöndíjas, 1925/26-ban is
119	Szalay György	1902, Budapest, r. k., franciánémet szakos absolvált bölcsészettan-hallgató	Bécs, Coll. Hung.	A magyarországi főiskolák történetét tanulmányozta	1928/29-re is ösztön-díjat kapott	1926/27. Bécs, C. H.
120	Szente László	1905, Ujpest, r. k., magyar-német szakos IV. éves bölcsészettan-hallgató	Berlin, Coll. Hung.	Adelung nyelv-tudományi munkásságával és a magyar köznyelv idegen szaváival foglalkozott		

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztön-díjas	Végzett tanulmányai	Haza-térése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetésekor elfoglalt állása				
121	Széchy Károly	1903, Budapest, r. k., okl. mérnök	London	A vasbeton alkalmazását és az angol csatornázást tanulmányozta		
122	Dr. Széll János	1901, Szeged, ev. ref., ügyvéd-jelölt	London	A nemzetközi magánjogot tanulmányozta		1926/27. London
123	Szigethy Vilma	1904, Szeged, r. k., német-francia szakos bölcsészettan-hallgató	Genf	H. F. Amiel irodalmi működését tanulmányozta	Doktorátust tett summa cum laude eredmény-nyel	Kézi ösztön-díjat kapott
124	Szilágyi Gyula	1907, Szegszárd, r. k., magyar-német szakos, III. éves bölcsészettan-hallgató	Bécs, Coll. Hung.	Bürger és köre írói, különösen lírai műveit tanulmányozta		
125	Szilágyi Mihály Zoltán	1904, Arad, ev. ref., okl. közgazda, tb. aljegyző	Páris	Közgazdaságtani és államtani tanulmányokkal foglalkozott	1928/29-re is ösztön-díjat kapott	
126	Dr. Tassy Ferenc	1903, Bihardió szeg, ref., történelem-földrajz szakos okl. középisk. tanár	Római Tört. Int.	Olasz nyelvi és irodalmi tanulmányokat folytatott a római egyetemen	Id. díjnok a debr. járásbíró-ságnál	1926/27-ben is ösztön-díjas volt
127	Temesváry István	1905, Hódmező-vásárhely, r. k., okl. gyógyszerész	Bécs, Coll. Hung.	Pharmokológiai doktorátusára készült		
128	Dr. Teschler László	1894, Igló, r. k., orvosdoktor, tanársegéd a pécsi belklinikán	Bécs, Coll. Hung. I. félév	Agyszövettani és neurológiai tanulmányokat folytatott		

1927/28.

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztön-díjas	Végzett tanulmányai	Hazatérése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetéskor elfoglalt állása				
129	Tholt Erzsébet	1907, Budapest, r. k., angol-francia szakos, alapv. bölcsészettanhallgató	Aberdeen	Az angol nyelvet és irodalmat tanulmányozta.	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	
130	Dr. Tóth Béla	1897, Zólyom, r. k., magyar-francia szakos tanár	Páris	Magyar-francia irodalomtörténeti kutatásokat végzett		1926/27. Páris
131	Dr. Tóth László	1895, Tápiószéle, r. k., bölcsészdoktor, egyet. m. tanár, a M. N. Múzeum alkönyvtárnoka	Római Tört. Int.	A bécsi pápai nunciusok jelentéseit gyűjtötte és Bonfini magyarországi kapcsolataival foglalkozott	1928/29-ben is Rómában volt	1926/27-ben is Rómában volt. Az Intézet titkári teendőit látta el.
132	Dr. Tóth Sándor	1898, Mezőlak, (Veszprém m.), ev. ref., orvosdoktor, egy. tanársegéd a pécsi szül. klinikán	Berlin, Coll. Hung.	Serumvizsgálattal és fehérvérkémiai vizsgálatokkal foglalkozott	ugyanaz	1926/27. Berlin C. H.
133	Tömöry Miklós	1904, Budapest, r. k., joghallg.	Oxford	Közgazdasági és jogi tanulmányokat végzett		1925/26. és 1926/27. Oxford
134	Török István	1904, Tiszaeszlár, ev. ref., végzett theologus	Berlin Coll. Hung. II. félév	Practica theologiai tanulmányokat folytatott	segédlelkész	1926/27. Berlin C. H.
135	Tremli Lajos	1904, Temesvár, r. k., német-francia szakos, végzett bölcsészettanhallgató, tanárjelölt	Berlin, Coll. Hung.	Oláh és szláv nyelvészettel foglalkozott	1928/29-re belföldi kutató ösztöndíjat kapott	1824/25. Bécs 1926/27. Páris
136	Ujvári Pál	1903. Balassagyarmat, r. k., magyar-francia szakos, III. éves bölcsészettanhallgató	Páris	Magyar és francia összehasonlító stílustörténeti tanulmányokkal foglalkozott		A francia kormány ösztöndíjasa volt

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztöndíjas	Végzett tanulmányai	Hazatérése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetéskor elfoglalt állása				
137	Urbanek János	1905, Fiume r. k., okl. gépészmérnök, műegyetemi kisegítő tanársegéd	Páris	Csiszolt felületek fénydiffúzióját vizsgálta	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	
138	Urbányi Vilmos	1898, Budapest, r. k., okl. belső építész	Bécs, Coll. Hung.	A képzőművészeti akadémia mesteriskoláján Prof. Holzmeister mellett a magas építészeti feladatok megoldását tanulmányozta	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	A székesfőváros ösztöndíjasa 1926/27-ben is
139	Dr. Váczy Péter	1904, Ruttká (Turóc m.), ág. ev., magyar-történet szakos bölcsészdoktor	Bécs, Tört. Int.	Magyar társadalomtörténeti kérdésekkel foglalkozott	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	
140	Vajna Vilmos	1903, Torda, r. k. okl. közgazda	Berlin, Coll. Hung.	A konjunktúrakutatást tanulmányozta		
141	Dr. Várady Imre		Róma, Tört. Int.	Olasz-magyar bibliográfián s magyar nyelv-tanon dolgozott	Az Intézet titkára lett	Titkári teendőket végzett
142	Dr. Varga Sándor	1902, Szentgerice, ev. ref., sub auspiciis Gubernatoris bölcsészdoktor, egyet. könyvtári gyakornok	Jéna, Heidelberg	Ismeret és értékelméleti, általános filozófiai és paedagogiai tanulmányokat végzett	ugyanaz	Humboldt-ösztöndíjas volt, de a Collegium segélyben részesítette
143	Dr. Vargha László	1903, Berhida (Veszprém m.), ev. ref., kémia-fizika szakos bölcsészdoktor, műegyetemi magántanársegéd	Berlin, Coll. Hung.	A glukose-szár-mazékok gyűrűszerkezetét vizsgálta	1928/29-re is ösztöndíjat kapott	

1927/28.

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztön-díjas	Végzett tanulmányai	Haza-térése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetésekor elfoglalt állása				
144	Dr. Várkonyi Hildebrand		Páris, II. félév	Filozófiai tanulmányokkal foglalkozott	1928/29-re is ösztön-díjat kapott	
145	esekai Vass Zoltán	1899. Szeged, gör. kath., okl. vegyészmérnök, műegyetemi tanársegéd	Berlin, Coll. Hung.	Textilkémiai tanulmányokat folytatott	1928/29-re is ösztön-díjat kapott	
146	Veszélka József	1904, Sopron, r. k., okl. vaskohómérnök, szakdíjnok	Berlin, Coll. Hung.	A metallográfiát és a fémtechnológiát tanulmányozta		
147	Virányi Sári	1905, Kisvárdá, r. k., zeneműv. főisk. növendék	Bécs, Coll. Hung.	Elvégezte a bécsi Akademié. Musik u. darstellende Kunst III. évfolyamát	1928/29-re is ösztön-díjat kapott	
148	Walder Vilma	1906, Csóka. (Torontál m.), r. k., német-francia szakos, tanárjelölt	Bécs, Coll. Hung.	Glatz Jakab és Mme Leprince de Beaumont paedagogiai munkásságát tanulmányozta		
149	Willer József	1905, Kecskemét, r. k., német-angol szakos II. éves bölcsh.	Aberdeen	Német és angol nyelvi tanulmányokat folytatott	1928/29-re is ösztön-díjat kapott	1926/27. Aberdeen
150	Dr. Windisch Ferenc	1902, Nyitra, r. k., kir. járás-bíróági joggyakornok	Bécs, Coll. Hung.	A kényszer-egyezségi eljárás s a részvényjog újabb jogszabályait tanulmányozta		

Szám	Az ösztön- vagy tanulmánydíjas		Hol volt ösztön-díjas	Végzett tanulmányai	Hazatérése utáni állása	Megjegyzés
	neve	szül. éve, helye, vallása, elméleti képzettsége és a kiküldetéskor elfoglalt állása				
151	Witzenetz Julia	1907, Temesvár, r. k., német-francia szakos absolvált bölcsészettan-hallgató	Bécs, Coll. Hung.	Maria Ebner-Eschenbach munkáit s a bécsi francia színház XVIII. sz-i történetét tanulmányozta		
152	Wolf Rózsi	1905, Budapest, r. k., művésztörténet szakos IV. éves bölcsészettan-hallgató	Római Tört. Int.	Művésztörténeti tanulmányokat végezte	1928 tavaszán doktorátust tett	
153	Worschitz Frigyes	1904, Pozsony, r. k., szig. erdőmérnök	Páris	A faipari technológia kérdéseit tanulmányozta	Főiskolai tanársegéd	
154	Gróf Zichy Nándor	1903, Budapest, r. k., joghallgató	Berlin, Coll. Hung.	Jogi és közgazdasági tanulmányokat folytatott		Fizető tag, 1926/27-ben is az volt

FÜGGELÉK.

SZABÁLYRENDELET

AZ ORSZÁGOS ÖSZTÖNDÍJTANÁCS SZERVEZETÉRŐL ÉS ÜGYVITELÉRŐL.

1. §. Az Ösztöndíjtanács.

Az 1927. évi XIII. törvényeikk a magyar tudós-, művész- és szakemberképzés egységes és tervszerű irányításának biztosítására Ösztöndíjtanácsot létesített, amelynek feladata, hogy

1. állandóan figyelemmel kísérje a tudományágak művelőinek megoszlását úgy a szellemi, mint a természettudományok terén s a vallás- és közoktatásügyi, vagy más érdekelt miniszternek jelentést tegyen arról, hogy mely tudományágakban van hiány;

2. felhívja a figyelmet azokra a tehetségekre, akiknek tudományos kutatásra való kiképzése biztosítandó;

3. a bel- és külföldi tudományos munkálkodást állandóan figyelemmel kísérje, hogy a tudósképzés érdekében az egyes tudományágak vezető tudósait vagy a legmegfelelőbb intézeteket kijelölhesse;

4. jelöljön, illetőleg előterjesztést tegyen a bel- és külföldi ösztöndíjakra, kutatási segélyekre és kiküldetésekre;

5. jelölje a külföldi művészképző intézetekbe kiküldendő ösztöndíjasokat (építészek, képzőművészek, zenészek, iparművészek);

6. véleményt mondjon mindazon, a Tanács hatáskörébe tartozó ügyekben, amelyeket a vallás- és közoktatásügyi vagy más miniszter elébe utal.

Az Ösztöndíjtanács tagjai közül

hivatalból tagja az Ösztöndíjtanácsnak:

a) az Országos Magyar Gyűjteményegyetem szervezetébe utalt négy nagy közgyűjtemény főigazgatói;

b) a külföldi magyar intézetek kurátorai és igazgatói, ha magyar állampolgárok;

tudományos és művészi testületek képviselőitében választással küldetnek ki:

c) a négy tudományegyetem jog- és államtudományi, orvosi, bölcsészeti és matematika-természettudományi karai és a József-Műegyetem szakosztályai által kiküldött 1—1 tag, a Közgazdaságtudományi Kar, az Állatorvosi Főiskola és a Bánya- és Erdőmérnöki Főiskola, valamint az Országos Magyar Képzőművészeti Főiskola és az Országos Magyar Zeneművészeti Főiskola által kiküldött 1—1 tag;

d) az Országos Gyűjteményegyetem Tanácsa által kiküldött 2 tag;

e) az Országos Természettudományi Tanács intézőbizottságának 10 tagja;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter által hívatnak meg:

f) a vallás- és közoktatásügyi miniszter által meghívott 15 egyetemi vagy műegyetemi, vagy más főiskolai (nyilvános rendes, rendkívüli vagy magán) tanár;

g) a vallás- és közoktatásügyi miniszter által meghívott 2 tudománypolitikus, 2 építész, 2 szobrász-, 2 festő- és 2 zeneművész;

h) a legjelentékenyebb főiskolai internátusok vezetői közül a vallás- és közoktatásügyi miniszter által meghívott 4 tag.

A választott és meghívott tagok megbízatása az 1927. évi XIII. t.-c. 4. §-a szerint 5 évre szól. E § 3. bekezdése szerint minden év végén a tagok $\frac{1}{5}$ része kilép és helyükbe új tagok küldendők.

A kilépettek helyére mindig ugyanolyan jellegű tagok lépnek, mint amilyenek a kisorsoltak voltak. Ha tehát valamelyik intézmény, pl. egyetemi kar képviselője sorsoltatott ki, helyére az új tagot ugyanaz az intézmény küldi ki saját tagjai sorából.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter által bármely címen meghívandó tagok ügyében a Tanács Intézőbizottsága tesz javaslatot a miniszternek ugyanolyan címen meghívandó tag meghívására.

Az újonnan kiküldött, vagy meghívott tag lehet ugyanaz, akinek a megbízatása lejárt.

Az első ötéves évkör alatt a megújítás a következőképen történik: A 63 választott és meghívott tag közül 12-nek neve kisorsoltatik. A kisorsoltak megbízatása 1928. évi december 31-ével lejár. Hasonlóképen esik megújítás alá 13—13 tag 1929. évi december 31-ikével, 1930. évi december 31-ével és 1931. évi december 31-ével. 1932. december 31-én az utolsó 12 addig még ki nem sorsolt tag válik ki a Tanácsból.

1932 után mindig azok lépnek ki a Tanács tagjai közül, akik a Tanácsnak kiküldetésüktől, illetve meghívásuktól számítva 5 éve tagjai.

Azok az intézmények, amelyek választott taggal vagy tagokkal vannak képviselve a Tanácsban, képviselőjük megújításáról legkésőbb a képviselő megbízásának lejártá előtt szeptember hó végéig értesítendő és felhívandók, hogy új képviselőjüket legkésőbb november hó 15-ig jelentsék be. Az első ötéves évkörben ennek megfelelően a sorsolások szeptember hó vége előtt megejtendőek.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter által meghívandó tagok ügyében az Intézőbizottság a képviselő-tagok bejelentésének beérkezése után tesz előterjesztést a miniszternek, úgyhogy a Tanács tagjai közt mindig egyenlő számmal legyenek a szellemi és a természettudományok képviselői. A művészek képviselői közül a festők és a zeneművészek a szellemi tudományok, az építészek és a szobrászok a természettudományok képviselőihez számítandók.

A meghívásra előterjesztett új tagokat illetőleg a minisztert csak a visszautasítás joga illeti meg.

Ha valamely tagnak kiléptével az Intézőbizottságban támad ü.

a megüresedett intézőbizottsági hely betöltésére az Ösztöndíjtanács teljes ülése tesz előterjesztést a vallás- és közoktatásügyi miniszternek.

A Tanács elnökének, alelnökének és ügyvezető igazgatójának megbízatása az évkör utolsó napján, első alkalommal 1932 december 31-én jár le. Ha e tisztségek bármelyike az ötéves évkör folyamán üresednék meg, az utód az ötéves időszak hátralevő idejére nyeri kinevezését.

2. §. *A Tanácsnak az Országos Magyar Gyűjteményegyetemhez való viszonya.*

Az Ösztöndíjtanács az 1927. évi XIII. t.-c. 4. §-ának 6. bekezdése értelmében az Országos Magyar Gyűjteményegyetem önkormányzatának részese és annak révén az 1923. évi I. t.-c. 4. §-ában megállapított bírói jogvédelem reá is kiterjed.

A Tanács és az Országos Magyar Gyűjteményegyetem kapcsolata kifejezésre jut abban, hogy az 1927. évi XIII. t.-c. 4. §-a szerint az Ösztöndíjtanácsnak hivatalból tagja a Gyűjteményegyetem szervezetébe foglalt négy közgyűjtemény főigazgatója és a Gyűjteményegyetem tanácsának két kiküldött tagja, viszont az Ösztöndíjtanács elnöke és alelnöke tagja a Gyűjteményegyetem Tanácsának.

A Gyűjteményegyetem keretében az Ösztöndíjtanács Intézőbizottsága a külföldi magyar intézetek szaktanácsának szerepét tölti be, ösztöndíjügyekben azonban hatásköre a Gyűjteményegyetem Igazgatótanácsának hatáskörével egyenlő, ezirányú fölterjesztéseit tehát nem a Gyűjteményegyetem Igazgatótanácsán át, hanem közvetlenül terjeszti a miniszter elé.

Amikor a külföldi magyar intézetek ügyeiben az Ösztöndíjtanács Intézőbizottsága tölti be a szaktanács szerepét, az Intézőbizottságba a Gyűjteményegyetem ügyvezető alelnöke is meghívandó, ha az ügyvezető alelnök különben is tagja az Intézőbizottságnak, helyettesét kell meghívni. (Gyűjt. Egyet. Sz. Ü. Sz. 12. §.)

A külföldi magyar intézetek költségvetését a vallás- és közoktatásügyi miniszter az Országos Magyar Gyűjteményegyetem Igazgatótanácsának javaslatára állapítja meg. Költségvetésüket az egyes intézetek maguk készítik el és az Intézőbizottság közvetítésével, amely együttesen tárgyalja őket, küldik át a Gyűjteményegyetem Tanácsának. Gazdasági és szervezeti ügyekben különben a külföldi intézetek egyenesen a Gyűjteményegyetem hatásköre alá tartoznak.

Az 1927. évi XIII. t.-c. 2. §-ának 5. bekezdése szerint a külföldi magyar intézetek kurátorai és igazgatói, ha magyar állampolgárok, az Országos Magyar Gyűjteményegyetem Tanácsának hivatalból tagjai. Ebből folyó jogaikat az Ösztöndíjtanács keretében érvényesítik.

A külföldi Collegiumok kurátorainak és igazgatóinak hatáskörét az Országos Magyar Gyűjteményegyetem Tanácsa külön szervezeti szabályzatban állapítja meg.

A külföldi magyar intézetek állami költségvetés terhére rendszeresített állást betöltő személyzete (igazgatók, tudományos és közigazgatási tisztviselők, altisztek stb.) az Országos Magyar Gyűjteményegyetem személyzetének létszámába tartozik.

Az Ösztöndíjtanács működésével kapcsolatos írásbeli teendőket az Országos Magyar Gyűjteményegyetem személyzete látja el.

3. §. Az Ösztöndíjtanács teljes ülése.

Az Ösztöndíjtanács évenként legalább egyszer teljes ülést tart, az elnök azonban a teljes ülést bármikor összehívhatja, a vallás- és közoktatásügyi miniszter vagy az Intézőbizottság, vagy az Ösztöndíjtanács tagjai felének kívánságára összehívni tartozik.

A teljes ülésen a Tanácsnak minden tagja jogosult résztvenni. Határozatait a teljes ülés szótöbbséggel hozza. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt. Határozatképességhez, az elnököt is beleszámítva, legalább 25 tag jelenléte szükséges.

A teljes ülés hatáskörébe tartozik, hogy

1. a Tanácsnak az 1927. évi XIII. t. c. 3. §-ában megjelölt feladata mikénti betöltésének általános szempontjait megvitassa;
2. az ösztöndíjügy fejlesztésére vonatkozó eszméket tisztázza;
3. az Ösztöndíjtanács működéséről szóló évi jelentést, amelyet a vallás- és közoktatásügyi miniszter elé terjeszt, tárgyalja;
4. az Intézőbizottság tagjainak megújítása iránt a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak javaslatot teyen.

4. §. Az Intézőbizottság.

Az Intézőbizottság tagjait a Tanács meghallgatásával a vallás- és közoktatásügyi miniszter nevezi ki, akként, hogy tagjai közül 5 a szellemi és 5 a természettudományok képviselője legyen. Ezenkívül 2 művész a művészeti kérdések tárgyalásához hivatik meg.

Az Intézőbizottságnak tagja csak az lehet, aki az Ösztöndíjtanácsnak is tagja. Amikor tehát valamely tagnak ösztöndíjtanácsi tagsága lejár, megszűnik az Intézőbizottságnak tagja lenni s a megüresedett intézőbizottsági hely betöltésére a vallás- és közoktatásügyi miniszternek az Ösztöndíjtanács teljes üléséből tesz javaslatot. Az a tag, akinek megbízatása lejárt, újból ajánlható.

Az Intézőbizottság határozatképességéhez az elnök vagy az alnök és az ügyvezető igazgató jelenlétén kívül legalább 6 bizottsági tag jelenléte szükséges. Az ösztöndíjak jelölésére és a költségvetés megállapítására összehívott ülésekre a külföldi intézetek kurátorai és igazgatói is meghívandók.

Az Intézőbizottság a szellemi és a természettudományoknak megfelelően 5—5 tagból álló két szakbizottságra oszlik, melyek a Tanács elnökének, illetőleg alelnökének vezetése alatt működnek.

A szellemi tudományok szakbizottságát művészeti kérdések tárgyalásakor az Intézöbizzottság 2 művésztagja egészíti ki. A szakbizottságok határozatképességéhez az elnök vagy alelnök jelenlétén kívül legalább 3 bizottsági tag jelenléte szükséges.

Az általános érdekü ügyeket az Intézöbizzottság teljes üléseben tárgyalja és dönti el.

Az Intézöbizzottság teljes ülésein, valamint a szakbizottságok ülésein szavazategyenlőség esetén az elnök dönt.

Az ügyvezető igazgató az Intézöbizzottság teljes ülésének, valamint mindkét albizottságának szavazati joggal bíró tagja.

Az Intézöbizzottság hatáskörébe tartozik, hogy:

1. állandóan figyelemmel kísérje a szellemi és a természettudományok művelőinek megoszlását és felhívja a Tanács figyelmét arra, hogy mely tudományágakban van hiány és hogy a vallás- és közoktatásügyi, vagy más érdekelt miniszternek erről jelentést tegyen;

2. állandóan figyelemmel kísérje a bel- és külföldi tudományos munkálkodást, hogy a tudósképzés érdekében az ösztöndíjasok részére a legmegfelelőbb intézeteket kijelölhesse;

3. a bel- és külföldi ösztöndíjakra, továbbá a kutatási segélyekre és kiküldetésekre nézve az albizottságok szakszerű előkészítése után jelöljön, illetve a vallás- és közoktatásügyi miniszternek előterjesztést tegyen;

4. hasonlóképen a külföldi művészképzőintézetekbe kiküldendő ösztöndíjasokat az albizottsági szakszerű előkészítés után jelölje;

5. a visszatérő ösztöndíjasok elhelyezkedése érdekében a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, vagy más érdekelt miniszterhez javaslatot terjesszen, vagy az illetőkre más hatóságok figyelmét is felhívja;

6. az ösztöndíjasok tanulmányi eredményét és magatartását ellenőrizze, beszámoló jelentéseiket számonkérje és őket az 1927. évi XIII. t.-c. 6. §-ában megállapított köteleességeik teljesítésére szorítsa;

7. indokolt esetben a vallás- és közoktatásügyi miniszternek az ösztöndíj megvonására javaslatot tegyen;

8. a külföldi magyar intézetek szellemi irányítását vezesse;

9. az Országos Magyar Gyűjteményegyetem szervezetében a külföldi magyar intézetek szaktanácsának szerepét töltsse be s mint ilyen, a külföldi magyar intézetek kurátorainak, igazgatóinak, tudományos és közigazgatási tisztviselőinek jelölésére nézve is a Gyűjteményegyetem Igazgatótanácsának javaslatot tegyen.

5. §. Az albizottságok.

Az Ösztöndíjtanács tagjaiból az ösztöndíjak odaítélésének szakszerű előkészítésére a következő albizottságok alakítandók:

1. római katolikus hittudomány,
2. református hittudományok,
3. evangélikus hittudományok,
4. jog- és államtudományok,

5. közgazdasági tudományok,
6. filozófia és paedagógia,
7. magyar nyelvészet és irodalom,
8. germanisztika és romanisztika,
9. szláv és keleti filológia,
10. klasszika-filológia,
11. történet, művészettörténet, archaeológia,
12. chemia, fizika, matematika, csillagászat,
13. zoológia, botanika,
14. föld-, ásvány- és kőzettan, palaeontológia,
15. földrajz, néprajz, geofizika,
16. orvosi tudományok,
17. műszaki tudományok,
18. építőművészet,
19. festészet, grafika, szobrászat és iparművészet,
20. zeneművészet és zenetörténet.

Az albizottságokat az Intézőbizottság alakítja meg. Tagokul az Ösztöndíjtanácsnak mindazok a tagjai beveendőek, akik az illető szaknak művelői. Az albizottságok tagjainak száma tehát változó, de legalább 3 tagból kell állani. Ha az illető tudományszaknak az Ösztöndíjtanács tagjai közt nincs 3 művelője, akkor az albizottság a rokonszomszágok képviselőivel egészítendő ki.

Az albizottságok saját tagjaik köréből választják elnöküket és előadójukat. Üléseiket az albizottság elnöke vagy az ügyvezető igazgató hívja össze.

Az ügyeknek az albizottságok közt való kiosztását az ügyvezető igazgató végzi. Az albizottságok által előkészített ügyeket is ő gyűjti össze és terjeszti a szakbizottságok, illetve az intézőbizottságok elé. Gondoskodik, hogy az ülések jegyzőkönyveinek egy hitelesített másolati példánya a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez fölterjesztessék.

6. §. Az elnök és alelnök.

A tanács élén az elnök áll, akit az alelnökkel együtt a vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére öt év időtartamára az államfő nevez ki.

A Tanács elnöke vezeti az Ösztöndíjtanácsnak teljes üléseit, az Intézőbizottság teljes üléseit, valamint annak szakmája szerinti szakbizottságának üléseit. Mindezek összehívásának joga őt illeti meg. Szavazategyenlőség esetén szavazatával a kérdést eldönti. Képviseli a Tanácsot kifelé és az Országos Magyar Gyűjteményegyetem Tanácsában is.

Az alelnök az elnök helyettese és a szakmája szerinti szakbizottság elnöke. Ez utóbbinak üléseit ő hívja össze. Az elnök helyettesítésében mindazokat a jogokat gyakorolja, amelyek az elnököt megilletik.

7. §. *Az ügyvezető igazgató.*

Az ügyvezető igazgató a Tanácsnak állandó előadója. Hivatalból szavazati joggal bíró tagja a teljes tanácsülésnek, az Intézőbizottságnak és mindkét szakbizottságnak. Intézi tehát úgy a szellemi, mint a természettudományi ügyeket. A Tanács ügyeinek közigazgatási szempontból való helyes intézéséért felelős. Fogalmazza a Tanács kimenő iratait és a vallás- és közoktatásügyi miniszter elé terjesztendő évi jelentését. Az elnök által megállapítandó hatáskörben kiadványozási jogot gyakorol. Őrzi a Tanács irattárát. Megbízataa az elnökségével együtt 5 évre szól.

8. §. *Elnöki ügyintézés.*

Azokat a kisebb fontosságú, gyors intézkedést kívánó, vagy olyan ügyeket, amelyekben a Tanács felfogása a gyakorlatból kellőképen ismeretes s a bizottsági út betartása káros késedelemmel járna, az elnök vagy alelnök az ügyvezető igazgatóval együtt az Intézőbizottságnak való utólagos bejelentés mellett elnöki hatáskörben intézi. Olyan ügyekben, amelyekben az Intézőbizottság a bejelentéstől határozatilag eltekint, az utólagos bejelentés sem szükséges.

9. §. *Az ösztöndíjakra való jelölés.*

Hogy a következő költségvetési évben hány és milyen ösztöndíj-állomás fog a külföldön rendelkezésre állani és kutatási segélyekre milyen összeg fog jutni, hogy ezekből mennyi jut a szellemi, mennyi a természettudományokra és mennyi a művészetekre, azt a vallás- és közoktatásügyi miniszter állapítja meg s a tudomány és művészetpolitikai szükséglet adataival együtt legkésőbb március hó végéig közli az Ösztöndíjtanács elnökével. Az ösztöndíjállomásokra a nyilvános pályázatot az Ösztöndíjtanács elnöke írja ki az Intézőbizottság által megállapítandó feltételekkel. A pályázatra és az elbírálásra az időt úgy kell megszabni, hogy a külföldi ösztöndíjak adományozása iránti javaslat június hó végéig a vallás- és közoktatásügyi miniszter elé terjesztessék. Az egyetemek karai, illetve a főiskolák igazgatósága és a Gyűjteményegyetem Igazgatótanácsa részéről véleményes jelentés kíséretében beérkező pályázatokot a szakbizottsági tárgyalásra az albizottságok készítik elő. Az albizottságoktól beérkező javaslatokat a két szakbizottság bírálja felül, az ő javaslatainak végleges összeegyeztetése pedig az Intézőbizottság hatáskörébe tartozik.

Az évközben megüresedő ösztöndíjállomások utólagos betöltése külön pályázat kiírása nélkül történik, azok figyelembevételével, kik az évi pályázat keretében már elbírálásban részesültek. Akik a tanévnek csak egy, esetleg későbbi részére kérnek ösztöndíjat vagy kutatási segélyt, szintén a tavaszi nyilvános pályázat alkalmával kötelesek kérelmüket előterjeszteni, mert az évközben előterjesztett kérelmek különösen igazolt esetben csak közérdekből részesíthetők figyelemben.

A hazai ösztöndíjak céljaira szolgáló összegről a vallás- és közoktatásügyi miniszter október hó folyamán értesíti a Tanácsot. Ezeknek az ügyeknek az elintézése ugyanolyan módon történik, mint a külföldi ösztöndíjaké, az őszi hónapok folyamán.

10. §. *Az utalványozás.*

A külföldi magyar intézetek javadalmát, valamint az ösztöndíjakat és a tanulmányi segélyeket a vallás- és közoktatásügyi miniszter utalványozza.

Az Országos Ösztöndíjtanács 1928. évi május hó 19-én tartott üléséből.

Berzeviczy Albert s. k., elnök.

51.665/1926. IV. szám.

Jóváhagyom, azzal a kiegészítéssel, hogy a 4. § 3. bekezdésének végéhez a következő szavak írandók: „akik ott intézetüket érintő ügyekben tanácskozási joggal bírnak, de nem szavazhatnak.“

Budapest, 1928. évi október hó 15-én.

Gróf Klebelsberg Kunó s. k.,

(P. H.)

m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter.

M. KIR. VALLÁS- ÉS
KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTERIUM.

470—0
1—1929. IV. szám.

A BELFÖLDI TUDOMÁNYOS KUTATÓ ÖSZTÖNDÍJAK
ADOMÁNYOZÁSÁRA VALÓ JELÖLÉS KÖRÜL
KÖVETENDŐ ELJÁRÁS.

1. A belföldi tudományos kutató ösztöndíjak szigorúan a tudományos szukkreszcencia ügyét szolgálják. Ennek következtében ezek az ösztöndíjak csak olyanoknak adományozhatók, akiknél remény van arra, hogy tudományukat tovább fogják fejleszteni és ez a remény már valamelyes megelőző munkásság alapján indokolt is. Tehát elsősorban az olyan végzett szakemberek jönnek figyelembe, akik tudományos képzésük kedvéért az egyetemi, főiskolai és más tudományos kutató intézetek kötelékében folytatják munkájukat, vagyis a tudományegyetemek, a Műegyetem, a Közgazdaságtudományi kar, a Bányamérnöki és Erdőmérnöki és az Állatorvosi Főiskola, a mezőgazdasági akadémiák, a Gyűjteményegyetem, a Közegészségügyi Intézet, vagy az állami kísérletiügyi intézetek kebelében. Ugyanígy figyelembe jönnek az egyetemek és főiskolák intézeteinek segéd-személyzete és végzett hallgatói, amennyiben vezető tanáruk szükségesnek tartja metódikai kiképzésük vagy bizonyos speciális tanulmányok céljából más hazai egyetemre, vagy kutató intézethez való kiküldetésüket.

2. Végzettnek tekintendő: a hittudományi karokon, aki összes vizsgáit letette; a jogtudományi és orvostudományi karon, aki doktortorá felavattatott; a bölesészettudományi, mennyiségtan-természettudományi és a közgazdaságtudományi karokon azok is, akik végbizonyítványt nyertek és doktori szigorlatra készülnek; a Műegyetemen, aki mérnöki vagy közgazdaságtudományi oklevelet nyert; a Bányamérnöki és Erdőmérnöki Főiskolán, aki mérnöki; az Állatorvosi Főiskolán pedig, aki állatorvosi oklevelet nyert, vagy doktórátust tett, végre a mezőgazdasági akadémiákon, aki gazdasági oklevelet szerzett. Ugyanilyeneknek tekintendők azok, akik az összes vizsgálatok (szigorlatok) letétele után folyamodványukat „Sub auspiciis Gubernatoris“ felavatásra beadták.

3. Az ösztöndíjakra az Ösztöndíjtanács pályázatot hirdet, s ezek elnyerésére olyanok pályázhatnak, akik szakjukat illetően tanári ajánlást tudnak felmutatni. Minden folyamodó annál a karnál (főiskolánál) adja be folyamodványát, amelyen végzettségét szerezte, illetve amelyen jelenleg dolgozik.

4. Joguk van a Gyűjteményegyetemben képviselt intézeteknek is arra, hogy jövőendő tudományos személyzsükségletük érdekében végzett szakembereket az ösztöndíjra javaslatba hozzanak. Az 1927. évi XIII. t. c. 5-ik szakaszának 1. pontja nem vonatkoztatható a belföldi tudományos kutató-ösztöndíjakra.

5. Az ösztöndíjra számbajöhetnek az egyetemi, főiskolai és más kutató intézeteknél alkalmazott segédszemélyzetten kívül esetleg más, csekély illetményű állásban levő szakemberek is, és ezeknél az ösztöndíj elnyerése állásukból folyó jövedelmeiket nem érinti. Kívánatos mégis, hogy olyanok, akik ellátottaknak tekinthetők, ne vegyék el az ösztöndíjas helyeket azok elől, akiknek további tudományos munkálkodása egyelőre csakis ösztöndíj adományozásával biztosítható.

6. Az ösztöndíjakra mindig az összes tudományágak művelőinek számbavételével a legméltóbbak hozandók javaslatba, a szellemi és a természettudományok terén egyaránt. Az Ösztöndíjtanácsnak mindig figyelembe kell vennie azokat a szakokat, ahol a tudományos továbbképzés nagyobb nehézségekbe ütközik, vagy ahol a tudományos személyzet utánpótlásában hiány van. Különös figyelem szentelendő e szempontból az elméleti orvosi szakoknak és az olyan természettudományi szakoknak, ahol a fiatalabb szakemberek megtartása a tudományos kutatás terén nehezebb, továbbá annak is, hogy a hittudományi, a jog- és államtudományi karokon és a bölesészettudományi kar szellemi tudományi tanszékei mellett is visszatartassanak a kiváló képzettségű végzett hallgatók tanulmányaik elmélyítésére. Végül különösen figyelembe veendő a külföldről visszajött, az életben még el nem helyezkedett ösztöndíjasok.

7. A szóbanforgó ösztöndíjakra való jelölést az Ösztöndíjtanács az illetékes karok és főiskolák előterjesztései alapján eszközli, de a karok és főiskolák határozata az Ösztöndíjtanácsot a javaslatában nem köti meg. A pályázók beadványait az Ösztöndíjtanács szervezeti

szabályai értelmében először az illetékes albizottságok vizsgálják felül és az ő véleményük alapján a szakbizottság, illetve az intézőbizottság dönt a vallás- és közoktatásügyi miniszter elé terjesztendő javaslatról. Az albizottság szükség esetén külső szakférfiak véleményét is kikérheti.

8. Az ösztöndíjak száma karok, vagy szakok szerint nem merevíthető. A különböző szakok közötti számarányok alakulásában a jelentkezők minősültsége és a szükséglet az irányadó. Nagyobb aránytalanságok elkerülése kedvéért az Ösztöndíjtanács bizonyos iránytalanságokat fogadhat el, amelyek azonban semmiképpen sem adhatnak alapot arra, hogy valamely kar, főiskola vagy intézet a jelzett számú ösztöndíjat a maga számára minden esetben igénybe is vehesse.

9. A belföldi tudományos kutató ösztöndíjak normáltípusa 100 pengőben állapítatik meg, fenntartva azonban, hogy indokolt esetekben ennél nagyobb vagy kisebb ösztöndíjak adományozása is hozassék javaslatba. Különösen vonatkozik ez utóbbi a más hazai egyetemre, vagy hazai kutató intézetbe speciális szaktanulmányokra történő kiküldetésekre, amelyek legfeljebb tíz hónapig terjedő időre nyúlhatnak, és amely kiküldetésre a kiküldött egy egész hónapra 100 pengőt, az oda-visszautazás költségeire pedig 50 pengőt kap.

10. A belföldi kutató ösztöndíj rendszeresen egy tanulmányi évre terjed, azonban második, esetleg harmadik, sőt kivételes esetben negyedik évre is meghosszabbítható, de minden évben új kérelem és a kar előterjesztése után, az Ösztöndíjtanács javaslata alapján. A más hazai egyetemre vagy kutató intézethez való kiküldetés időponthoz nem köthető, hanem a kiküldő tanár és azon tanár megegyezése szerint, akihez az illető kiküldetik, a tanév bármely szakában történhetik. Az erre való előterjesztések azonban mégis lehetőleg a félévek elején intézendők el.

11. Az ösztöndíjat nők is kaphatják, ha a feltételeknek minden tekintetben megfelelnek és jövő tudományos munkásságukhoz való komoly remények fűzhetők.

12. A cél elérése érdekében, hogy tudniillik a végzett hallgatók tudományos továbbképzésükre, az egyetemen (intézetekben) megmaradjanak, a pályázat hirdetésének és a jelölésnek oly időben kell történnie, hogy az adományozás a tanév befejezése előtt megtörténhessék. A pályázati folyamodványhoz melléklendő a születési anyakönyvi kivonat, a végzettség igazolása, a tudományos működés kiemutatása, valamint az anyagi helyzetet igazoló okmány. A folyamodvány mindig két egyformán kiállított „ösztöndíjfolyamodvány“-ürlapon történik.

13. A folyamodók szaktanáraiktól nem kérhetik a tanári ajánlást, hanem azt a szaktanács a beadás után vezeti rá a folyamodvány-ürlapra úgy, hogy annak tartalma már ne kerüljön a folyamodó szeme elé.

14. Az ösztöndíjasok, a munkaév végével, tartoznak munkásságukról az Ösztöndíjtanácsnak írásban részletes jelentést tenni.

Budapest, 1929. évi február hó 28-án.

TARTALOM.

	Lap.
I. A bécsi és római történeti intézetek	3
II. A bécsi Collegium Hungaricum.....	8
III. A berlini Collegium Hungaricum.....	18
IV. Franciaországi ösztöndíjasok	29
A francia kormány ösztöndíjasai	36
V. Genfi ösztöndíjasok	38
VI. Angolországi ösztöndíjasok	40
VII. Amerikai ösztöndíjasok	43
A külföldi ösztön- és tanulmánydíjasok névjegyzéke	49
Függelék	71
Szabályrendelet az Országos Ösztöndíjtanács szervezetéről és ügyviteléről	71
A belföldi tudományos kutatóösztöndíjak adományozására való jelölés körül követendő eljárás	78

